

รายงานสรุปผลโครงการประชุมเชิงปฏิบัติการ
เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาระบบการจัดการความรู้
“มหกรรม KM” (KM Workshop)

ครั้งที่ 3/2566
หมวดที่ 4 ด้านภาคีเครือข่ายภายนอก
เรื่อง เทคนิคการสร้างการมีส่วนร่วมและพัฒนาความร่วมมือกับเครือข่าย
วันอังคารที่ 25 กรกฎาคม 2566
ณ ห้องประชุม 6-04 ชั้น 6 อาคารกระทรวงยุติธรรม
และผ่านระบบจอภาพทางไกล (Cisco Webex)

สถาบันวิจัยและพัฒนา และ
คณะอนุกรรมการฝ่ายวางแผนงานการบริหารจัดการความรู้
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

บทสรุปผู้บริหาร

โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาระบบการจัดการความรู้ “มหกรรม KM” (KM Workshop) ครั้งที่ 3/2566 หมวดที่ 4 ด้านภาคีเครือข่ายภายนอก เรื่อง เทคนิคการสร้าง การมีส่วนร่วมและพัฒนาความร่วมมือกับเครือข่าย จัดขึ้นเมื่อวันอังคารที่ 25 กรกฎาคม 2566 ที่ผ่านมามีผู้เข้าร่วมประชุมผ่านระบบจอภาพทางไกล (Cisco Webex Video Conference) จำนวน 97 คน ใช้เทคนิคการดำเนินกิจกรรมในรูปแบบการแลกเปลี่ยนความรู้โดยประสบการณ์ตรง (Tacit Knowledge to Tacit Knowledge) ผ่านการนำเสนอผลงาน (Presentation) และการบอกเล่าเรื่องราวแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ (Storytelling) จากหน่วยงานที่มีผลการปฏิบัติงานดี (Best Practice) 2 แห่ง ได้แก่ สถานาพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงราย และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร

สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงราย

❖ เทคนิคและสาระสำคัญที่ได้จากการจัดกิจกรรม มีดังนี้

1.) ให้ความสำคัญกับเครือข่ายหลัก ได้แก่ คณะกรรมการสงเคราะห์ โดยให้ความสำคัญตั้งแต่การสรรหา ใช้หลัก “4 เน้น” คือ **เน้นคุณภาพ** ไม่นับปริมาณ มีคนน้อยแต่มีคุณภาพ **เน้นศักยภาพที่หลากหลาย** ไม่จำเป็นต้องให้การสงเคราะห์เพียงอย่างเดียว แต่อาจมีศักยภาพด้านอื่น เช่น การศึกษา การทำงาน/สถานประกอบการ เป็นต้น **เน้นมีใจรักในงานจิตอาสา** คือพร้อมทุกเมื่อเมื่อสถานพินิจฯ ต้องการความช่วยเหลือในทุกรูปแบบ และ**เน้นเครือข่ายเชื่อมเครือข่าย** คือ ใช้เครือข่ายของคณะกรรมการสงเคราะห์ในการติดต่อหรือประสานเครือข่ายอื่นๆในวงกว้างอีกทอด เพื่อประโยชน์สูงสุดในการทำงานร่วมกัน

2.) ใช้เทคนิคในการทำงานที่หลากหลาย ได้แก่ **ร่วมคิด** คือ เข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นตอนการวางแผนการทำงานโดยร่วมคิดถึงแผนงานทิศทางและความต้องการของทุกฝ่ายร่วมกัน **ร่วมทำ** ภายหลังจากร่วมคิดแล้ว ขั้นตอนของการร่วมทำก็สำคัญ โดยจะไม่ใช้การทำให้ แต่เป็นการทำร่วมกัน เพื่อให้เห็นคุณค่าของงานและรับผิดชอบงานด้วยกัน **ร่วมติดตามประเมินผล** โดยจะทำการติดตามประเมินผลผลของการสงเคราะห์ ช่วยเหลือ เยียวยาเด็กและเยาวชนร่วมกัน เพื่อพิจารณาถึงผลสำเร็จหรือการสงเคราะห์ช่วยเหลือ เยียวยาในระยะต่อไป ตลอดจนทบทวนถึงปัญหาและอุปสรรค และกลับมาวางแผนการทำงานร่วมกันอีกครั้ง **ร่วมชื่นชมยินดีกับผลสำเร็จ** ซึ่งจะเป็นส่วนสุดท้ายแต่มีคุณค่าทางจิตใจ เนื่องจากจะให้เห็นถึงความพากเพียรของทุกฝ่ายในการทำงานร่วมกัน และมีความสุขร่วมกันจากผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้น และเป็นจุดสำคัญที่สร้างความกลมเกลียวเหนียวแน่นให้แก่องค์กรกับคณะกรรมการสงเคราะห์

3.) ใช้กลยุทธ์ในการมัดใจเครือข่าย ประกอบด้วย **การให้เกียรติ** มองเครือข่ายว่าเป็นผู้奇特ตนและพร้อมทำงานร่วมกับสถานพินิจฯ ดังนั้น จึงควรได้รับเกียรติ ด้วยอวยคำยโมตรีที่ดี ให้การยอมรับนับถือ การมีส่วนร่วมในการทำงานของเครือข่ายทุกขั้นตอน **การสร้างคุณค่า** สะท้อนให้เครือข่ายเห็นว่า ผลลัพธ์ปลายทางที่เกิดขึ้นภายหลังการเข้ามามีส่วนร่วมมีอะไรบ้าง เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในการทำงานร่วมกัน **การสร้างบรรยากาศแห่งความสุขในการทำงาน** สร้างความสัมพันธ์อันดีในการทำงานร่วมกัน ลดการกระทบกระทั่ง มีทัศนคติเชิงบวก เพื่อสร้างความสัมพันธ์และบรรยากาศที่ดี เกิดความผูกพัน มิตรภาพและความประทับใจที่ดีต่อกัน

4.) การทำงานเป็นทีม (Team work) เริ่มจาก **ผู้อำนวยการฯ** ต้องเล็งเห็นความสำคัญและเอาใจใส่ในการทำงานด้านเครือข่าย ถ้ามีจุดเริ่มต้นที่ดีย่อมส่งผลต่อการทำงานที่ราบรื่น ต่อมาคือ **ทีมงาน (Team work)** ถือเป็นฟันเฟืองสำคัญในการขับเคลื่อนงานด้านเครือข่าย เพราะเจ้าหน้าที่ทุกคนมีบทบาทและหน้าที่ในการส่งเสริม/สนับสนุนให้งานด้านเครือข่ายประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น **ผู้ประสานงาน** ต้องมีการจัดการงานที่ดี โดยเฉพาะการจัดเก็บงานเอกสารที่เป็นระบบ ทั้งในส่วนขอโครงการ/แผนงาน ข้อมูลการติดต่อคณะกรรมการสงเคราะห์ เอกสารการประชุม เอกสารด้านการเงิน ผลการดำเนินงาน ตลอดจนข้อมูลความดีความชอบของคณะกรรมการสงเคราะห์ เป็นต้น

สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร

❖ เทคนิคและสาระสำคัญที่ได้จากการจัดกิจกรรม มีดังนี้

1.) การสรรหาเครือข่ายของคณะกรรมการสงเคราะห์ ให้ครบทั้ง 50 เขต เนื่องจากกรุงเทพมหานครมีความซับซ้อนทั้งในด้านพื้นที่ ลักษณะสังคมชุมชน ลักษณะทางเศรษฐกิจที่ค่อนข้างแตกต่างทั้ง 50 เขต ดังนั้น การสรรหาเครือข่ายเพื่อร่วมกันทำงานในการสงเคราะห์ ช่วยเหลือ เยียวยาเด็กและเยาวชน จึงนับว่าเป็นทางออกที่ดี ทั้งนี้ เพื่อให้เครือข่าย/ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชน ตลอดจนลดความยุ่งยาก/ปัญหา-อุปสรรค และลดการทับซ้อนในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานพินิจฯ

2.) ใช้เครือข่ายที่มีศักยภาพแบบครบวงจรในการสงเคราะห์ ช่วยเหลือ เยียวยาเด็กและเยาวชน เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับการช่วยเหลือ ตลอดจนตอบสนองปัญหาและความต้องการของเด็กและเยาวชนแบบองค์รวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น มูลนิธิบ้านพระพร โดยจะทำการประสานงานเริ่มตั้งแต่ การวางแผนการทำงานร่วมกัน การพิจารณาคัดเลือกเด็กและเยาวชน วางแผนการบำบัดแก้ไขฟื้นฟู ตลอดจนการติดตามประเมินผลร่วมกัน ทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ทุกฝ่ายและส่งผลให้การทำงานด้านเครือข่ายเกิดความยั่งยืนต่อไปในอนาคต

❖ ข้อจำกัด/อุปสรรค

1.) เด็กและเยาวชนบางส่วนยังผ่านเกณฑ์การศึกษาขั้นพื้นฐาน และในบางรายยังอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ทำให้เป็นข้ออุปสรรคในการสงเคราะห์ ช่วยเหลือ เยียวยาจากภาคีเครือข่าย ทำให้ไม่สามารถส่งเด็กและเยาวชนไปทำงานในสถานประกอบการได้

2.) ในการทำงานร่วมกับเครือข่ายต้องมีการประสานงานบ่อยครั้ง ทั้งโทรศัพท์และใช้โซเชียลมีเดีย ส่งผลให้เกิดค่าใช้จ่ายที่ไม่สามารถเบิกกับหน่วยงานได้ เช่น ค่าใช้จ่ายทางโทรศัพท์ ค่าชั่วโมงอินเทอร์เน็ต เกิดเป็นภาระค่าใช้จ่ายส่วนตัวที่สูงมากในแต่ละเดือน

3.) ภาระงานเกี่ยวกับงานด้านเครือข่าย/กรรมการสงเคราะห์ค่อนข้างมาก โดยเฉพาะงานด้านเอกสารที่มีเป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการจัดเก็บข้อมูล และเอกสารบางส่วนที่ความซ้ำซ้อนและบางส่วนยังไม่มีข้อมูลชัดเจน ทำให้ไม่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน/เพิ่มภาระงานด้านเอกสารโดยไม่จำเป็น

4.) เด็กและเยาวชนเปลี่ยนแผนการดำเนินชีวิตไม่ปฏิบัติตามแผนงานที่วางไว้ ส่งต่อแผนงาน/การสงเคราะห์ ช่วยเหลือ เยียวยาเด็กและเยาวชน ตลอดจนกระทบต่อการประสานงานกับเครือข่ายที่วางแผนไว้แล้ว ทำให้ต้องวางแผนการดำเนินงาน การสงเคราะห์ ช่วยเหลือเยียวยาใหม่ หรือบางรายขาดการติดต่อกับสถานพินิจฯ ไปเลย ทำให้เครือข่ายไม่สามารถดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไปได้

(ค)

5.) เด็กและเยาวชนมีทักษะทางสังคมยังไม่ดีเท่าที่ควร มีความเข้มแข็งและความมั่นคงทางใจค่อนข้างต่ำ โดยเด็กและเยาวชนบางส่วนมักจะมีปัญหาเรื่องความรับผิดชอบ ไม่สู้งาน/เบื่องาน/เปลี่ยนงานบ่อย ไม่ตรงต่อเวลา ไม่ชอบกฎระเบียบ/กติกาในการทำงาน บางรายมีปัญหาเรื่องเพศ/เรื่องคู่สาว สะท้อนให้เห็นถึงความอ่อนแอด้านวุฒิภาวะและความมั่นคงทางจิตใจของเด็กและเยาวชนในการเผชิญปัญหาในบริบทที่เป็นสังคมจริง ทำให้เครือข่ายเกิดความลังเลในการให้ความช่วยเหลือ

6.) ด้านการบริการจัดการงานเครือข่าย พบว่า ไม่สามารถสรรหากรรมการสงเคราะห์หรือเครือข่ายได้ครบทุกอำเภอ เนื่องจากข้อจำกัดต่างๆ เช่น ภาควิชาเครือข่ายไม่ทราบภารกิจหน้าที่ของกรมพินิจฯ ขาดการสร้างการรับรู้/ขาดการประชาสัมพันธ์ภารกิจหน้าที่ของสถานพินิจฯ/ศูนย์ฝึกและอบรมฯในพื้นที่ห่างไกล ตลอดจนคณะกรรมการสงเคราะห์/ภาควิชาเครือข่าย ไม่ค่อยมีเวลามาร่วมจัดกิจกรรมให้กับเด็กและเยาวชนอย่างต่อเนื่อง ทำให้สัมพันธ์ภาพระหว่างสถานพินิจฯ/ศูนย์ฝึกและอบรมฯ ภาควิชาเครือข่าย ตลอดจนเด็กและเยาวชนค่อนข้างห่างเหิน

7.) ภาควิชาเครือข่ายบางแห่ง (คณะกรรมการสงเคราะห์) ไม่มีจิตอาสาในการทำงานอย่างแท้จริงหวังผลประโยชน์ต่อทางราชการ เช่น เบี่ยงเบนการจัดประชุม อาหารและเครื่องดื่ม เชื้อ/โล/ใบประกาศนียบัตร รวมถึงเครื่องราชอิสริยาภรณ์ คณะกรรมการสงเคราะห์บางแห่งใช้อำนาจในทางมิชอบ แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวแต่แอบอ้างประโยชน์ของทางราชการบ้าง หากไม่พอใจจะใช้วิธีบีบบังคับ กลั่นแกล้งต่างๆ ส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานรู้สึกไม่สบายใจในการทำงานละขาดแรงจูงใจในการทำงาน

❖ ข้อเสนอแนะ (โดย ดร.ธเรศวรร ฐนสมบูรณ์ ที่ปรึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์)

1.) อยากให้กรมพินิจฯ พิจารณาเรื่องการต่อเนื่องในการทำงานร่วมกับเครือข่าย โดยเฉพาะเรื่องของคน (บุคลากร) ไม่อยากให้มีการโยกย้าย/เปลี่ยนตัวบุคลากรบ่อยๆ เนื่องจาก Key man เป็นสิ่งสำคัญในการประสานงาน ดังนั้น หากมีการโยกย้ายเปลี่ยนตัวบุคคลบ่อย จะส่งผลถึงความต่อเนื่องของงาน และสัมพันธ์ภาพระหว่างองค์กรกับภาควิชาเครือข่าย (สร้างสัมพันธ์ภาพใหม่บ่อยๆ) ซึ่งไม่ส่งผลดีต่อการประสานงาน

2.) กรมพินิจฯ ควรมีการสร้าง KPI ร่วมกัน อาจเริ่มจากวิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์ก็ได้ ตัวอย่างเช่น ในการส่งเด็กและเยาวชนมาเข้ารับการศึกษาคือ 1 คน จำเป็นต้องมีครูที่ปรึกษาของทั้ง 2 ฝ่าย, นักสังคมสงเคราะห์ที่เกี่ยวข้อง, ผู้ปกครอง และเครือข่ายที่จะเข้ามาดูแลภายหลังเด็กและเยาวชนจบการศึกษา โดยนับเป็น 1 ชุดเครือข่าย หากทำเช่นนี้ได้ จะเกิดการสอดรับเนื้องานตั้งแต่ต้นทาง กลางทางและปลายทางอย่างไร้รอยต่อ

3.) กรมพินิจฯ ควรหาช่องทางเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลผลิตที่สร้างคุณค่า (เด็กและเยาวชนที่ประสบความสำเร็จ) ให้มีเวทีในการสร้างแรงจูงใจให้กับเด็กและเยาวชนอื่น ตลอดจนเครือข่ายอื่นที่อยากเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อขยายโอกาสทั้งเด็กและเยาวชน ตลอดจนเครือข่ายให้เข้ามามีส่วนร่วมกับกรมพินิจฯ มากขึ้น รวมทั้งถอดบทเรียนการทำงาน โดยเชิญครูที่ปรึกษาของทั้ง 2 ฝ่าย, นักสังคมสงเคราะห์ที่เกี่ยวข้อง, ผู้ปกครอง และเครือข่ายที่เข้ามาดูแลเด็กและเยาวชน มาร่วมถอดบทเรียน เพื่อวางแผนการทำงานต่อไปในอนาคต

❖ การประเมินผลจากแบบประเมินทัศนคติ

การประเมินผลการจัดกิจกรรมครั้งนี้ มีผู้ลงทะเบียนและเข้าร่วมโครงการจำนวน 97 คน มีผู้ตอบแบบประเมินทัศนคติ จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 44.3 ของผู้ลงทะเบียนเข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 83.7 มีอายุระหว่าง 31-35 ปี และ 41-45 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.2 มีอายุ การปฏิบัติงานในสังกัดกรมพินิจฯ มากสุดคือ 15-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.2 ส่วนใหญ่เป็นนักสังคมสงเคราะห์ ร้อยละ 79.1 ส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ คิดเป็นร้อยละ 72.1

ด้านทัศนคติและความพึงพอใจเกี่ยวกับการประชุม ผู้ตอบแบบประเมินมีทัศนคติและความ พึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับ เห็นด้วย ทั้ง 3 ด้าน ($\bar{X}$ =48.5) เมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่า มีทัศนคติและ ความพึงพอใจด้านประเด็นเนื้อหา อยู่ในระดับ “เห็นด้วย” ($\bar{X}$ =50.7) มีทัศนคติและความพึงพอใจด้าน วิทยากร/พี่เลี้ยงอยู่ในระดับ “เห็นด้วย” ($\bar{X}$ =51.2) และมีทัศนคติและความพึงพอใจด้านประสิทธิภาพการจัด กิจกรรมอยู่ในระดับ “เห็นด้วย” ($\bar{X}$ =43.7)

ด้านข้อเสนอแนะ หัวข้อที่อยากให้ออกในครั้งต่อไป ส่วนใหญ่มีความสนใจให้ออกกิจกรรมใน หัวข้อ 1. การบริหารจัดการความหลากหลายของเครือข่ายให้มีประสิทธิภาพ 2. การทำคู่มือและแนวทาง การปฏิบัติงานทุกด้าน ทั้งภารกิจหลักและงานสนับสนุนอย่างเท่าเทียมกัน 3. การบำบัดและกิจกรรมสำหรับเด็ก จิตเวช ส่วนจุดเด่นหรือประโยชน์ของการจัดกิจกรรมในวันนี้ ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า 1. มีได้มีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้และแชร์ประสบการณ์ในการทำงานมากขึ้น 2. ได้ทราบแนวทางการปฏิบัติงานและปัญหาต่างๆของ แต่ละพื้นที่ 3. วิทยากรที่มาให้ความรู้และสื่อสารให้เห็นการทำงานที่ชัดเจน ส่วนกิจกรรมในวันนี้ควรพัฒนา/ ปรับปรุงเรื่องใด 1. ปรับปรุงสัญญาณภาพและระบบเสียง 2. อยากให้มีการประชุมแบบ Onsite 3. กระชับเวลา ในการทำกิจกรรม

❖ รายชื่อวิทยากร ประกอบด้วย

1. นายภูชิต ดวงจันทร์ นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพชำนาญการพิเศษ
2. นายเอกราณินทร์ ศรีอินทร์ นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ
3. นายปิยะ แสงระยับ นักสังคมสงเคราะห์
4. นางสาวชนิษฐา เอกนัย นักสังคมสงเคราะห์

❖ รายชื่อหน่วยงานที่มีผลการปฏิบัติงานดี (Best Practice) ประกอบด้วย

1. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงราย
โดย นางสาวสิริรัชต์ พรมจันทร์ นักจิตวิทยาคลินิกชำนาญการ
2. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร
โดย นางสาวเบญจมาภรณ์ ธีระนง นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการพิเศษ

❖ รายชื่อคณะทำงาน ประกอบด้วย

1. นายเอกราณินทร์ ศรีอินทร์ นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ
2. นางสาวสุภาวดี ธนทรัพย์ นักวิเคราะห์นโยบายและแผน
3. นางสาวศรุตดา ทิพย์แสง นักวิชาการคอมพิวเตอร์
4. นายอดุลย์ ยูโษะ นักวิเคราะห์นโยบายและแผน

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	ก
สารบัญ	จ
บทที่ 1 ความเป็นมาและความสำคัญ แนวทางการดำเนินงานของกรมพินิจฯ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ	1
1.2 คู่มือ แนวทาง ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน	2
1.2.1 พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553	
1.2.2 พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2559	
1.2.3 พระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด พ.ศ. 2561	
1.2.4 ระเบียบกระทรวงยุติธรรม ว่าด้วยคุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม วิธีการสรรหา และการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชน สำหรับสถานพินิจ พ.ศ. 2558	
1.2.5 ระเบียบกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่อื่น และการดำเนินงานของกรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชน สำหรับสถานพินิจ พ.ศ. 2554	
1.2.6 ประกาศกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เรื่องหลักเกณฑ์การพิจารณา ผลงานของกรรมการสงเคราะห์ดีเด่นของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ประกาศ ณ วันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2560	
บทที่ 2 การจัดกิจกรรม “มหกรรม KM” (KM Workshop)	
2.1 รูปแบบการดำเนินกิจกรรม KM Workshop	3
2.1.1 การนำเสนอผลงานของหน่วยงานที่มีผลการปฏิบัติงานดี (Best Practice)	
❖ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงราย	
❖ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร	
2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องมือ 7s Model และ Pestele Analysis	6
2.3 ข้อจำกัด อุปสรรค และข้อเสนอแนะร่วมกันที่ได้จากการทำ KM Workshop	10

สารบัญ

หน้า

บทที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมิน

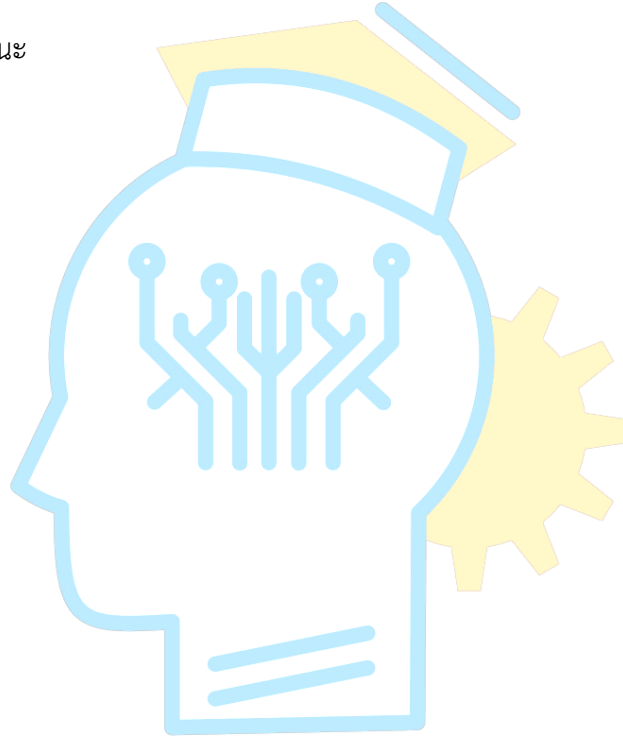
3.1 ข้อมูลทั่วไป ทักษะและความพึงพอใจจากแบบประเมิน

12

3.2 ข้อเสนอแนะ

18

ภาคผนวก

“มกสสว KM”

KM Workshop

บทที่ 1

ความเป็นมาและความสำคัญ

แนวทางการดำเนินงานของกรมพินิจฯ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

“การคืนเด็กดีสู่สังคม” นับเป็นเป้าหมายและเป็นปณิธานของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เนื่องจากเป็นวัตถุประสงค์ถึงปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลการปฏิบัติงานของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือ การคืนเด็กดีที่สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข โดยไม่กลับไปกระทำผิดซ้ำ ซึ่งจะเป็นการตัดตอนไม่ให้ผันตัวไปเป็นอาชญากรในวัยผู้ใหญ่ได้

การบำบัดแก้ไขฟื้นฟู การสงเคราะห์ ช่วยเหลือเยียวยาโดยใช้เครือข่ายหรือภาคประชาสังคม จึงนับเป็นทางเลือกที่ดี เนื่องจากเด็กและเยาวชนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนและสังคม ฉะนั้นการที่ชุมชนหรือสังคมตลอดจนเครือข่ายต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟู สะท้อนให้เห็นการมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการดูแลเยาวชนเพราะถือว่าเป็นอนาคตของชาติร่วมกัน

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มีนโยบายในสานสร้างภาคีเครือข่ายทางสังคมอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะหน่วยงานในระดับสถานพินิจและศูนย์ฝึกและอบรมฯ เนื่องจากมีความใกล้ชิดกันระหว่างหน่วยงาน เด็กและเยาวชนและเครือข่ายต่างๆ ซึ่งจะต้องมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง เช่น ภาคีเครือข่ายให้การสนับสนุนหรือเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมบำบัดแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชน หรือสถานประกอบการรับเด็กและเยาวชนเข้าฝึกงาน/ทำงานภายหลังปล่อยตัว ตลอดจนการมีส่วนร่วมของเครือข่ายทางสังคมในการเฝ้าระวัง ติดตาม สงเคราะห์เด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยตัว เป็นต้น

ดังนั้น การมีเครือข่ายที่ดีตลอดจนการรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับเครือข่าย จึงนับเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการทำงานของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ปัจจุบันหน่วยงานในสังกัดหลายหน่วยได้มีการแข่งขันและพัฒนาการรักษาและขยายเครือข่ายเพิ่มขึ้น ทั้งทางด้านการสงเคราะห์ ด้านการศึกษา และด้านการประกอบอาชีพ ฯลฯ เพื่อร่วมมือกันในการวางแผน/หาแนวทางในการช่วยเหลือเด็กและเยาวชนในดำเนินชีวิตได้อย่างปกติสุข และไม่กลับไปกระทำผิดซ้ำ ด้วยเหตุนี้ คณะอนุกรรมการด้านการวางแผนการบริหารจัดการความรู้ จึงได้พิจารณาคัดเลือกหัวข้อเรื่อง **เทคนิคการสร้างการมีส่วนร่วมและพัฒนาความร่วมมือกับเครือข่าย** เป็นหัวข้อในการทำกิจกรรม Workshop ซึ่งอยู่ในหมวดที่ 4 ด้านภาคีเครือข่ายภายนอก โดยคัดเลือกจากหน่วยงานที่ผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัดด้านเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง ได้แก่

- สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงราย
- สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร

หากหน่วยงานในสังกัดมีการยกระดับด้านการพัฒนาความร่วมมือกับเครือข่ายที่ดี จะส่งผลที่ดีต่อกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ในแง่ของการมีเครือข่ายในการสงเคราะห์ ช่วยเหลือ เยียวยาเด็กและเยาวชนที่มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น และจะส่งผลสัฟต์แก่เด็กและเยาวชนในการได้รับโอกาสต่างๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่เด็กและเยาวชนในอนาคต และเป็นปัจจัยในการลดการกระทำผิดซ้ำและการคืนเด็กดีสู่สังคม

1.2 คู่มือ แนวทาง ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน (เอกสารทั้งหมดอยู่ในภาคผนวก)

โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาระบบการจัดการความรู้ “มหกรรม KM” (KM Workshop) หมวดที่ 3 ด้านการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยและการติดตามหลังปล่อยตัว เรื่อง เทคนิคการเพิ่มประสิทธิภาพในการติดตามหลังปล่อย มีพระราชบัญญัติและระเบียบที่เกี่ยวข้องที่กรมพินิจฯ ได้ประกาศให้หน่วยงานในสังกัดทราบและใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานดังนี้

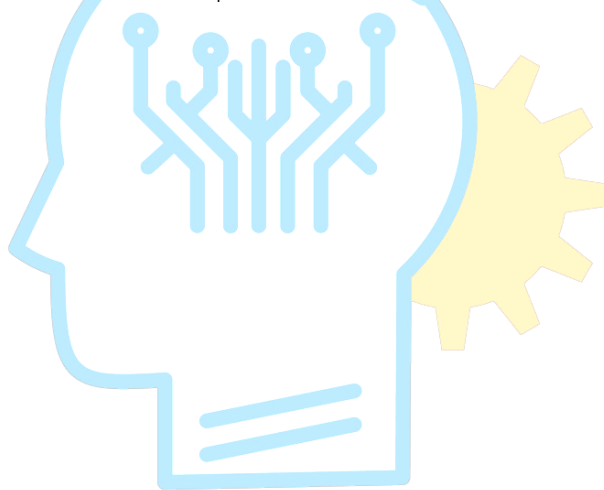
1.2.1 พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553

1.2.2 พระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด พ.ศ. 2561

1.2.3 ระเบียบกระทรวงยุติธรรม ว่าด้วยคุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม วิธีการสรรหาและการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชน สำหรับสถานพินิจ พ.ศ. 2558

1.2.4 ระเบียบกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่อื่นและการดำเนินงานของกรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชน สำหรับสถานพินิจ พ.ศ. 2554

1.2.5 ประกาศกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เรื่องหลักเกณฑ์การพิจารณาผลงานของกรรมการสงเคราะห์ดีเด่นของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ประกาศ ณ วันที่ 22 พฤษภาคม 2560

“UKSSU KM”

KM Workshop

บทที่ 2

การจัดกิจกรรม “มหกรรม KM” (KM Workshop)

2.1 รูปแบบการดำเนินกิจกรรม KM Workshop

2.1.1 การนำเสนอผลงานของหน่วยงานที่มีผลการปฏิบัติงานดี (Best Practice)

โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาระบบการจัดการความรู้ “มหกรรม KM” (KM Workshop) ครั้งที่ 3/2566 หมวดที่ 4 ด้านภาคีเครือข่ายภายนอก เรื่อง เทคนิคการสร้าง การมีส่วนร่วมและพัฒนาความร่วมมือกับเครือข่าย มีหน่วยงานที่มีผลการปฏิบัติงานดี (Best Practice) ร่วม นำเสนอผลการดำเนินงาน จำนวน 2 หน่วยงาน ได้แก่

❖ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงราย

โดย นางสาวสิริรัชฌ์ พรหมจันทร์

นักจิตวิทยาคลินิกชำนาญการ

❖ ภาพรวมเทคนิคที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

1. ให้ความสำคัญกับเครือข่ายหลัก ได้แก่ คณะกรรมการสงเคราะห์ โดยให้ความสำคัญ ตั้งแต่การสรรหา ใช้หลัก “4 เน้น” คือ **เน้นคุณภาพ** ไม่เน้นปริมาณ มีคนน้อยแต่มีคุณภาพ **เน้นศักยภาพที่หลากหลาย** ไม่จำเป็นต้องให้การสงเคราะห์เพียงอย่างเดียว แต่อาจมีศักยภาพด้านอื่น เช่น การศึกษา การทำงาน/สถานประกอบการ เป็นต้น **เน้นมีใจรักในงานจิตอาสา** คือพร้อมทุกเมื่อเมื่อสถานพินิจฯ ต้องการความช่วยเหลือ ในทุกรูปแบบ และ**เน้นเครือข่ายเชื่อมเครือข่าย** คือ ใช้เครือข่ายของคณะกรรมการสงเคราะห์ในการติดต่อหรือประสานเครือข่ายอื่นๆในวงกว้างอีกทอด เพื่อประโยชน์สูงสุดในการทำงานร่วมกัน

2. ใช้เทคนิคในการทำงานที่หลากหลาย ได้แก่ **ร่วมคิด** คือ เข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ ขั้นตอนการวางแผนการทำงานโดยร่วมคิดถึงแผนงานทิศทางและความต้องการของทุกฝ่ายร่วมกัน **ร่วมทำ** ภายหลังจากร่วมคิดแล้ว ขั้นตอนของการร่วมทำก็เป็นส่วนสำคัญ โดยจะไม่ใช้การทำให้ แต่เป็นการทำร่วมกัน เพื่อให้เห็นคุณค่าของงานและรับผิดชอบงานด้วยกัน **ร่วมติดตามประเมินผล** โดยจะทำการติดตามประเมินผลของการสงเคราะห์ ช่วยเหลือ เยียวยาเด็กและเยาวชนร่วมกัน เพื่อพิจารณาถึงผลสำเร็จหรือการสงเคราะห์ช่วยเหลือ เยียวยาในระยะต่อไป ตลอดจนทบทวนถึงปัญหาและอุปสรรค และกลับมาวางแผนการทำงานร่วมกันอีกครั้ง **ร่วมชื่นชมยินดีกับผลสำเร็จ** ซึ่งจะเป็นส่วนสุดท้ายแต่มีคุณค่าทางจิตใจ เนื่องจากจะได้เห็นถึงความพากเพียรของทุกฝ่ายในการทำงานร่วมกัน และมีความสุขร่วมกันจากผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้น และเป็นจุดสำคัญที่สร้างความกลมเกลียวเหนียวแน่นให้แก่องค์กรกับคณะกรรมการสงเคราะห์

3. ใช้กลยุทธ์ในการมัดใจเครือข่าย ประกอบด้วย **การให้เกียรติ** มองเครือข่ายว่าเป็นผู้ทิศตนและพร้อมทำงานร่วมกับสถานพินิจฯ ดังนั้น จึงควรได้รับเกียรติ ด้วยอหิยาศัยไมตรีที่ดี ให้การยอมรับนับถือการมีส่วนร่วมในการทำงานของเครือข่ายทุกขั้นตอน **การสร้างคุณค่า** สะท้อนให้เครือข่ายเห็นว่าผลลัพธ์ปลายทางที่เกิดขึ้นภายหลังการเข้ามามีส่วนร่วมมีอะไรบ้าง เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในการทำงานร่วมกัน **การสร้างบรรยากาศแห่งความสุขในการทำงาน** สร้างความสัมพันธ์อันดีในการทำงานร่วมกัน ลดการกระทบกระทั่ง มีทัศนคติเชิงบวก เพื่อสร้างความสัมพันธ์และบรรยากาศที่ดี เกิดความผูกพัน มิตรภาพและความประทับใจที่ดีต่อกัน

4. การทำงานเป็นทีม (Team work) เริ่มจาก**ผู้อำนวยการฯ** กล่าวคือ ผู้อำนวยการฯต้องเล็งเห็นความสำคัญและเอาใจใส่ในการทำงานด้านเครือข่าย ถ้ามีจุดเริ่มต้นที่ดีย่อมส่งผลต่อการทำงานที่ราบรื่น ส่วนต่อมาก็คือ **ทีมงาน (Team work)** ถือเป็นฟันเฟืองสำคัญในการขับเคลื่อนงานด้านเครือข่าย เพราะเจ้าหน้าที่ทุกคนมีบทบาทและหน้าที่ในการส่งเสริม/สนับสนุนให้งานด้านเครือข่ายประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น **ผู้ประสานงาน** ต้องมีการจัดการงานที่ดี โดยเฉพาะการจัดเก็บงานเอกสารที่เป็นระบบ ทั้งในส่วนของการโครงการ/แผนงาน ข้อมูลการติดต่อคณะกรรมการสงเคราะห์ เอกสารการประชุม เอกสารด้านการเงิน ผลการดำเนินงาน ตลอดจนข้อมูลความดีความชอบของคณะกรรมการสงเคราะห์ เป็นต้น

❖ **สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร**

โดย นางสาวเบญจมาภรณ์ ญ ระนอง นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการพิเศษ

❖ **ภาพรวมเทคนิคที่ใช้ในการปฏิบัติงาน**

1. การสรรหาเครือข่ายของคณะกรรมการสงเคราะห์ ให้ครบทั้ง 50 เขต เนื่องจากกรุงเทพมหานครมีความซับซ้อนทั้งในด้านพื้นที่ ลักษณะสังคมชุมชน ลักษณะทางเศรษฐกิจที่ค่อนข้างแตกต่างทั้ง 50 เขต ดังนั้น การสรรหาเครือข่ายเพื่อร่วมกันทำงานในการสงเคราะห์ ช่วยเหลือ เยียวยาเด็กและเยาวชน จึงนับว่าเป็นทางออกที่ดี ทั้งนี้ เพื่อให้เครือข่าย/ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชน และเอื้อประโยชน์ร่วมกันในการปฏิบัติงาน เป็นการลดความยุ่งยาก/ปัญหา-อุปสรรค และลดการทับซ้อนในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานพินิจฯ

2. ใช้เครือข่ายที่มีศักยภาพแบบครบวงจรในการสงเคราะห์ ช่วยเหลือ เยียวยาเด็กและเยาวชน เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับการช่วยเหลือ ตลอดจนตอบสนองปัญหาและความต้องการของเด็กและเยาวชนแบบองค์รวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น มูลนิธิบ้านพระพร โดยจะทำการประสานงานเริ่มตั้งแต่การวางแผนการทำงานร่วมกัน การพิจารณาคัดเลือกเด็กและเยาวชน วางแผนการบำบัดแก้ไขฟื้นฟู ตลอดจนการติดตามประเมินผลร่วมกัน ทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ทุกฝ่ายและส่งผลให้การทำงานด้านเครือข่ายเกิดความยั่งยืนต่อไปในอนาคต

“UKSSU KM”

KM Workshop

โดยจำแนกเป็นเทคนิคเฉพาะและเทคนิคร่วมทางแต่ละหน่วยงานได้ดังนี้

สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงราย	สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กรุงเทพมหานคร
ใช้หลัก “4 เน้น” เน้นคุณภาพ, เน้นศักยภาพ ที่หลากหลาย, เน้นมีใจรักในงานจิตอาสา และเน้นเครือข่ายเชื่อมเครือข่าย ใช้เทคนิคในการทำงาน ได้แก่ ร่วมคิด, ร่วมทำ, ร่วมติดตามประเมินผล และ ร่วมชื่นชมยินดีกับผลสำเร็จ ใช้กลยุทธ์มัดใจเครือข่าย ประกอบด้วย การให้เกียรติ, การสร้างคุณค่า และ การสร้างบรรยากาศแห่งสุขในการทำงาน การทำงานเป็นทีม ได้แก่ ผู้อำนวยการฯ, ทีมงาน (Team work) และ ผู้ประสานงาน	สรรหาเครือข่ายของคณะกรรมการ สงเคราะห์ ครบทั้ง 50 เขต เพื่อการ ดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ ใช้เครือข่ายที่มีศักยภาพแบบครบวงจร ในการสงเคราะห์ ช่วยเหลือ เยียวยา เด็กและเยาวชน

แผนผังที่ 1 แสดงเทคนิคเฉพาะเทคนิคการสร้างการมีส่วนร่วมและพัฒนาความร่วมมือกับเครือข่าย
สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงราย และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและ
เยาวชนกรุงเทพมหานคร

KM Workshop

2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องมือ 7s Model และ Pestele Analysis

ในการจัดกิจกรรมดังกล่าว สถาบันวิจัยและพัฒนา ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องมือ 7s Model และ Pestele Analysis ร่วมกับ SWOT Matrix เพื่อวิเคราะห์ประเด็นดังกล่าวทั้งระบบ โดยข้อมูลที่ได้เกิดจากการนำเสนอของหน่วยงานมีผลการปฏิบัติงานดี (Best Practice) และจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้เข้าร่วมโครงการ ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ดังนี้

จุดอ่อน		ภัยคุกคาม	
โครงสร้าง (Structure)	- กรมพินิจฯ เป็นองค์กรขนาดใหญ่มีทั้งส่วนกลางและภูมิภาค การถ่ายทอดนโยบาย/การปรับปรุงโครงสร้างภารกิจของส่วนราชการยังไม่สอดคล้องกับภาระงานและสถานการณ์ปัจจุบัน - ในจังหวัดใหญ่ๆ เครือข่ายยังไม่ครอบคลุมในทุกอำเภอ	การเมือง (Politics)	- รัฐบาลคาดหวังต่อกรมพินิจฯ ในเรื่องของการคืนเด็กดีสู่สังคม แต่ก็ยังไม่ให้ความสำคัญและมีทัศนคติที่ไม่ดีพอต่อการทำงานของกรมพินิจฯ ทำให้เด็กและเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัวไม่ได้รับโอกาสในการกลับตัวเป็นคนดีส่งผลให้เกิดการกระทำผิดซ้ำ
กลยุทธ์ (Strategy)	- การถ่ายทอดกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ ขาดความชัดเจนและไม่สัมฤทธิ์ผลในระดับพื้นที่ (สพ./ศฟ.) ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการพัฒนาในการขับเคลื่อนงานของ สพ./ศฟ. ภายใต้สภาวะการณ์ปัจจุบัน - ขาดการติดตามและการประเมินผลความสำเร็จของการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม	เศรษฐศาสตร์ (Economics)	- เศรษฐกิจมีความผันผวน เป็นสาเหตุในการก่ออาชญากรรม ทำให้มีการกระทำความผิดเพิ่มขึ้น
ระบบ (Systems)	- ขาดการพัฒนาปรับปรุงคู่มือในการปฏิบัติงาน เช่น การนับจำนวนชั่วโมงในการเก็บคะแนนของกรรมการสงเคราะห์ เป็นต้น - ระบบข้อมูลสารสนเทศยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เกิดความซ้ำซ้อนในงานเอกสาร กระบวนการถ่ายทอดคำสั่งในการปฏิบัติงาน มีความคลาดเคลื่อนในการติดต่อสื่อสารระหว่างส่วนกลางกรมและส่วนภูมิภาค	สังคม (Social)	- ภาคประชาสังคมยังไม่เชื่อมั่นในกระบวนการแก้ไขและพัฒนาพฤติกรรมเสียของกรมพินิจฯ โดยการไม่ยอมรับและไม่ให้โอกาสกับเด็กและเยาวชนในการกลับคืนสู่สังคม ทำให้เด็กและเยาวชนไม่มีงานทำ ส่งผลให้เกิดการกระทำผิดซ้ำและเป็นปัญหาของกรมพินิจฯ ที่จะต้องดูแลเด็กและเยาวชนเหล่านี้ต่อไป

จุดอ่อน		ภัยคุกคาม	
ทักษะ (Skills)	- ขาดความต่อเนื่องในการฝึกอบรมวิชาชีพ/ทักษะเฉพาะด้าน เช่น ด้านสังคมสงเคราะห์ การบริหารเครือข่าย ฯลฯ - ขาดการสนับสนุนด้านการฝึกอบรมทักษะ ความรู้ความเข้าใจต่างๆ ให้กับเครือข่าย เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานร่วมกับองค์กร	เทคโนโลยี (Technological)	- เทคโนโลยีที่ก้าวล้ำทันสมัยอย่างรวดเร็ว ทำให้กรมพินิจฯ ปรับตัวไม่ทันกับเทคโนโลยี ทั้งการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยเหลือการทำงาน โดยที่บุคลากรไม่มีความรู้หรือไม่มีความเชี่ยวชาญในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
รูปแบบ (Styles)	- มีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารในระดับต่างๆบ่อยครั้ง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และขาดความต่อเนื่องในการปฏิบัติงานตามนโยบาย - การจัดสรรเวลาให้เครือข่าย เข้ามาร่วมกิจกรรม	สิ่งแวดล้อม (Environmental)	- ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติทั้งหมด ตั้งแต่ลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะภูมิอากาศและทรัพยากรธรรมชาติ ปัจจัยสิ่งเหล่านี้ส่งผลที่สำคัญต่อการดำเนินชีวิตและพัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจในภูมิภาคนั้นๆด้วย
บุคลากร (Staffs)	- บุคลากรไม่เพียงพอกับการปฏิบัติงานที่ต้องปฏิบัติ ประกอบกับงานสถานพินิจฯและศูนย์ฝึกและอบรมฯ มีความต้อการรับผิดชอบงานหลายหน้าที่ ไม่น่าอภิมรย์ - ผู้บริหาร และบุคลากรไม่ให้ความสำคัญต่อการรักษาความสำคัญของเครือข่าย	กฎหมาย (Legal)	
ค่านิยมร่วม (Shared value)	- ขาดการตระหนักรู้ ผู้ปฏิบัติรับทราบนโยบาย แต่บางครั้งหน่วยปฏิบัติอาจมีวัฒนธรรมที่แตกต่างกันไปตามมิติของพื้นที่ ซึ่งโดยมากจะปฏิบัติงานโดยคิดแบบแยกส่วน ทำให้ภาพรวมขององค์การขาดการประสานความสอดคล้องระหว่างกันในการร่วมกันทำงาน เพื่อเป้าหมายในภาพรวมขององค์กร	จริยธรรม (Ethical)	

จุดแข็ง	
โครงสร้าง (Structure)	- การจัดโครงสร้างการบริหารมีความชัดเจน มีการกำหนดบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบ
กลยุทธ์ (Strategy)	- การรักษาเครือข่ายให้อยู่ตลอด - การบริหารจัดการเครือข่ายอย่างมีประสิทธิภาพ - การรักษาวัฒนธรรมเชิงบวกในการทำงาน ให้มีความสุข - มีการทำงานเป็นทีม - ร่วมคิด จัดทำแผนการดำเนินงานร่วมกัน มีการประชุมหารือร่วมกันกับเครือข่ายและติดตามประเมินผลเป็นระยะๆ
ระบบ (Systems)	- มีพระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด พ.ศ. 2561 ทำให้มีกระบวนการหรือแนวทางการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพการเปลี่ยนแปลงต่างๆ มีระบบงานในการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนตามหลักสากล - มีการนำเทคโนโลยีมาสนับสนุนในการปฏิบัติงานของบุคลากร - เปิดโอกาสและสนับสนุนให้เครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน มีการประชุมหารือและร่วมจัดทำแผนการดำเนินงานร่วมกันกับสถานพินิจฯ/ศูนย์ฝึกและอบรมฯ
ทักษะ (Skills)	- มีการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาทักษะของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง มีสถาบันพัฒนาบุคลากรฯ เพื่อจัดฝึกอบรมให้กับบุคลากรในการให้ความรู้ในด้านต่างๆ ของงานสถานพินิจฯ/ศูนย์ฝึกและอบรมฯ - การประสานงานให้ประสบความสำเร็จในการทำงาน รวมทั้งมีการสื่อสารให้เกิดความเข้าใจที่ดีร่วมกัน
รูปแบบ (Styles)	- ผู้บริหารมีความเข้าใจในภารกิจของส่วนราชการเป็นอย่างดี มีวิสัยทัศน์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความมุ่งมั่นในการบริหารงาน แก้ไขปัญหารวดเร็ว มีภาวะความเป็นผู้นำสูง มีพันธมิตรเครือข่าย การทำงานเชิงรุกทันต่อเหตุการณ์
บุคลากร (Staffs)	- บุคลากรมีลักษณะสหวิทยาการ มีการนำทักษะความรู้ความสามารถแขนงต่างๆ มาใช้ในการบริหารงานสถานพินิจฯ/ศูนย์ฝึกและอบรมฯ รวมถึงมีความเชี่ยวชาญในด้านการควบคุมและด้านการพัฒนาพฤตินิสัยเด็กและเยาวชน - มีการทำงานเป็นทีม มีการมอบหมายบทบาทหน้าที่แต่ละคน และการทำงานเชิงบูรณาการ
ค่านิยมร่วม (Shared value)	- มีวัฒนธรรมองค์กร เคารพและยึดถือสายการบังคับบัญชา มีกฎระเบียบการปฏิบัติงานที่ชัดเจนในการปฏิบัติงานและมีการถ่ายทอดความรู้สู่ผู้ปฏิบัติ - มีการทำงานเป็นทีม มีจิตอาสาและเสียสละเวลาในการทำงาน

โอกาสเชิงยุทธศาสตร์	
การเมือง (Politics)	- รัฐบาลมีนโยบายในการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด คืบเด็กดีสู่สังคม เพื่อช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตและความสุขของคนในชุมชน
เศรษฐศาสตร์ (Economics)	- การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจส่งผลต่อการสร้างโอกาสให้กับเด็กและเยาวชนที่ปล่อยตัว เมื่อเศรษฐกิจดีขึ้นภาคส่วนต่างๆ มีโอกาสในการจ้างแรงงานเด็กและเยาวชนเพิ่มขึ้น เด็กและเยาวชนสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพออกไป ประกอบอาชีพภายหลังปล่อยตัวได้ ทำให้เกิดรายได้ และไม่กลับมากระทำผิดซ้ำ
สังคม (Social)	- มีการบูรณาการในการพัฒนาพลตินัสัยเด็กและเยาวชนร่วมกันมากขึ้น ในการจ้างแรงงาน เด็กและเยาวชนไปทำงานที่สถานประกอบการของเครือข่าย ทำงานสาธารณะ รวมถึงทำประโยชน์ต่อสังคมในด้านต่างๆ ที่ทำให้ประชาชนมองภาพรวมของกรมพินิจฯ ดีขึ้น
เทคโนโลยี (Technological)	- มีการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและฐานข้อมูลเด็กและเยาวชน มีการนำเทคโนโลยีมาสนับสนุนการบริหารงานของหน่วยงาน - มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์องค์การ/หน่วยงาน เพื่อสร้างภาพลักษณ์ในทางที่ดีผ่านทางช่องทางออนไลน์ได้
สิ่งแวดล้อม (Environmental)	
กฎหมาย (Legal)	- พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 - พระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด พ.ศ. 2561
Ethical (จริยธรรม)	- มีการดำเนินงานในด้านต่างๆ ขององค์กรอย่างเป็นธรรม ยุติธรรม มีคุณธรรมต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกๆ ฝ่าย

“UKSSU KM”

KM Workshop

2.3 ข้อจำกัด อุปสรรค และข้อเสนอแนะร่วมกันที่ได้จากการทำ KM Workshop

2.3.1 ข้อจำกัด/อุปสรรค

❖ เด็กและเยาวชนบางส่วนยังผ่านเกณฑ์การศึกษาขั้นพื้นฐาน และในบางรายยังอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ ทำให้เป็นข้ออุปสรรคในการสงเคราะห์ ช่วยเหลือ เยียวยาจากภาคีเครือข่าย ทำให้ไม่สามารถส่งเด็ก และเยาวชนไปทำงานในสถานประกอบการได้

❖ ในการทำงานร่วมกับเครือข่ายต้องมีการประสานงานบ่อยครั้ง ทั้งโทรศัพท์และใช้โซเชียล มีเดีย ส่งผลให้เกิดค่าใช้จ่ายที่ไม่สามารถเบิกกับหน่วยงานได้ เช่น ค่าใช้จ่ายทางโทรศัพท์ ค่าชั่วโมงอินเทอร์เน็ต เกิดเป็นภาระค่าใช้จ่ายส่วนตัวที่สูงมากในแต่ละเดือน

❖ ภาระงานเกี่ยวกับงานด้านเครือข่าย/กรรมการสงเคราะห์ค่อนข้างมาก โดยเฉพาะงานด้าน เอกสารที่มีเป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการจัดเก็บข้อมูล และเอกสารบางส่วนที่ความ ช้าซ้อนและบางส่วนยังไม่มี ความชัดเจน ทำให้ไม่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน/เพิ่มภาระงานด้านเอกสารโดยไม่จำเป็น

❖ เด็กและเยาวชนเปลี่ยนแผนการดำเนินชีวิตไม่ปฏิบัติตามแผนงานที่วางไว้ ส่งต่อแผนงาน/ การสงเคราะห์ ช่วยเหลือ เยียวยาเด็กและเยาวชน ตลอดจนกระทบต่อการประสานงานกับเครือข่ายที่วางแผน ไว้แล้ว ทำให้ต้องวางแผนการดำเนินงาน การสงเคราะห์ ช่วยเหลือเยียวยาใหม่ หรือบางรายขาดการติดต่อกับ สถานพินิจไปเลย ทำให้เครือข่ายไม่สามารถดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไปได้

❖ เด็กและเยาวชนมีทักษะทางสังคมยังไม่ดีเท่าที่ควร มีความเข้มแข็งและความมั่นคงทางใจ ค่อนข้างต่ำ โดยเด็กและเยาวชนบางส่วนมักจะมีปัญหาเรื่องความรับผิดชอบ ไม่สู้งาน/เบื่องาน/เปลี่ยนงานบ่อย ไม่ตรงต่อเวลา ไม่ชอบกฎระเบียบ/กติกาในการทำงาน บางรายมีปัญหาเรื่องเพศ/เรื่องคู่สาว สะท้อนให้เห็นถึง ความอ่อนแอด้านวุฒิภาวะและความมั่นคงทางจิตใจของเด็กและเยาวชนในการเผชิญปัญหาในบริบทที่เป็น สังคมจริง ทำให้เครือข่ายเกิดความลังเลในการให้ความช่วยเหลือ

❖ ด้านการบริหารจัดการงานเครือข่าย พบว่า ไม่สามารถสรรหากรรมการสงเคราะห์หรือ เครือข่ายได้ครบทุกอำเภอ เนื่องจากข้อจำกัดต่างๆ เช่น ภาคีเครือข่ายไม่ทราบภารกิจหน้าที่ของกรมพินิจฯ ขาด การสร้างการรับรู้/ขาดการประชาสัมพันธ์ภารกิจหน้าที่ของสถานพินิจฯ/ศูนย์ฝึกและอบรมฯในพื้นที่ห่างไกล ตลอดจนคณะกรรมการสงเคราะห์/ภาคีเครือข่าย ไม่ค่อยมีเวลามาร่วมจัดกิจกรรมให้กับเด็กและเยาวชนอย่าง ต่อเนื่อง ทำให้สัมพันธ์ภาพระหว่างสถานพินิจฯ/ศูนย์ฝึกและอบรมฯ ภาคีเครือข่าย ตลอดจนเด็กและเยาวชน ค่อนข้างห่างเหิน

❖ ภาคี/เครือข่ายบางแห่ง (คณะกรรมการสงเคราะห์) ไม่มีจิตอาสาในการทำงานอย่างแท้จริงหวังผลประโยชน์ต่อทางราชการ เช่น เบี้ยเลี้ยงการจัดประชุม อาหารและเครื่องดื่ม เชื้อเพลิง/ใบประกาศนียบัตร รวมถึงเครื่องราชอิสริยาภรณ์ คณะกรรมการสงเคราะห์บางแห่งใช้อำนาจในทางมิชอบ แสวงหาผลประโยชน์ ส่วนตัวแต่แอบอ้างประโยชน์ของทางราชการบังหน้า หากไม่พอใจจะใช้วิธีบีบบังคับ กลั่นแกล้งต่างๆ ส่งผลให้ ผู้ปฏิบัติงานรู้สึกไม่สบายใจในการทำงานละขาดแรงจูงใจในการทำงาน

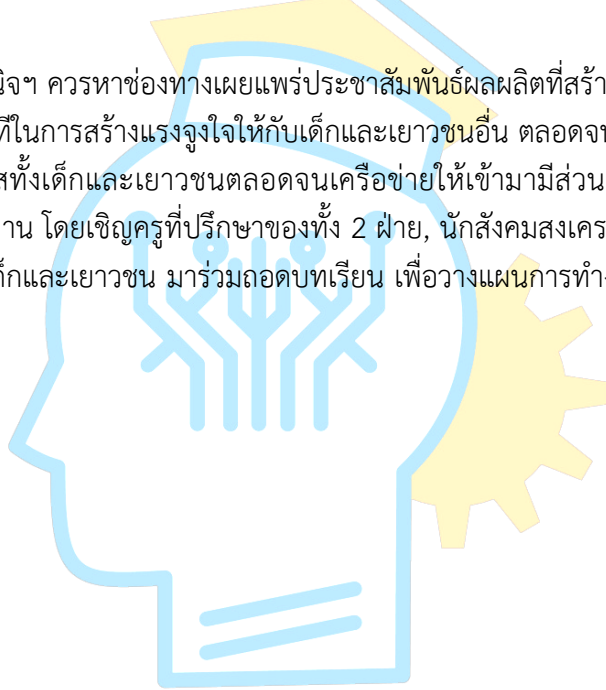
2.3.2 ข้อเสนอแนะ

โดย ดร.ธเรศวรร ธนสมบูรณ์ ที่ปรึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์

❖ อยากให้กรมพินิจฯ พิจารณาเรื่องการต่อเนื่องในการทำงานร่วมกับเครือข่าย โดยเฉพาะเรื่องของคน (บุคลากร) ไม่อยากให้มีการโยกย้าย/เปลี่ยนตัวบุคลากรบ่อยๆ เนื่องจาก Key man เป็นสิ่งสำคัญในการประสานงาน ดังนั้น หากมีการโยกย้ายเปลี่ยนตัวบุคคลบ่อย จะส่งผลถึงความต่อเนื่องของงาน และสัมพันธ์ภาพระหว่างองค์กรกับภาคีเครือข่าย (สร้างสัมพันธ์ภาพใหม่บ่อยๆ) ซึ่งไม่ส่งผลดีต่อการประสานงาน

❖ กรมพินิจฯ ควรมีการสร้าง KPI ร่วมกัน อาจเริ่มจากวิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์ก็ได้ ตัวอย่างเช่น ในการส่งเด็กและเยาวชนมาเข้ารับการศึกษาคือ 1 คน จำเป็นต้องมีครูที่ปรึกษาของทั้ง 2 ฝ่าย, นักสังคมสงเคราะห์ที่เกี่ยวข้อง, ผู้ปกครอง และเครือข่ายที่จะเข้ามาดูแลภายหลังเด็กและเยาวชนจบการศึกษา โดยนับเป็น 1 ชุดเครือข่าย หากทำเช่นนี้ได้ จะเกิดการสอดรับเนื้องานตั้งแต่ต้นทาง กลางทางและปลายทางอย่างไร้รอยต่อ

❖ กรมพินิจฯ ควรหาช่องทางเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลผลิตที่สร้างคุณค่า (เด็กและเยาวชนที่ประสบความสำเร็จ) ให้มีเวทีในการสร้างแรงจูงใจให้กับเด็กและเยาวชนอื่น ตลอดจนเครือข่ายอื่นที่อยากเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อขยายโอกาสทั้งเด็กและเยาวชน ตลอดจนเครือข่ายให้เข้ามามีส่วนร่วมกับกรมพินิจฯ มากขึ้น รวมทั้งถอดบทเรียนการทำงาน โดยเชิญครูที่ปรึกษาของทั้ง 2 ฝ่าย, นักสังคมสงเคราะห์ที่เกี่ยวข้อง, ผู้ปกครอง และเครือข่ายที่เข้ามาดูแลเด็กและเยาวชน มาร่วมถอดบทเรียน เพื่อวางแผนการทำงานต่อไปในอนาคต

“UKSSU KM”

KM Workshop

บทที่ 3

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมิน

3.1 ข้อมูลทั่วไป ทศนคติและความพึงพอใจจากแบบประเมิน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาระบบการจัดการความรู้ “มหกรรม KM” (KM Workshop) ครั้งที่ 3/2566 หมวดที่ 4 ด้านภาคีเครือข่ายภายนอก เรื่อง เทคนิคการสร้าง การมีส่วนร่วมและพัฒนาความร่วมมือกับเครือข่าย เมื่อวันอังคารที่ 25 กรกฎาคม 2566 มีผู้ตอบแบบประเมิน ทั้งหมด 43 คน ($n = 43$) ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 83.7 ส่วนเพศชายมีเพียงร้อยละ 16.3 ด้าน อายุ พบว่า มี 2 ช่วงอายุเท่ากัน ได้แก่ อายุระหว่าง 31-35 ปี และอายุระหว่าง 41-45 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.2 รองลงมาคือ อายุระหว่าง 36-40 ปี ร้อยละ 14.0 ด้านอายุการปฏิบัติงานในสังกัดกรมพินิจฯ พบว่า มากสุดคือ 15-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.2 รองลงมามี 2 ช่วงอายุเท่ากันคือ อายุ 6-10 ปี และ 21 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 20.9 ด้านตำแหน่ง พบว่า 4 ใน 5 เป็นนักสังคมสงเคราะห์ คิดเป็นร้อยละ 79.1 รองลงมาคือ หัวหน้ากลุ่มคดี/ หัวหน้าสถานแรกรับ/หัวหน้าส่วนอำนวยการฯ ร้อยละ 11.6 ส่วนประเภทของผู้ประเมินพบว่า ส่วนใหญ่เป็น ข้าราชการ รองลงมาคือ พนักงานราชการ คิดเป็นร้อยละ 72.1 และ 27.9 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไป ($n = 43$)

	รายละเอียด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	7	16.3
	หญิง	36	83.7
อายุ	ต่ำกว่า 30 ปี	4	9.3
	31 - 35 ปี	13	30.2
	36 - 40 ปี	6	14.0
	41 - 45 ปี	13	30.2
	46 - 50 ปี	3	7.0
	51 ปีขึ้นไป	4	9.3

ตารางที่ 1 (ต่อ)

รายละเอียด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุการปฏิบัติงานในสังกัดกรมพินิจฯ		
ต่ำกว่า 5 ปี	8	18.7
6 - 10 ปี	9	20.9
11 - 15 ปี	4	9.3
16 - 20 ปี	13	30.2
21 ปีขึ้นไป	9	20.9
ตำแหน่ง		
ระดับผู้อำนวยการฯ	1	2.3
ระดับหัวหน้ากลุ่ม (คดี/สถานแรกรับฯ/ส่วนอำนาจการฯ)	5	11.6
พนักงานคุมประพฤติ	1	2.3
นักจิตวิทยาคลินิก/นักจิตวิทยา	0	0
พยาบาลวิชาชีพ	0	0
นักสังคมสงเคราะห์	34	79.1
นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพ	0	0
นักจัดการงานทั่วไป/นักวิชาการเงินและบัญชี/	2	4.7
นักวิชาการพัสดุ	0	0
ผู้ช่วยนักบำบัด	0	0
พนักงานพินิจ	0	0
ประเภท		
ข้าราชการ	31	72.1
พนักงานราชการ	12	27.9
ลูกจ้างประจำ	0	0
ลูกจ้างชั่วคราว	0	0
จ้างเหมาบริการ	0	0

ส่วนที่ 2 ทศนคติและความพึงพอใจเกี่ยวกับการประชุม

คำถามในส่วนนี้ มีทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านประเด็นเนื้อหา 2) ด้านวิทยากร/พี่เลี้ยง และ 3) ด้านประสิทธิภาพการจัดกิจกรรม โดยแต่ละด้านประกอบด้วยคำถาม 5 ข้อ และเป็นคำถามเชิงบวกทั้งหมด โดยแบ่งระดับการแสดงทัศนคติออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย เฉยๆ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยมีข้อคำถามทั้งหมด 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านประเด็นเนื้อหา

โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาระบบการจัดการความรู้ “มหกรรม KM” (KM Workshop) ครั้งที่ 3/2566 หมวดที่ 4 ด้านภาคีเครือข่ายภายนอก เรื่อง เทคนิคการสร้าง การมีส่วนร่วมและพัฒนาความร่วมมือกับเครือข่าย แบ่งเนื้อหาการดำเนินกิจกรรม 2 ช่วง ดังนี้

ภาคเช้า ได้แก่

- การสรุปภาพรวม (Overview) ความเป็นมาและความสำคัญของการทำงานร่วมกับภาคี เครือข่าย รวมถึงพระราชบัญญัติฯ แนวทางและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่าย
- การนำเสนอการดำเนินงานด้านภาคีเครือข่าย จากหน่วยงานในสังกัดที่มีผลการปฏิบัติงานดี ในเรื่องดังกล่าว (Best Practice) จาก 2 หน่วยงาน ผ่านการนำเสนอข้อมูลด้วย Power Point Presentation และการเล่าเรื่อง/แลกเปลี่ยนประสบการณ์ (Storytelling) ประกอบด้วย
 - สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงราย
 - สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร
- การร่วมวิพากษ์และให้ข้อเสนอแนะจากภาคีเครือข่ายภายนอก ได้แก่
 - ดร.ธเรศวรร ธนสมบูรณ์ ที่ปรึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์

ภาคบ่าย ได้แก่

- ร่วมวิพากษ์/แลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายของหน่วยงานที่มี ผลการปฏิบัติงานดีในเรื่องดังกล่าว (Best Practice) ทั้ง 2 หน่วยงาน
- การรับฟังปัญหา/ข้อเสนอแนะ และโอกาสในการพัฒนาเกี่ยวกับการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่าย

ผลการดำเนินกิจกรรมจากแบบประเมิน ด้านประเด็นเนื้อหา พบว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรมให้ ความสนใจอยู่ในเกณฑ์ดีมาก มีการร่วมระดมความคิดเห็นและปรากฏในข้อจำกัด อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ร่วมกันที่ได้จากการทำ KM Workshop ในบทที่ 2 มีการตั้งกระทู้ถามสดหน่วยงานที่มีผลการปฏิบัติงานดี ในเรื่องดังกล่าว (Best Practice) และมีการฝากคำถามในช่องแชท โดยผู้ควบคุมช่อง (Admin) เป็นผู้เก็บข้อมูล และนำเสนอให้วิทยากรเป็นผู้ตอบคำถาม

ทั้งนี้ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้มีการตอบแบบประเมินทัศนคติและความพึงพอใจด้วย โดยพบว่า ผู้ตอบแบบประเมินส่วนใหญ่ มีทัศนคติและความพึงพอใจด้านประเด็นเนื้อหา อยู่ในระดับ “เห็นด้วย” ($\bar{X}=50.7$) โดยแยกเป็นข้อคำถาม ดังนี้

คำถามที่ 1 ถามว่า “ประเด็นเนื้อหาในวันนี้มีความเหมาะสมและเข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน” ผู้ตอบแบบประเมินส่วนใหญ่มีระดับทัศนคติและความพึงพอใจ ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 44.2

คำถามที่ 2 ถามว่า “ประเด็นเนื้อหาในวันนี้มีประโยชน์และตรงกับงานและความต้องการของ ท่าน” ผู้ตอบแบบประเมินส่วนใหญ่มีระดับทัศนคติและความพึงพอใจ ในระดับเห็นด้วย ร้อยละ 51.2

คำถามที่ 3 ถามว่า “ท่านสามารถนำความรู้ที่ได้จากวันนี้ไปประยุกต์ใช้กับงานของท่านได้” ผู้ตอบแบบประเมินส่วนใหญ่มีระดับทัศนคติและความพึงพอใจ ในระดับเห็นด้วย ร้อยละ 55.8

คำถามที่ 4 ถามว่า “ท่านสามารถนำความรู้ที่ได้จากวันนี้ไปแลกเปลี่ยน/ถ่ายทอดกับเพื่อน ร่วมงานได้” ผู้ตอบแบบประเมินส่วนใหญ่มีระดับทัศนคติและความพึงพอใจ ในระดับเห็นด้วย ร้อยละ 46.5

คำถามที่ 5 ถามว่า “ท่านคิดว่าท่านมีความรู้ในเรื่องนี้เพิ่มขึ้น หลังจากเข้าร่วมกิจกรรม” ผู้ตอบ แบบประเมินส่วนใหญ่มีระดับทัศนคติและความพึงพอใจ ในระดับเห็นด้วย ร้อยละ 55.8 รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละด้านประเด็นเนื้อหา

คำถาม	ระดับทัศนคติและความพึงพอใจ					รวม
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	เฉยๆ	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
คำถามที่ 1 “ประเด็นเนื้อหาในวันนี้มีความเหมาะสมและเข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน”	-	1 (2.3)	4 (9.3)	19 (44.2)	19 (44.2)	43 (100.0)
คำถามที่ 2 “ประเด็นเนื้อหาในวันนี้มีประโยชน์และตรงกับงานและความต้องการของท่าน”	-	1 (2.3)	4 (9.3)	22 (51.2)	16 (37.2)	43 (100.0)
คำถามที่ 3 “ท่านสามารถนำความรู้ที่ได้จากวันนี้ไปประยุกต์ใช้กับงานของท่านได้”	-	1 (2.3)	4 (9.3)	24 (55.8)	14 (32.6)	43 (100.0)
คำถามที่ 4 “ท่านสามารถนำความรู้ที่ได้จากวันนี้ไปแลกเปลี่ยน/ถ่ายทอดกับเพื่อนร่วมงานได้”	-	1 (2.3)	7 (16.3)	20 (46.5)	15 (34.9)	43 (100.0)
คำถามที่ 5 “ท่านคิดว่าท่านมีความรู้ในเรื่องนี้เพิ่มขึ้น หลังจากเข้าร่วมกิจกรรม”	-	1 (2.3)	4 (9.3)	24 (55.8)	14 (32.6)	43 (100.0)

2. ด้านวิทยากร/พี่เลี้ยง/ผู้ดำเนินรายการ

โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาระบบการจัดการความรู้ “มหกรรม KM” (KM Workshop) ครั้งที่ 3/2566 หมวดที่ 4 ด้านภาคีเครือข่ายภายนอก เรื่อง เทคนิคการสร้างการมีส่วนร่วมและพัฒนาความร่วมมือกับเครือข่าย ประกอบด้วยวิทยากร ผู้ดำเนินรายการและคณะทำงานจากสำนักงานเลขานุการกรม สถาบันวิจัยและพัฒนา และกองพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน จำนวน 4 คน ดังนี้

วิทยากรได้แก่

1. นายภูษิต ดวงจันทร์ นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพชำนาญการพิเศษ
2. นายเอกนรินทร์ ศรีอินทร์ นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ
3. นายปิยะ แสงระยับ นักสังคมสงเคราะห์
4. นางสาวชนิษฐา เอกนัย นักสังคมสงเคราะห์

หน่วยงานที่มีผลการปฏิบัติงานดี (Best Practice) ได้แก่

1. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงราย
2. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร

พบว่า ผู้ตอบแบบประเมินส่วนใหญ่ มีทัศนคติและความพึงพอใจด้านวิทยากร/พี่เลี้ยง อยู่ในระดับ “เห็นด้วย” ($\bar{X}=51.2$) โดยแยกเป็นข้อคำถาม ดังนี้

คำถามที่ 1 ถามว่า “วิทยากร/พี่เลี้ยงมีวิธีการหรือเทคนิคในการสร้างการมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง” ผู้ตอบแบบประเมินส่วนใหญ่มีระดับทัศนคติและความพึงพอใจ ในระดับเห็นด้วย ร้อยละ 51.2

คำถามที่ 2 ถามว่า “วิทยากร/พี่เลี้ยงมีการใช้คำพูด/สื่อ/อุปกรณ์เหมาะสม และควบคุมเวลาดี” ผู้ตอบแบบประเมินส่วนใหญ่มีระดับทัศนคติและความพึงพอใจ ในระดับเห็นด้วย ร้อยละ 55.8

คำถามที่ 3 ถามว่า “วิทยากร/พี่เลี้ยงมีการนำประสบการณ์และความรู้มาผสมผสานการทำกิจกรรม” ผู้ตอบแบบประเมินส่วนใหญ่มีระดับทัศนคติและความพึงพอใจ ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 46.5

คำถามที่ 4 ถามว่า “วิทยากร/พี่เลี้ยงเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนประสบการณ์/ความรู้” ผู้ตอบแบบประเมินส่วนใหญ่มีระดับทัศนคติและความพึงพอใจ ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 48.8

คำถามที่ 5 ถามว่า “วิทยากร/พี่เลี้ยง ใช้สื่อ/อุปกรณ์อื่นร่วมทำให้เข้าใจเนื้อหา/ประเด็นมากยิ่งขึ้น” ผู้ตอบแบบประเมินส่วนใหญ่มีระดับทัศนคติและความพึงพอใจ ในระดับเห็นด้วย ร้อยละ 53.5 รายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละด้านวิทยากร/พี่เลี้ยง/ผู้ดำเนินรายการ

คำถาม	ระดับทัศนคติและความพึงพอใจ					รวม
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	เฉยๆ	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
คำถามที่ 1 “วิทยากร/พี่เลี้ยงมีวิธีการหรือเทคนิคในการสร้างการมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง”	-	1 (2.3)	5 (11.6)	22 (51.2)	15 (34.9)	43 (100.0)
คำถามที่ 2 “วิทยากร/พี่เลี้ยงมีการใช้คำพูด/สื่อ/อุปกรณ์เหมาะสมและควบคุมเวลาดี”	-	1 (2.3)	3 (7.0)	24 (55.8)	15 (34.9)	43 (100.0)
คำถามที่ 3 “วิทยากร/พี่เลี้ยงมีการนำประสบการณ์และความรู้มาผสมผสานการทำกิจกรรม”	-	1 (2.3)	5 (11.6)	17 (39.6)	20 (46.5)	43 (100.0)
คำถามที่ 4 “วิทยากร/พี่เลี้ยงเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนประสบการณ์/ความรู้”	-	1 (2.3)	2 (4.7)	19 (44.2)	21 (48.8)	43 (100.0)
คำถามที่ 5 “วิทยากร/พี่เลี้ยงใช้สื่อ/อุปกรณ์อื่นร่วมทำให้เข้าใจเนื้อหา/ประเด็นมากยิ่งขึ้น”	-	1 (2.3)	6 (14.0)	23 (53.5)	13 (30.2)	43 (100.0)

3. ด้านประสิทธิภาพการจัดกิจกรรม

ด้านประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมของโครงการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาระบบการจัดการความรู้ “มหกรรม KM” (KM Workshop) ครั้งที่ 3/2566 หมวดที่ 4 ด้านภาคีเครือข่ายภายนอก เรื่อง เทคนิคการสร้างการมีส่วนร่วมและพัฒนาความร่วมมือกับเครือข่าย โดยผู้ตอบแบบประเมินส่วนใหญ่ มีทัศนคติและความพึงพอใจด้านประสิทธิภาพการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับ “เห็นด้วย” ($\bar{X}$ =43.7) โดยแยกเป็นข้อคำถาม ดังนี้

คำถามที่ 1 ถามว่า “ระบบสัญญาณอินเทอร์เน็ต มีความเสถียร มีความชัดเจนทั้งภาพและเสียง” ผู้ตอบแบบประเมินส่วนใหญ่มีระดับทัศนคติและความพึงพอใจ ในระดับเห็นด้วย ร้อยละ 44.2

คำถามที่ 2 ถามว่า “เวลาที่ใช้ในการทำกิจกรรม เหมาะสมดี” ผู้ตอบแบบประเมินส่วนใหญ่มีระดับทัศนคติและความพึงพอใจ ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 39.5

คำถามที่ 3 ถามว่า “การจัดกิจกรรม KM ในรูปแบบออนไลน์มีความเหมาะสม” ผู้ตอบแบบประเมินส่วนใหญ่มีระดับทัศนคติและความพึงพอใจ ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 41.9

คำถามที่ 4 ถามว่า “ควรมีการจัดกิจกรรม KM อย่างต่อเนื่อง” ผู้ตอบแบบประเมินส่วนใหญ่มีระดับทัศนคติและความพึงพอใจ ในระดับเห็นด้วย ร้อยละ 48.8

คำถามที่ 5 ถามว่า “ท่านสนใจเข้าร่วมกิจกรรม KM ในครั้งต่อไป แม้ว่าหัวข้ออาจจะไม่เกี่ยวกับงานของท่านก็ตาม” ผู้ตอบแบบประเมินส่วนใหญ่มีระดับทัศนคติและความพึงพอใจ ในระดับเห็นด้วย ร้อยละ 44.2 รายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละด้านประสิทธิภาพการจัดกิจกรรม

คำถาม	ระดับทัศนคติและความพึงพอใจ					รวม
	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	เฉยๆ	เห็นด้วย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	
คำถามที่ 1 “ระบบสัญญาณอินเทอร์เน็ต มีความเสถียร มีความชัดเจนทั้งภาพและเสียง”	-	2 (4.7)	10 (23.3)	19 (44.2)	12 (27.8)	43 (100.0)
คำถามที่ 2 “เวลาที่ใช้ในการทำกิจกรรม เหมาะสมดี”	1 (2.3)	-	9 (20.9)	16 (37.2)	17 (39.6)	43 (100.0)
คำถามที่ 3 “การจัดกิจกรรม KM ในรูปแบบออนไลน์มีความเหมาะสม”	-	3 (7.0)	4 (9.2)	18 (41.9)	18 (41.9)	43 (100.0)
คำถามที่ 4 “ควรมีการจัดกิจกรรม KM อย่างต่อเนื่อง”	-	2 (4.7)	3 (7.0)	21 (48.8)	17 (39.5)	43 (100.0)
คำถามที่ 5 “ท่านสนใจเข้าร่วมกิจกรรม KM ในครั้งต่อไป แม้ว่าหัวข้ออาจจะไม่เกี่ยวกับงานของท่านก็ตาม”	2 (4.7)	1 (2.3)	7 (16.2)	19 (44.2)	14 (32.6)	43 (100.0)

3.2 ข้อเสนอแนะ

ในส่วนของการข้อเสนอแนะ ประกอบด้วย คำถามปลายเปิด 3 ข้อ ให้ผู้ตอบแบบประเมินทัศนคติ ระบุข้อเสนอแนะตามอักษระ โดยมียรายละเอียดดังนี้

1. ท่านมีความสนใจหรืออยากให้กรมพินิจฯ จัดกิจกรรม KM ในหัวข้อ/ประเด็นใด (20)

ผู้ตอบแบบประเมินทัศนคติและความพึงพอใจส่วนใหญ่ มีความสนใจให้จัดกิจกรรมการจัดการความรู้ ในประเด็นดังต่อไปนี้

- การบริหารจัดการความหลากหลายของเครือข่ายให้มีประสิทธิภาพ (7)
- การทำคู่มือและแนวทางการปฏิบัติงานทุกด้าน ทั้งภารกิจหลักและงานสนับสนุนอย่าง

เท่าเทียมกัน (6)

- การบำบัดและกิจกรรมสำหรับเด็กจิตเวช (4)
- การดำเนินงานกรรมการสงเคราะห์และแนวทางการให้คะแนน (3)

2. ท่านคิดว่ากิจกรรม KM ที่จัดขึ้นในวันนี้ มีจุดเด่น/ข้อดีอะไรบ้าง (24)

ผู้ตอบแบบประเมินทัศนคติและความพึงพอใจส่วนใหญ่ มีความเห็นในประเด็นดังนี้

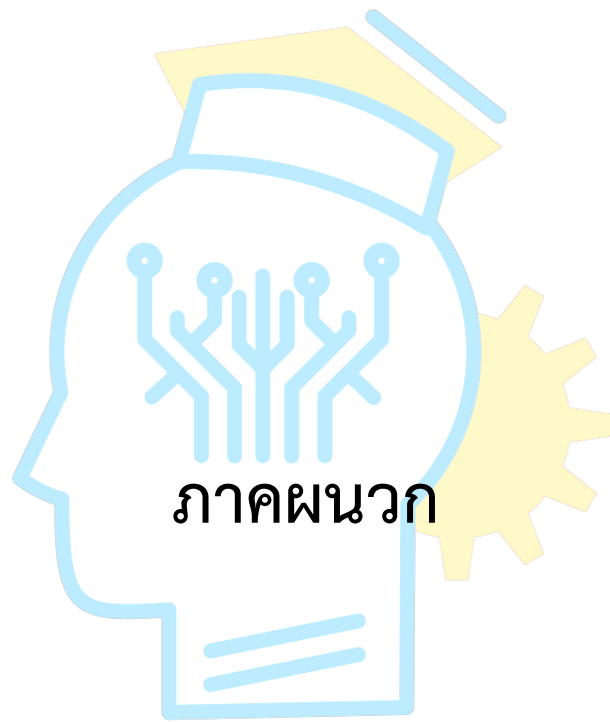
- ได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแชร์ประสบการณ์ในการทำงานมากขึ้น (12)
- ได้ทราบแนวทางการปฏิบัติงาน และปัญหาต่างๆของแต่ละพื้นที่ (4)
- วิทยากรที่มาให้ความรู้และสื่อสารให้เห็นการทำงานที่ชัดเจน (3)

3. ท่านคิดว่ากิจกรรม KM ที่จัดขึ้นในวันนี้ ควรพัฒนา/ปรับปรุงในเรื่องใดบ้าง (7)

ผู้ตอบแบบประเมินทัศนคติและความพึงพอใจส่วนใหญ่ มีความเห็นในประเด็นดังนี้

- ปรับปรุงสัญญาณภาพ และระบบเสียง (4)
- อยากให้มีการประชุมแบบ Onsite (2)
- กระชับเวลาในการทำกิจกรรม (2)

“UKSSU KM”
KM Workshop

“มกสสว KM”

KM Workshop

ขอเชิญเข้าร่วมประชุม

"มหกรรม KM"

(KM WORKSHOP)

หมวดที่ 4 ด้านภาคีเครือข่ายภายนอก

เรื่อง เทคนิคการสร้างการมีส่วนร่วมและพัฒนาความร่วมมือกับเครือข่าย
พิธีเปิดและการบรรยายพิเศษ
เรื่อง "KM : เติมทิศ ทางรอดของกรมพินิจฯ"
โดย : นายโกลม พรหมเพ็ง
รองอธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ดำเนินรายการโดย : นายภูชิต ดวงจันทร์
นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเลขาธิการกรม

 นายเอกนรินทร์ ศรีอินทร์
นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ
สถาบันวิจัยและพัฒนา

 นายปิยะ แสงระยับ
นักสังคมสงเคราะห์
กองพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน

 นางสาวนิษฐา เอกนัย
นักสังคมสงเคราะห์
กองพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน

 วันอังคารที่ 25 กรกฎาคม 2566 08.30 - 16.30 น.

ณ ห้องประชุม 6-04 ชั้น 6

และระบบออนไลน์ผ่านโปรแกรม Webex Online

Meeting number : 2515 042 7224

Password : workshop2023

กำหนดการ

ลงทะเบียน

สอบถามเพิ่มเติมได้ที่ สถาบันวิจัยและพัฒนา 0 2141 6519

จัดโดย : คณะอนุกรรมการฝ่ายวางแผนการบริหารจัดการความรู้
กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

วันที่ 25 กรกฎาคม 2566 นายโกมล พรหมเพ็ง รองอธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เป็นประธานในพิธีเปิดการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาระบบการจัดการความรู้ “มหกรรม KM” (KM Workshop) จัดเป็นครั้งที่ 3 ในหมวดที่ 4 ด้านภาคีเครือข่ายภายนอก เรื่อง เทคนิคการสร้างการมีส่วนร่วมและพัฒนาความร่วมมือกับเครือข่าย โดยมีวิทยากร ได้แก่ นายภูษิต ดวงจันทร์ นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพชำนาญการพิเศษ สำนักงานเลขาธิการกรม นายเอกนรินทร์ ศรีอินทร์ นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ สถาบันวิจัยและพัฒนา นายปิยะ แสงระยับ และนางสาวชนิษฐา เอกนัย นักสังคมสงเคราะห์ กองพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน โดยมีบุคลากรจากหน่วยงานในสังกัดที่มี ผลการปฏิบัติงานดีในเรื่องดังกล่าว (Best Practice) ได้แก่ สถาบันพินิจฯ จังหวัดเชียงราย และสถาบันพินิจฯ กรุงเทพมหานคร ร่วมถ่ายทอดแลกเปลี่ยนประสบการณ์ นอกจากนี้ ยังได้รับเกียรติจาก ดร.ธเรศวรร ณะสมบูรณ์ ที่ปรึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์ อ.ณัฐธนธ์ อ่อนชื่น อาจารย์สนับสนุนการศึกษา และ สรรพนักกรเรียน ศูนย์การเรียนรู้ปัญญาภิวัฒน์สำโรง วิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์ และคุณพิชญ์สินี พรหมยานนท์ เจ้าหน้าที่แรงงานสัมพันธ์อาวุโส บริษัท อูซูอิ อินเตอร์เนชั่นแนล คอร์ปอเรชั่น (ไทยแลนด์) จำกัด เข้าร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ซึ่งมีนักสังคมสงเคราะห์และผู้ที่ได้รับมอบหมายงานด้านภาคีเครือข่ายภายนอกจากหน่วยงานในสังกัดกรมพินิจฯ เข้าร่วมผ่านระบบจอภาพทางไกล Cisco Webex จำนวนกว่า 130 คน กิจกรรมดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเวทีถ่ายทอด แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ และนำไปต่อยอดในการพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อไป การประชุมดังกล่าวจัดขึ้นโดยสถาบันวิจัยและพัฒนา และคณะกรรมการคณะกรรมการฝ่ายวางแผนงานการบริหารจัดการความรู้ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

เทคนิคที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

เทคนิคการสร้างการมีส่วนร่วม
และพัฒนาความร่วมมือกับเครือข่าย
(สน.เชียงราย)

1. ให้ความสำคัญกับเครือข่ายหลัก ได้แก่ คณะกรรมการสงเคราะห์ โดยใช้หลักการ “4 เน้น” คือ
 - 1.) เน้นคุณภาพ 2.) เน้นศักยภาพที่หลากหลาย
 - 3.) เน้นมีใจรักในงานจิตอาสา และ 4.) เน้นเครือข่ายเชื่อมเครือข่าย

2. ใช้เทคนิคในการทำงานที่หลากหลาย ได้แก่

ร่วมคิด มีขั้นตอนในการวางแผนงาน/ทิศทางของงาน และความต้องการของทุกฝ่าย
ร่วมทำ มีขั้นตอนการทำงานร่วมกันเพื่อให้เห็นคุณค่าของงาน และรับผิดชอบร่วมกัน
ร่วมติดตามประเมินผล มีขั้นตอนในการติดตาม ประเมินผล สงเคราะห์ ช่วยเหลือ
 เชี่ยวชาญเด็กและเยาวชนร่วมกัน
ร่วมชื่นชมยินดีกับผลสำเร็จ ซึ่งจะเป็นส่วนที่สะท้อนให้เห็นถึงความทุ่มเทที่ผ่านมา
 จนประสบผลสำเร็จ และร่วมยินดี/มีความสุขร่วมกันจากผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้น

3. ใช้กลยุทธ์ในการจัดใจเครือข่าย ประกอบด้วย

การใช้เกียรติ มองเครือข่ายว่าเป็นผู้ทิศตนและพร้อมทำงานร่วมกับ สฟ.
การสร้างคุณค่า สะท้อนให้เครือข่ายเห็นว่า ผลลัพธ์ปลายทางที่เกิดขึ้น
 ภายหลังการเข้ามามีส่วนร่วมมีอะไรบ้าง เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจ
 ในการทำงานร่วมกัน

การสร้างบรรยากาศแห่งความสุขในการทำงาน สร้างความสัมพันธ์ในการทำงาน
 ที่ดี ลดการกระทบกระทั่ง มีทัศนคติเชิงบวก และสร้างความประทับใจร่วมกัน

4. การทำงานเป็นทีม (Team work) เริ่มจาก

ผู้อำนวยการฯ ต้องเล็งเห็นความสำคัญ และเอาใจใส่ในการทำงานด้านเครือข่าย

ทีมงาน (Team work) ถือเป็นฟันเฟืองสำคัญในการขับเคลื่อนงานด้านเครือข่าย เพราะ จนท.ทุกคน
 มีส่วนในการส่งเสริม/สนับสนุนงานด้านเครือข่ายให้ประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น

ผู้ประสานงาน ต้องมีการจัดการงานที่ดี เช่น จัดเก็บเอกสารที่เป็นระบบ ทั้งในส่วนของการ/
 แผนงาน ข้อมูลคณะกรรมการสงเคราะห์ ตลอดจนข้อมูลความดีความชอบของคณะกรรมการสงเคราะห์

เอกนรินทร์ ศรีอินทร์ : เนื้อหา
 อุดมย์ ยูโซะ : ออกแบบ

อ้างอิงจาก : สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงราย

จัดทำโดย : คณะอนุกรรมการฝ่ายวางแผนงานการบริหารจัดการความรู้

สถาบันวิจัยและพัฒนา กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

เทคนิคที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

เทคนิคการสร้างการมีส่วนร่วม
และพัฒนาความร่วมมือกับเครือข่าย

(สพ.กรุงเทพมหานคร)

1. การสรรหาเครือข่ายของคณะกรรมการสงเคราะห์ ให้ครบทั้ง 50 เขต
ทั้งนี้ เพื่อให้เครือข่าย/ชุมชนเป้าหมายมีส่วนร่วมในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟู
เด็กและเยาวชน และเอื้อประโยชน์ร่วมกันในการปฏิบัติงาน
เป็นการลดความยุ่งยาก/ปัญหา-อุปสรรค
และลดการทับซ้อนในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานพินิจฯ

2. ใช้เครือข่ายที่มีศักยภาพแบบครบวงจรในการสงเคราะห์ ช่วยเหลือ เชี่ยวชาญ
เด็กและเยาวชน ตลอดจนตอบสนองปัญหา ความต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ
เช่น มูลนิธิบ้านพระพร โดยจะทำการประสานงาน/วางแผน/พิจารณา ติดตามและประเมินผล

เอกนรินทร์ ศรีอินทร์ : เนื้อหา
อดุลย์ ยูโซะ : ออกแบบ

อ้างอิงจาก : สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร

จัดทำโดย : คณะอนุกรรมการฝ่ายวางแผนงานการบริหารจัดการความรู้

สถาบันวิจัยและพัฒนา กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

พระราชบัญญัติ

ศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

พ.ศ. ๒๕๕๓

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๓

เป็นปีที่ ๖๕ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๓ มาตรา ๔๕ และมาตรา ๕๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓”

มาตรา ๒^๑ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔

(๒) พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓

(๓) พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๘

^๑ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๗/ตอนที่ ๗๒ ก/หน้า ๑๒/๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“เด็ก” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุเกินกว่าอายุที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๗๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญา แต่ยังไม่เกินสิบห้าปีบริบูรณ์

“เยาวชน” หมายความว่า บุคคลอายุเกินสิบห้าปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึงสิบแปดปีบริบูรณ์

“คดีเยาวชนและครอบครัว” หมายความว่า คดีที่ศาลเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจพิจารณาพิพากษาตามพระราชบัญญัตินี้

“คดีครอบครัว” หมายความว่า คดีแพ่งที่ฟ้องหรือร้องขอต่อศาลหรือกระทำการใด ๆ ในทางศาลเกี่ยวกับผู้เยาว์หรือครอบครัว ซึ่งจะต้องบังคับตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว

“คดีคุ้มครองสวัสดิภาพ” หมายความว่า คดีที่ฟ้องหรือร้องขอต่อศาลหรือกระทำการใด ๆ ในทางศาลเกี่ยวกับการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กหรือบุคคลในครอบครัว ซึ่งจะต้องบังคับตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กหรือบุคคลในครอบครัว

“คดีธรรมดา” หมายความว่า คดีอื่น ๆ นอกจากคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

“ศาลเยาวชนและครอบครัว” หมายความว่า ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด หรือแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัด ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้

“ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว” หมายความว่า ศาลเยาวชนและครอบครัวศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์ และศาลฎีกา

“ศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์” หมายความว่า ศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์

“ประธานศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์” หมายความว่า ประธานศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์

^๒ มาตรา ๔ นิยามคำว่า “เด็ก” แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๙ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๓/ตอนที่ ๑๐๙ ก/หน้า ๒๔/๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙)

^๓ มาตรา ๔ นิยามคำว่า “ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว” แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๒/ตอนที่ ๑๒๐ ก/หน้า ๓๓/๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๘)

^๔ มาตรา ๔ นิยามคำว่า “ศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์” เพิ่มโดยพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๒/ตอนที่ ๑๒๐ ก/หน้า ๓๓/๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๘)

^๕ มาตรา ๔ นิยามคำว่า “ประธานศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์” เพิ่มโดยพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๒/ตอนที่ ๑๒๐ ก/หน้า ๓๓/๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๘)

“สถานพินิจ” หมายความว่า สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้

“ศูนย์ฝึกและอบรม” หมายความว่า ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน

“การแก้ไขบำบัดฟื้นฟู” หมายความว่า มาตรการที่กำหนดเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมหรือสนับสนุนเด็กหรือเยาวชนให้สามารถอยู่กับครอบครัวและชุมชนได้โดยปกติสุข เช่น การรับคำปรึกษา แนะนำ การเข้าร่วมกิจกรรมบำบัด การเข้าร่วมกิจกรรมทางเลือก การศึกษา หรือการฝึกอาชีพหรือวิชาชีพ

“การฝึกอบรม” หมายความว่า การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูโดยมีการควบคุม

“ผู้อำนวยการสถานพินิจ” หมายความว่า ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

“ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรม” หมายความว่า ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน

“พนักงานคุมประพฤติ” หมายความว่า ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้มำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ และให้หมายความรวมถึงพนักงานคุมประพฤติตามกฎหมายอื่น

“ผู้ช่วยพนักงานคุมประพฤติ” หมายความว่า ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้ช่วยเหลือพนักงานคุมประพฤติตามพระราชบัญญัตินี้

“ผู้รับใบอนุญาต” หมายความว่า ผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งสถานศึกษา สถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำทางจิต เกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดหรือเป็นจำเลย หรือเป็นผู้ต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลให้ลงโทษ หรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามกฎหมายอื่น

“คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม” หมายความว่า คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรม

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ คดีอาญาที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด ให้ถืออายุเด็กหรือเยาวชนนั้นในวันทำการกระทำความผิดได้เกิดขึ้น

มาตรา ๖ ให้นำบทบัญญัติแห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง มาใช้บังคับแก่คดีเยาวชนและครอบครัวเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๗^๑ ให้ประธานศาลฎีกา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม และอัยการสูงสุด รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

^๑ มาตรา ๗ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๒/ตอนที่ ๘๖ ก/หน้า ๗๐/๘ กันยายน ๒๕๕๘)

ให้ประธานศาลฎีกา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม และอัยการสูงสุด มีอำนาจออกกฎกระทรวง
ข้อบังคับ ประกาศ หรือระเบียบ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับ
อำนาจหน้าที่ของตน^๗

กฎกระทรวง ข้อบังคับ ประกาศ หรือระเบียบ เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว
ให้ใช้บังคับได้

หมวด ๒

ศาลเยาวชนและครอบครัว

มาตรา ๘ ให้จัดตั้ง

(๑) ศาลเยาวชนและครอบครัวกลางขึ้นในกรุงเทพมหานคร และให้มีเขตอำนาจตลอด
กรุงเทพมหานคร

(๒) ศาลเยาวชนและครอบครัวขึ้นในทุกจังหวัด และให้มีเขตอำนาจตลอดเขตจังหวัดนั้น

ในกรุงเทพมหานครหรือจังหวัดใดที่มีศาลจังหวัดมากกว่าหนึ่งศาล หากมีความจำเป็นจะเปิด
แผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัดที่ยังมิได้มีแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวนั้นอีกก็ได้
ทั้งนี้ จะเปิดทำการเมื่อใดให้ประกาศโดยพระราชกฤษฎีกาและให้ระบุเขตอำนาจศาลเดิมหรือแผนกเดิม
และแผนกที่จัดตั้งขึ้นใหม่ไว้ในพระราชกฤษฎีกาด้วย

มาตรา ๙ การจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด ให้กระทำโดยพระราชบัญญัติ
ซึ่งจะต้องระบุเขตอำนาจของศาลนั้นไว้ด้วย และจะเปิดทำการเมื่อใดให้ประกาศโดยพระราชกฤษฎีกา

เมื่อได้จัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดขึ้นในจังหวัดที่มีแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว
เปิดทำการอยู่แล้ว ให้ถือว่าเป็นการยุบเลิกแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวนั้น และให้โอนบรรดาคดี
ที่ค้างพิจารณาในแผนกดังกล่าวไปพิจารณาพิพากษาในศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดที่จัดตั้งขึ้น

มาตรา ๑๐ ศาลเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในคดี ดังต่อไปนี้

- (๑) คดีอาญาที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด
- (๒) คดีอาญาที่ศาลซึ่งมีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาได้โอนมาตามมาตรา ๙๗ วรรคหนึ่ง
- (๓) คดีครอบครัว
- (๔) คดีคุ้มครองสวัสดิภาพ
- (๕) คดีอื่นที่มีกฎหมายบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของศาลเยาวชนและครอบครัว

^๗ มาตรา ๗ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๒/ตอนที่ ๔๖ ก/หน้า ๗๐/๔ กันยายน ๒๕๕๔)

มาตรา ๑๑^๔ ในกรณีมีปัญหาว่าคดีใดจะอยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวหรือไม่ ไม่ว่าปัญหานั้นจะเกิดขึ้นในศาลเยาวชนและครอบครัว หรือศาลยุติธรรมอื่น ให้ศาลนั้นรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราวแล้วเสนอปัญหานั้นให้ประธานศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทพิศเป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยของประธานศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทพิศให้เป็นที่สุดในกรณีเช่นว่านี้ ถ้าตามคำวินิจฉัยของประธานศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทพิศ จะต้องเปลี่ยนแปลงศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี ให้ศาลเดิมโอนคดีไปยังศาลดังกล่าว และให้ถือว่า กระบวนพิจารณาที่ได้ดำเนินการไปแล้วในศาลเดิมก่อนมีคำพิพากษาไม่เสียไป เว้นแต่ศาลที่รับโอนคดีจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม”

มาตรา ๑๒ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ว่าด้วยการโอนคดีในท้องที่ ที่ศาลเยาวชนและครอบครัวเปิดทำการแล้ว ห้ามมิให้ศาลชั้นต้นอื่นใดในท้องที่นั้นรับคดีที่อยู่ในอำนาจ ศาลเยาวชนและครอบครัวไว้พิจารณาพิพากษา

มาตรา ๑๓^๕ ในระหว่างการศึกษาของศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว แม้จำเลยจะมีอายุครบสิบแปดปีบริบูรณ์สำหรับคดีอาญา หรือผู้เยาว์จะมีอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์หรือบรรลุนิติภาวะแล้วด้วยการสมรสสำหรับคดีครอบครัว ให้ศาลนั้นคงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาต่อไปจนเสร็จสำนวน และถ้าจะมีอุทธรณ์หรือฎีกาก็ให้เป็นอำนาจของศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทพิศหรือศาลฎีกาที่จะพิจารณาพิพากษาต่อไป และให้ศาลดังกล่าวคงมีอำนาจใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๔ ในกรณีที่ปรากฏในภายหลังว่าข้อเท็จจริงเรื่องอายุหรือการบรรลุนิติภาวะด้วยการสมรสของบุคคลที่เกี่ยวข้องผิดไป หรือศาลอื่นใดได้รับพิจารณาพิพากษาคดีโดยไม่ต้องด้วยมาตรา ๑๒ ซึ่งถ้าปรากฏเสียแต่ต้นจะเป็นเหตุให้ศาลดังกล่าวไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาข้อบกพร่องดังกล่าว ไม่ทำให้การดำเนินการในชั้นสอบสวนและการพิจารณาพิพากษาของศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดา และศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวเสียไป

ถ้าข้อเท็จจริงตามวรรคหนึ่งปรากฏขึ้นในระหว่างการศึกษา ไม่ว่าในศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ หรือศาลฎีกา ให้ศาลนั้น ๆ โอนคดีไปยังศาลที่มีอำนาจเพื่อพิจารณาพิพากษาต่อไป

มาตรา ๑๕ ในศาลเยาวชนและครอบครัวทุกศาล ให้มีผู้พิพากษาและผู้พิพากษสมทบตามจำนวนที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนด

มาตรา ๑๖ การแต่งตั้งผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ศาลยุติธรรม ซึ่งเป็น

^๔ มาตรา ๑๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๒/ตอนที่ ๑๒๐ ก/หน้า ๓๓/๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๔)

^๕ มาตรา ๑๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๒/ตอนที่ ๑๒๐ ก/หน้า ๓๓/๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๔)

ผู้มีอธยาศัยและความประพฤติเหมาะสมที่จะปกครองและอบรมสั่งสอนเด็กและเยาวชน และเป็น
ผู้มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาครอบครัว

ผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวจะเป็นผู้พิพากษาในศาลชั้นต้นอื่นด้วยก็ได้

มาตรา ๑๗ ในศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ให้มีอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและ
ครอบครัวกลางหนึ่งคน รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางสองคน และเลขานุการ
ศาลเยาวชนและครอบครัวกลางหนึ่งคนซึ่งแต่งตั้งจากข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบ
ข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม และในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในทางราชการ
คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมโดยความเห็นชอบของประธานศาลฎีกาจะกำหนดให้มีรองอธิบดี
ผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคนก็ได้

ในศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด ให้มีผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด
ศาลละหนึ่งคน ในกรณีที่มีการจัดตั้งแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวขึ้นในศาลจังหวัดใด ให้มี
ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัดนั้นหนึ่งคน และเพื่อ
ประโยชน์แห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว
มีฐานะเช่นเดียวกับผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด

มาตรา ๑๘ เมื่อตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางว่างลงหรือผู้ดำรง
ตำแหน่งดังกล่าวไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง
เป็นผู้ทำการแทน ถ้ามีผู้ดำรงตำแหน่งนั้นมากกว่าหนึ่งคน ให้ผู้มีอาวุโสสูงสุดเป็นผู้ทำการแทน ถ้าผู้มี
อาวุโสสูงสุดไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ผู้มีอาวุโสถัดลงมาตามลำดับเป็นผู้ทำการแทน

เมื่อตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดหรือผู้พิพากษาหัวหน้า
ศาลจังหวัดแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวว่างลง หรือผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวไม่อาจปฏิบัติราชการได้
ให้ผู้พิพากษามีอาวุโสสูงสุดในศาลหรือแผนกนั้นเป็นผู้ทำการแทน ถ้าผู้พิพากษามีอาวุโสสูงสุดในศาล
หรือแผนกนั้นไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ผู้พิพากษามีอาวุโสถัดลงมาตามลำดับเป็นผู้ทำการแทน

ในกรณีที่ไม่มีผู้ทำการแทนตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ประธานศาลฎีกาจะสั่งให้ผู้พิพากษา
ศาลใดศาลหนึ่งเป็นผู้ทำการแทนก็ได้

มาตรา ๑๙ อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางเป็นผู้รับผิดชอบงานของ
ศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วราชอาณาจักร โดยให้มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น
และอธิบดีผู้พิพากษาศาลฎีกาตามที่บัญญัติไว้ในพระธรรมนูญศาลยุติธรรม

มาตรา ๒๐ ให้รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับ
รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้นตามที่บัญญัติไว้ในพระธรรมนูญศาลยุติธรรม และให้มีหน้าที่เป็นผู้ช่วย

อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางตามที่อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางมอบหมาย

มาตรา ๒๑ ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางมีอำนาจตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ในส่วนที่เกี่ยวกับศาลเยาวชนและครอบครัวที่อยู่ในเขตอำนาจของตน และให้เป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบงานธุรการของศาลเยาวชนและครอบครัวที่อยู่ในเขตอำนาจของตนตามที่อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางมอบหมาย เมื่อมอบหมายแล้วให้ผู้มอบหมายรายงานไปยังสำนักงานศาลยุติธรรม

มาตรา ๒๒ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้พิพากษาหัวหน้าศาลตามที่บัญญัติไว้ในพระธรรมนูญศาลยุติธรรม

มาตรา ๒๓ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๔ ศาลเยาวชนและครอบครัวต้องมีผู้พิพากษาไม่น้อยกว่าสองคน และผู้พิพากษาสมทบอีกสองคนซึ่งอย่างน้อยคนหนึ่งต้องเป็นสตรี จึงเป็นองค์คณะพิจารณาคดีได้ ส่วนการทำคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลนั้น ถ้าคำพิพากษาหรือคำสั่งจะต้องทำโดยองค์คณะพิจารณาคดี คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นจะต้องบังคับตามคะแนนเสียงฝ่ายข้างมากของผู้พิพากษาและผู้พิพากษาสมทบที่เป็นองค์คณะพิจารณาคดีนั้น ในกรณีที่มีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้นำบทบัญญัติแห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในการพิจารณาพิพากษาคดีครอบครัวใดจะต้องมีผู้พิพากษาสมทบเป็นองค์คณะหรือไม่ให้เป็นไปตามมาตรา ๑๔๗

มาตรา ๒๔ ในคดีซึ่งอยู่ในอำนาจอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว หรือผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวคนใดคนหนึ่งตามมาตรา ๒๔ และมาตรา ๒๕ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ถ้าอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว เห็นว่าในการพิจารณาคดีนั้นมีเหตุอันสมควรจะสั่งให้ผู้พิพากษาสมทบคนใดคนหนึ่งนั่งพิจารณาร่วมกับตนหรือร่วมกับผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวก็ได้ หรือจะสั่งให้ผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวคนใดคนหนึ่งร่วมเป็นองค์คณะด้วยก็ได้ และให้องค์คณะเห็นว่านี้มีอำนาจพิพากษาคดีตามมาตรา ๒๕ หรือมาตรา ๒๖ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม

มาตรา ๒๕ ผู้พิพากษาสมทบตามมาตรา ๑๕ จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากบุคคลซึ่งคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม

คัดเลือกตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมกำหนดในระเบียบ และต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

(๑)^{๑๐} มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์ในวันยื่นใบสมัคร

(๒) มีหรือเคยมีบุตร หรือเคยอบรมเลี้ยงดูเด็ก หรือเคยทำงานเกี่ยวกับการสงเคราะห์หรือการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก เยาวชน หรือครอบครัว มาเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสามปี

(๓) มีคุณสมบัติที่จะเป็นข้าราชการศาลยุติธรรมได้ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม เว้นแต่พื้นฐานความรู้ซึ่งต้องไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า หรือเคยเป็นผู้พิพากษาสมทบ

(๔) มีความสุขุมรอบคอบ ทศนคติ อหิยาสัย และความประพฤติเหมาะสมแก่การพิจารณาคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว

(๕) ไม่เป็นข้าราชการหรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐ ข้าราชการการเมือง สมาชิกวุฒิสภา หรือนายความ

ก่อนเข้ารับตำแหน่ง ผู้พิพากษาสมทบจะต้องได้รับการอบรมความรู้และผ่านการทดสอบในเรื่องเจตนาธรรมและการพิจารณาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัว ความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยา การสังคมสงเคราะห์ การให้คำปรึกษาแนะนำ และการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก เยาวชน และครอบครัว ตลอดจนหน้าที่ของตุลาการ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่กำหนดในระเบียบประธานศาลฎีกา และจะต้องปฏิญาณตนต่อหน้าอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว ซึ่งตนจะเข้าสังกัดแล้วแต่กรณี ว่าจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ด้วยความเที่ยงธรรม และรักษาความลับในราชการ

(วรรคสาม)^{๑๑} (ยกเลิก)

มาตรา ๒๕/๑^{๑๒} ผู้พิพากษาสมทบให้ดำรงตำแหน่งคราวละสามปี และจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งผู้ที่พ้นจากตำแหน่งเนื่องจากครบวาระให้ดำรงตำแหน่งต่อไปอีกก็ได้ ผู้พิพากษาสมทบที่พ้นจากตำแหน่งเนื่องจากครบวาระให้คงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าผู้พิพากษาสมทบคนใหม่จะเข้ารับหน้าที่

ให้มีการประเมินผลงาน ความรู้และความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ และการประเมินสมรรถภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมกำหนด

^{๑๐} มาตรา ๒๕ (๑) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๙ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๓/ตอนที่ ๑๐ ก/หน้า ๑/๒๙ มกราคม ๒๕๕๙)

^{๑๑} มาตรา ๒๕ วรรคสาม ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๙ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๓/ตอนที่ ๑๐ ก/หน้า ๑/๒๙ มกราคม ๒๕๕๙)

^{๑๒} มาตรา ๒๕/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๙ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๓/ตอนที่ ๑๐ ก/หน้า ๒/๒๙ มกราคม ๒๕๕๙)

มาตรา ๒๖ ผู้พิพากษาสมทบเป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๒๗^{๑๓} ผู้พิพากษาสมทบพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ออกตามวาระ

(๒) ตาย

(๓) ลาออก

(๔) มีอายุครบเจ็ดสิบห้าปีบริบูรณ์

(๕) ขาดคุณสมบัติหรือเข้าลักษณะต้องห้ามอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา ๒๕

(๖) ขาดการปฏิบัติหน้าที่ตามเวรปฏิบัติกรที่กำหนดถึงสามครั้งโดยไม่มีเหตุอันสมควรหรือกระทำการใด ๆ ซึ่งถ้าเป็นข้าราชการตุลาการแล้วจะต้องพ้นจากตำแหน่งเพราะถูกลงโทษไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม

(๗) ไม่ผ่านการประเมินผลงาน ความรู้และความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ หรือการประเมินสมรรถภาพในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๕/๑

๑๔ (ยกเลิก)

มาตรา ๒๗/๑^{๑๔} การพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๗ ให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) การพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๗ (๕) (๖) หรือ (๗) ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม

(๒) การพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๗ (๑) (๒) (๔) หรือ (๖) ให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงทราบ

(๓) การพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๗ (๓) (๕) หรือ (๗) ให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อมีพระบรมราชโองการให้พ้นจากตำแหน่ง

มาตรา ๒๘ ในกรณีที่ตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบว่างลงเพราะเหตุอื่นนอกจากถึงคราวออกตามวาระตามมาตรา ๒๗ (๑) จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งบุคคลที่คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมคัดเลือกขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่างก็ได้ ให้ผู้พิพากษาสมทบซึ่งดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนดำรงตำแหน่งแทน

^{๑๓} มาตรา ๒๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๙(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๓/ตอนที่ ๑๐ ก/หน้า ๒/๒๙ มกราคม ๒๕๕๙)

^{๑๔} มาตรา ๒๗ วรรคสอง ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๕(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๙/ตอนที่ ๓๒ ก/หน้า ๕/๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๕)

^{๑๕} มาตรา ๒๗ /๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๕(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๙/ตอนที่ ๓๒ ก/หน้า ๕/๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๕)

มาตรา ๒๙ ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวแล้วแต่กรณี กำหนดเวรปฏิบัติการของผู้พิพากษาสมทบซึ่งจะต้องปฏิบัติหน้าที่

ผู้พิพากษาสมทบที่นั่งพิจารณาคดีใด จะต้องพิจารณาคดีนั้นจนเสร็จ เว้นแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้เพราะเจ็บป่วยหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่น ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ผู้มีอำนาจตามวรรคหนึ่งจัดให้ผู้พิพากษาสมทบอื่นเข้าปฏิบัติหน้าที่แทน

ผู้พิพากษาสมทบจะได้รับค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเช่าที่พัก และค่าตอบแทนอย่างอื่นตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนด โดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

มาตรา ๓๐ ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยวินัยและการรักษาวินัยสำหรับข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมมาใช้บังคับแก่ผู้พิพากษาสมทบด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๓๑ ในระหว่างพิจารณาคดี เพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็กหรือเยาวชน ศาลอาจขอให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการแพทย์ จิตวิทยา การให้คำปรึกษาแนะนำ การสังคมสงเคราะห์หรือการคุ้มครองสวัสดิภาพ หรือผู้เชี่ยวชาญด้านอื่น มาให้คำปรึกษาแนะนำและให้ความเห็นเกี่ยวกับสภาพร่างกาย สภาพจิต สวัสดิภาพและความเป็นอยู่ของเด็ก เยาวชน และบุคคลในครอบครัว คู่ความ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องก็ได้

ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้เชี่ยวชาญให้ได้รับค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเช่าที่พัก และค่าตอบแทนอย่างอื่นตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนด โดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

มาตรา ๓๒ ให้สถานที่ที่ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษาให้เด็ก เยาวชน บุคคลในครอบครัว คู่ความ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องเข้ารับการตรวจรักษา หรือรับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูได้รับค่าตอบแทนตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนด โดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

มาตรา ๓๓ ให้ศาลเยาวชนและครอบครัวมีหน้าที่ในการรับจดทะเบียนส่วนราชการและองค์การด้านเด็ก เยาวชน สตรี หรือครอบครัว ที่ประสงค์จะปฏิบัติงานด้านแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ด้านการสังคมสงเคราะห์ หรือด้านให้คำปรึกษาแนะนำร่วมกับศาลเยาวชนและครอบครัวแห่งท้องถิ่นนั้น ๆ

หมวด ๓

สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

มาตรา ๓๔ สถานพินิจเป็นหน่วยงานในกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม มีผู้อำนวยการสถานพินิจเป็นผู้บังคับบัญชา

ให้อธิบดีเป็นผู้แต่งตั้งและถอดถอนผู้อำนวยการสถานพินิจ

มาตรา ๓๕ ให้จัดตั้งสถานพินิจขึ้นในทุกจังหวัดและกรุงเทพมหานคร

วันเปิดทำการ เขตอำนาจ และการแบ่งแยกกิจการของสถานพินิจออกเป็นสาขาต่าง ๆ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๓๖ ให้สถานพินิจมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้และตามกฎหมายอื่น และโดยเฉพาะให้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) สืบเสาะและพินิจเรื่องอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สภาพร่างกาย สภาพจิต นิสัย อาชีพ และฐานะของเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด และของบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย ตลอดจนสิ่งแวดล้อมทั้งปวงเกี่ยวกับเด็กหรือ เยาวชนนั้น รวมทั้งสาเหตุแห่งการกระทำความผิด เพื่อรายงานต่อศาลหรือเพื่อประกอบการพิจารณา ของเจ้าพนักงานที่เกี่ยวข้อง ตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด

(๒) ควบคุมเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดไว้ในระหว่างการสอบสวนหรือ การพิจารณาคดี หรือตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล

(๓) ดำเนินการและประสานงานร่วมกับหน่วยงานและองค์กรอื่นในการสงเคราะห์ แก้ไข และบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนในระหว่างที่ถูกควบคุมหรือภายหลังปล่อย

(๔) ดำเนินการและประสานงานร่วมกับหน่วยงานและองค์กรอื่นในการตรวจรักษาและ พยาบาลเด็กหรือเยาวชนในระหว่างการสอบสวน การพิจารณาคดี หรือการควบคุมตัวในสถานพินิจ

(๕) ดำเนินการและประสานงานร่วมกับหน่วยงานและองค์กรอื่นในการจัดการศึกษา การฝึกอบรม หรือการดูแลอบรมสั่งสอนเด็กหรือเยาวชนซึ่งอยู่ในความควบคุม

(๖) สืบเสาะภาวะความเป็นอยู่ของครอบครัวในคดีครอบครัว รวมทั้งจัดให้แพทย์หรือ จิตแพทย์ตรวจสภาพร่างกาย หรือสภาพจิตของคู่ความในกรณีที่ศาลมีคำสั่งตามมาตรา ๑๕๒

(๗) ประมวลและรายงานข้อเท็จจริง รวมทั้งเสนอความเห็นต่อศาลในคดีครอบครัว ตามมาตรา ๑๖๗

(๘) ศึกษาค้นคว้าถึงสาเหตุแห่งการกระทำของเด็กและเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด โดยทั่ว ๆ ไป จัดทำสถิติการกระทำความผิดดังกล่าวของเด็กและเยาวชนและเผยแพร่วิธีป้องกันหรือทำ ให้การกระทำความผิดนั้นลดน้อยลง

(๙) ปฏิบัติตามคำสั่งศาลซึ่งสั่งตามกฎหมายอื่น

(๑๐) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด

มาตรา ๓๗ ผู้อำนวยการสถานพินิจมีหน้าที่รับผิดชอบในกิจการทั้งปวงตลอดจนการปกครอง บังคับบัญชาพนักงานของสถานพินิจนั้น และให้มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานคุมประพฤติ และ นักสังคมสงเคราะห์ รวมทั้งอำนาจหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายอื่น

มาตรา ๓๘^{๑๖} รัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจเพื่อทำหน้าที่

- (๑) ให้คำปรึกษาแก่ผู้อำนวยการสถานพินิจ
- (๒) ช่วยเหลือกิจการสถานพินิจ เพื่อสวัสดิภาพและอนาคตของเด็กและเยาวชน
- (๓) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนซึ่งได้รับแต่งตั้งมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี กรรมการดังกล่าวซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

ในกรณีที่กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งไว้แล้ว

ในกรณีที่กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนพ้นจากตำแหน่งตามวาระ แต่ยังมีได้แต่งตั้งกรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนขึ้นใหม่ ให้กรรมการนั้นปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม วิธีการสรรหา และการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๓๙ ให้มีแพทย์ จิตแพทย์ นักจิตวิทยา พนักงานคุมประพฤติ นักสังคมสงเคราะห์ ครูและพนักงานอื่นตามที่จะได้มีกฎกระทรวงระบุตำแหน่งเพื่อช่วยเหลือผู้อำนวยการสถานพินิจตามสมควร

มาตรา ๔๐^{๑๗} เมื่อศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีอาญาให้ส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปอยู่ในความดูแลของสถานพินิจ ให้ศาลแจ้งไปยังผู้อำนวยการสถานพินิจซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งดังกล่าว

สถานพินิจใดยังไม่มีสถานที่ควบคุม ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจมีอำนาจส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปฝากควบคุมเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ยังสถานพินิจอื่นตามที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๔๑ ในระหว่างที่เด็กหรือเยาวชนอยู่ในความควบคุมของสถานพินิจ ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) จัดให้เด็กหรือเยาวชน ได้ศึกษาเล่าเรียนวิชาสามัญ ฝึกอาชีพหรือวิชาชีพ รับบริการด้านสวัสดิการสังคม รับการอบรม หรือปฏิบัติการงานอื่นใดให้เหมาะสมกับสภาพร่างกาย สภาพจิต และสภาพแวดล้อมทางสังคมของบุคคลดังกล่าว ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงคุณธรรมและจริยธรรมเป็นหลัก
- (๒) ออกกฎข้อบังคับเกี่ยวกับการรักษาระเบียบวินัยของเด็กและเยาวชนซึ่งอยู่ในความควบคุม
- (๓) ลงโทษตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๒ แก่เด็กและเยาวชนที่ละเมิดกฎหมาย ประพฤติชั่วหรือกระทำความผิดวินัย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

^{๑๖} มาตรา ๓๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๙ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๓/ตอนที่ ๑๐๙ ก/หน้า ๒๕/๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙)

^{๑๗} มาตรา ๔๐ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๙ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๓/ตอนที่ ๑๐๙ ก/หน้า ๒๕/๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙)

(๔) ส่งบุคคลที่อยู่ในความควบคุมซึ่งมิใช่เด็ก ที่มีความประพฤติเสียหายอย่างร้ายแรงอันจะเป็นภัยต่อเด็กหรือเยาวชนอื่นไปควบคุมไว้ในสถานที่ที่จัดไว้โดยเฉพาะหรือเรือนจำโดยได้รับอนุญาตจากศาลก่อน เว้นแต่ในกรณีฉุกเฉินอย่างยิ่งอันจะเป็นภัยต่อบุคคลอื่น จะส่งบุคคลดังกล่าวไปยังเรือนจำก่อนก็ได้ แล้วรายงานให้ศาลทราบโดยเร็ว

(๕) อนุญาตให้เด็กหรือเยาวชนออกนอกสถานพินิจเป็นครั้งคราวตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

(๖) อนุญาตให้เด็กหรือเยาวชนในคดีที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเด็ดขาดแล้วออกไปศึกษาในสถานศึกษาประเภทไปมานอกสถานพินิจ ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดและรายงานให้ศาลทราบโดยเร็ว ถ้าศาลเห็นว่าการอนุญาตเช่นนั้นไม่สอดคล้องกับประโยชน์สูงสุดของเด็กหรือเยาวชน ศาลอาจพิจารณา มีคำสั่งตามที่เห็นสมควร

(๗) ย้ายเด็กหรือเยาวชนไปควบคุมในสถานพินิจอื่นหรือสถานที่ที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ ในกรณีที่มีความจำเป็นโดยได้รับอนุญาตจากศาลก่อน เว้นแต่ในกรณีมีเหตุฉุกเฉินจะย้ายเด็กหรือเยาวชนดังกล่าวไปก่อนก็ได้ แล้วรายงานให้ศาลทราบโดยเร็ว ถ้าศาลเห็นว่าการย้ายเช่นนั้นไม่สอดคล้องกับประโยชน์สูงสุดของเด็กหรือเยาวชน ศาลอาจพิจารณา มีคำสั่งตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๔๒ พันธที่ที่จะลงแก่เด็กหรือเยาวชนซึ่งอยู่ในความควบคุมของสถานพินิจ ให้มีดังต่อไปนี้

(๑) เข้าแผนฟื้นฟูพิเศษเพื่อปรับพฤติกรรม

(๒) ตัดสิทธิประโยชน์และความสะดวกที่สถานพินิจอำนวยความสะดวกให้บางประการ

มาตรา ๔๓ ให้มีคณะกรรมการสหวิชาชีพประจำสถานพินิจ ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิในวิชาชีพด้านจิตวิทยา สังคมสงเคราะห์ สาธารณสุข และการศึกษา ด้านละหนึ่งคนมีหน้าที่ให้ข้อเสนอแนะต่อผู้อำนวยการสถานพินิจในกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) การจำแนกเด็กและเยาวชน

(๒) การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนแต่ละราย

(๓) หน้าที่อื่นตามพระราชบัญญัตินี้

คณะกรรมการสหวิชาชีพอย่างน้อยหนึ่งต้องไม่เป็นเจ้าหน้าที่ของสถานพินิจและในแต่ละสถานพินิจอาจมีคณะกรรมการสหวิชาชีพหลายคณะก็ได้

คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม การแต่งตั้ง การปฏิบัติหน้าที่ และการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการสหวิชาชีพให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสหวิชาชีพที่ไม่ใช่เจ้าหน้าที่สถานพินิจ ให้ได้รับค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเช่าที่พัก และค่าตอบแทนอย่างอื่นตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด โดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

มาตรา ๔๔ สถานพินิจต้องจัดให้มีการแยกเด็กหรือเยาวชนซึ่งอยู่ในความควบคุม ดังต่อไปนี้

(๑) แยกเด็กหรือเยาวชนหญิงและชายให้มียุ่ต่างหากจากกัน

(๒) แยกเด็กหรือเยาวชนตามอายุ พฤติการณ์ และความร้ายแรงของการกระทำความผิด

(๓) แยกเด็กหรือเยาวชนซึ่งมีลักษณะที่อาจเป็นภัยต่อเด็กหรือเยาวชนอื่นไว้ต่างหาก

การแยกเด็กหรือเยาวชนในสถานที่อื่นนอกจากที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๔๕ ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจมีหน้าที่รับเด็กหรือเยาวชนเข้ารับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูแบบเข้ามาเย็นกลับตามคำพิพากษาหรือคำสั่งศาล

มาตรา ๔๖ ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจที่รับเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดไว้ในความควบคุม รายงานความประพฤติ สภาพร่างกาย สภาพจิต นิสัย ผลการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูและเรื่องอื่น ๆ ที่ศาลต้องการทราบหรือที่เห็นว่าศาลควรทราบต่อศาลไม่น้อยกว่าหกเดือนต่อครั้ง หรือภายในระยะเวลาเร็วกว่านั้นตามที่ศาลสั่ง

มาตรา ๔๗ ให้พนักงานคุมประพฤติมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้และตามกฎหมายอื่น และโดยเฉพาะให้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) สืบเสาะและพินิจข้อเท็จจริงและสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๓๖ (๑) เกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนซึ่งเป็นผู้ต้องหาและบุคคลอื่น

(๒) คุมความประพฤติเด็กหรือเยาวชนตามคำสั่งศาล ตลอดจนดูแลอบรมสั่งสอนเด็กหรือเยาวชนซึ่งอยู่ระหว่างคุมประพฤติ

(๓) สอดส่องให้เด็กหรือเยาวชนปฏิบัติตามเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติตามที่ศาลกำหนด

(๔) ให้คำแนะนำแก่บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยในเรื่องการเลี้ยงดู อบรม และสั่งสอนเด็กหรือเยาวชน

(๕) ประมวลและรายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้เยาว์ ในกรณีที่ศาลเยาวชนและครอบครัวจะต้องบังคับใช้บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ในคดีแพ่งที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสีย เพื่อรายงานต่อศาลตามที่ผู้อำนวยการสถานพินิจมอบหมาย

(๖) ทำรายงานและความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตาม (๑) และ (๕) เพื่อเสนอต่อศาลตามที่ผู้อำนวยการสถานพินิจมอบหมาย

(๗) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ศาลสั่งเกี่ยวกับคดีเยาวชนและครอบครัวหรือที่ผู้อำนวยการสถานพินิจมอบหมาย

ให้รัฐมนตรีหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายเป็นผู้แต่งตั้งและถอดถอนพนักงานคุมประพฤติตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔๘ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๔๗ ให้พนักงานคุมประพฤติมีอำนาจดังต่อไปนี้ด้วย คือ

(๑) เข้าไปในสถานที่อยู่อาศัยของบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย หรือบุคคลซึ่งให้การศึกษา ให้ทำงาน หรือมีความเกี่ยวข้อง ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก และสอบถามบุคคลซึ่งอยู่ในที่นั้น

(๒) เข้าไปในสถานที่อยู่อาศัยของบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งผู้เยาว์อาศัยอยู่ด้วย หรือบุคคลซึ่งให้การศึกษา ให้ทำงาน หรือมีความเกี่ยวข้อง ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก และสอบถามบุคคลซึ่งอยู่ในที่นั้นเกี่ยวกับคดีครอบครัว

(๓) สอบถามครู อาจารย์ หรือผู้จัดการสถานศึกษาที่เด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดศึกษาหรือเคยศึกษาอยู่ เกี่ยวกับความประพฤติ การศึกษา นิสัยและสติปัญญาของเด็กหรือเยาวชนนั้น และถ้าเห็นสมควรจะสั่งให้บุคคลเช่นว่านี้ทำรายงานเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวด้วยก็ได้

(๔) เรียกบุคคลซึ่งสามารถให้ข้อเท็จจริงมาพบที่สถานพินิจหรือสถานที่อื่นตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดและสาบานหรือปฏิญาณตนและให้ถ้อยคำ

ในกรณีที่มีความจำเป็นอย่างอื่นที่จะต้องเข้าไปในสถานที่ตาม (๑) หรือ (๒) ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ตกและพระอาทิตย์ขึ้น พนักงานคุมประพฤติจะกระทำได้อีกเมื่อมีคำสั่งศาล

มาตรา ๔๙ ให้มีผู้ช่วยพนักงานคุมประพฤติมีอำนาจหน้าที่อย่างพนักงานคุมประพฤติเพียงเท่าที่อธิบดีได้มอบหมาย

ให้อธิบดีแต่งตั้งและถอดถอนผู้ช่วยพนักงานคุมประพฤติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕๐ ให้นักสังคมสงเคราะห์มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้และตามกฎหมายอื่น และโดยเฉพาะให้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) แก้ไข บำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนในระหว่างที่ถูกควบคุมอยู่ในสถานพินิจ หรือที่ได้ปล่อยไปแล้ว ตลอดจนให้คำแนะนำ ควบคุมดูแล และอบรมสั่งสอนเด็กหรือเยาวชนนั้น

(๒) ให้คำแนะนำแก่บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย เกี่ยวกับการเลี้ยงดู อบรม และสั่งสอนเด็กหรือเยาวชน เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชน

(๓) ปฏิบัติตามคำสั่งศาลในการสืบเสาะหาความเป็นอยู่ของครอบครัวและใกล้เคียง ประนีประนอมข้อพิพาทในคดีครอบครัว

(๔) ทำรายงานและความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตาม (๑) (๒) และ (๓) เพื่อเสนอต่อศาล หรือผู้อำนวยการสถานพินิจ

(๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามคำสั่งศาลหรือคำสั่งผู้อำนวยการสถานพินิจ

มาตรา ๕๑ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๕๐ ให้พนักงานสงเคราะห์มีอำนาจดังต่อไปนี้ด้วย คือ

(๑) เข้าไปในสถานที่อยู่อาศัยของบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย หรือบุคคลซึ่งให้การศึกษา ให้ทำงาน หรือมีความเกี่ยวข้อง ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก และสอบถามบุคคลซึ่งอยู่ในที่นั้น

(๒) เข้าไปในสถานที่อยู่อาศัยของบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งผู้เยาว์อาศัยอยู่ด้วย หรือบุคคลซึ่งให้การศึกษา ให้ทำงาน หรือมีความเกี่ยวข้อง หรือเข้าไปในสถานที่อยู่อาศัยของคู่ความในคดีครอบครัวหรือของบุคคลซึ่งคู่ความอาศัยอยู่ด้วย หรือบุคคลซึ่งให้การศึกษา ให้ทำงาน หรือมีความเกี่ยวข้องในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก และสอบถามบุคคลซึ่งอยู่ในที่นั้น

(๓) เรียกบุคคลซึ่งสามารถให้ข้อเท็จจริงมาพบที่สถานพินิจหรือสถานที่อื่นตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดและสอบถามหรือปฎิญาณตนและให้ถ้อยคำ

(๔) เรียกคู่ความหรือบุคคลใดมาพบเพื่อไต่ถามสืบประณอมข้อพิพาทในคดีครอบครัว

ในกรณีที่มีความจำเป็นอย่างอื่นที่จะต้องเข้าไปในสถานที่ตาม (๑) หรือ (๒) ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ตกและพระอาทิตย์ขึ้น พนักงานสงเคราะห์จะกระทำได้อีกเมื่อมีคำสั่งศาล

มาตรา ๕๒ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจ พนักงานคุมประพฤติ ผู้ช่วยพนักงานคุมประพฤติ และพนักงานสงเคราะห์ แสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๕๓ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจ แพทย์จิตแพทย์ นักจิตวิทยา ครู พนักงานคุมประพฤติ ผู้ช่วยพนักงานคุมประพฤติ พนักงานสงเคราะห์ และพนักงานอื่นตามที่กระทรวงระบุตำแหน่ง เพื่อช่วยเหลือผู้อำนวยการสถานพินิจ เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

หมวด ๔

ศูนย์ฝึกและอบรม สถานศึกษา สถานฝึกและอบรม และสถานแนะนำทางจิต

มาตรา ๕๔ ศูนย์ฝึกและอบรมเป็นส่วนราชการในกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม มีผู้อำนวยการเป็นผู้บังคับบัญชา มีอำนาจหน้าที่ปกครองดูแลฝึกอบรมเด็กและเยาวชนที่ผู้อำนวยการสถานพินิจส่งตัวมา

มาตรา ๕๕ ให้อธิบดีมีอำนาจออกใบอนุญาตให้ส่วนราชการดำเนินการ หรือให้เอกชนจัดตั้งสถานศึกษา สถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำทางจิตเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนซึ่งเป็นผู้ต้องหาว่ากระทำความผิด เป็นจำเลย หรือเป็นผู้ต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ลงโทษหรือใช้วิธีการ

สำหรับเด็กและเยาวชน และมีอำนาจควบคุมดูแลสถานที่ดังกล่าว รวมทั้งมีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาต
ที่ได้ออกให้นั้นด้วย

การออกใบอนุญาตและการเพิกถอนใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ
และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕๖ ผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๕๕ ต้องปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด
ให้ผู้รับใบอนุญาตได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

หมวด ๕ การฝึกอบรม

มาตรา ๕๗ การฝึกอบรมเด็กหรือเยาวชนที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เข้ารับการฝึกอบรม
ให้กระทำโดยสถานที่ที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ หรือสถานที่อื่นที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายและศาลเห็นสมควร

การจัดให้เด็กหรือเยาวชนเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรใด ต้องจัดให้เหมาะสมกับอายุ สภาพ
ร่างกาย สภาพจิต วุฒิภาวะ และประโยชน์ที่เด็กหรือเยาวชนจะได้รับในอนาคต โดยคำนึงถึงความประสงค์
ของเด็กหรือเยาวชนประกอบด้วย

ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เด็กหรือเยาวชนเข้ารับการฝึกอบรมในสถานที่อื่น
ตามวรรคหนึ่ง ให้สถานที่ดังกล่าวได้รับค่าตอบแทนตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนด
โดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

มาตรา ๕๘ เมื่อศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีอาญาให้เด็กหรือเยาวชนเข้ารับการฝึกอบรม
ในศูนย์ฝึกและอบรม ให้ศาลแจ้งไปยังผู้อำนวยการสถานพินิจซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบส่งเด็กหรือเยาวชน
ไปยังศูนย์ฝึกและอบรมตามที่ศาลกำหนดในคำพิพากษาหรือคำสั่ง

ในกรณีมีความจำเป็นต้องส่งเด็กหรือเยาวชนไปยังศูนย์ฝึกและอบรมอื่น ให้ผู้อำนวยการ
สถานพินิจมีอำนาจส่งไปได้เมื่อได้รับอนุญาตจากศาล เว้นแต่ในกรณีมีเหตุฉุกเฉิน จะส่งเด็กหรือเยาวชน
ดังกล่าวไปก่อนก็ได้แล้วรายงานให้ศาลทราบโดยเร็ว ถ้าศาลเห็นว่า การส่งไปเช่นนั้นไม่สอดคล้องกับ
ประโยชน์สูงสุดของเด็กหรือเยาวชน ศาลอาจพิจารณามีคำสั่งตามที่เห็นสมควร

เมื่อศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีอาญาให้เด็กหรือเยาวชนเข้ารับการฝึกอบรมในสถานศึกษา
สถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำทางจิตตามที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ หรือสถานที่อื่นที่จัดตั้งขึ้น
ตามกฎหมายและศาลเห็นสมควร ให้ศาลแจ้งไปยังผู้ดูแลหรือผู้ปกครองสถานที่ดังกล่าว เพื่อดำเนินการ
ให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง

มาตรา ๕๙ เด็กหรือเยาวชนที่เข้ารับการฝึกอบรมต้องปฏิบัติตามระเบียบและข้อบังคับของสถานที่ที่เข้ารับการฝึกอบรม หากผลการฝึกอบรมก้าวหน้าเป็นที่ประจักษ์ หรือได้ทำความชอบเป็นพิเศษ ให้คณะกรรมการสหวิชาชีพเสนอแนะต่อผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรม สถานศึกษา สถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำทางจิตพิจารณาให้เด็กหรือเยาวชนได้รับประโยชน์อย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

- (๑) เลื่อนชั้น
- (๒) ลาเยี่ยมบ้าน
- (๓) ลดวันฝึกอบรม
- (๔) พักการฝึกอบรม

การเลื่อนชั้น การลาเยี่ยมบ้าน การลดวันฝึกอบรม และการพักการฝึกอบรมให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด แต่การลดวันฝึกอบรมและการพักการฝึกอบรมจะพึงกระทำได้ต่อเมื่อเด็กหรือเยาวชนได้รับการฝึกอบรมมาแล้วไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของระยะเวลาการฝึกอบรมตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล แล้วรายงานให้ศาลทราบภายในสิบห้าวัน ทั้งนี้ ศาลอาจมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นได้หากมีเหตุอันสมควร

มาตรา ๖๐ เด็กหรือเยาวชนที่ได้รับประโยชน์ตามมาตรา ๕๙ (๒) (๓) และ (๔) ต้องปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด หากฝ่าฝืนระเบียบให้ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรม สถานศึกษา สถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำทางจิตมีอำนาจแก้ไข เปลี่ยนแปลง หรืองดประโยชน์ที่ได้ให้นั้น แล้วรายงานให้ศาลทราบภายในสิบห้าวัน ทั้งนี้ ศาลอาจมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นได้หากมีเหตุอันสมควร

มาตรา ๖๑ เด็กหรือเยาวชนที่ไม่ปฏิบัติตามระเบียบหรือข้อบังคับของสถานที่ที่เข้ารับการฝึกอบรม ไม่ตั้งใจรับการฝึกอบรม หลบหนีหรือพยายามหลบหนี หรือกระทำการใดอันก่อให้เกิดความเดือดร้อน รำคาญ หรือขัดต่อความสงบสุขของเด็กหรือเยาวชนอื่น หรือก่อความไม่สงบเรียบร้อยในสถานที่ฝึกและอบรม ให้คณะกรรมการสหวิชาชีพเสนอแนะต่อผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรม สถานศึกษา สถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำทางจิต ตามที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ พิจารณาตัดประโยชน์แก่เด็กหรือเยาวชนนั้นอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

- (๑) ลดชั้น
- (๒) งดการลาเยี่ยมบ้านเป็นเวลาไม่เกินสองเดือน
- (๓) ลดการเข้าร่วมกิจกรรมบางประการที่ศูนย์ฝึกและอบรม สถานศึกษา สถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำทางจิตแห่งนั้นจัดให้
- (๔) งดหรือเปลี่ยนแปลงประโยชน์ที่ได้รับตามมาตรา ๔๑(๖) และมาตรา ๕๙ (๓) และ (๔) แล้วรายงานให้ศาลทราบ ศาลอาจพิจารณามีคำสั่งตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๖๒ เมื่อเด็กหรือเยาวชนที่ศาลมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งให้เข้ารับการฝึกอบรมในศูนย์ฝึกและอบรม สถานศึกษา สถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำทางจิต ตามที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ ได้ผ่านหลักสูตรการฝึกอบรมตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางแล้ว หรือเมื่อผู้อำนวยการโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสหวิชาชีพประจำศูนย์ฝึกและอบรม สถานศึกษา สถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำ

ทางจิต เห็นว่าเด็กหรือเยาวชนได้ประพฤติตนเป็นคนดีและไม่มีความจำเป็นต้องควบคุมตัวไว้ฝึกอบรม
อีกต่อไป ให้ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรม สถานศึกษา สถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำทางจิต
เสนอรายงานต่อศาลที่มีเขตอำนาจในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อขอให้พิจารณา
ปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนซึ่งได้ผ่านหลักสูตรการฝึกอบรมนั้น หรือปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนก่อนครบ
กำหนดระยะเวลาการฝึกอบรมขั้นต่ำตามคำพิพากษาหรือคำสั่งศาล แล้วแต่กรณีได้

ระหว่างการฝึกอบรมถ้าปรากฏเหตุที่เด็กหรือเยาวชนสมควรได้รับการแก้ไขเปลี่ยนแปลง
คำพิพากษาหรือคำสั่งเกี่ยวกับการลงโทษหรือวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนในทางที่เป็นคุณแก่เด็ก
หรือเยาวชน ให้ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรม สถานศึกษา สถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำ
ทางจิต เสนอรายงานต่อศาลที่มีเขตอำนาจในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนรับการฝึกอบรมเพื่อขอให้ศาล
พิจารณาเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาหรือคำสั่งเกี่ยวกับการลงโทษหรือวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน

ในกรณีเด็กหรือเยาวชนที่พ้นการฝึกอบรมแล้วประสงค์เข้ารับการศึกษ ฝึกอาชีพหรือวิชาชีพ
ต่อให้จบหลักสูตร ให้ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรม สถานศึกษา หรือสถานฝึกและอบรม มีอำนาจ
ให้การสงเคราะห์เด็กหรือเยาวชนโดยจัดให้อยู่ในศูนย์ฝึกและอบรม หรือสถานที่รับการฝึกและอบรม
หรือให้เข้ารับการศึกษ ฝึกอาชีพหรือวิชาชีพแบบเข้ามาเย็นกลับก็ได้

มาตรา ๖๓ ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีอาญาให้ส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไป
ฝึกอบรมหรืออยู่ในความดูแลของสถานศึกษา สถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำทางจิตอื่น
นอกจากสถานที่ที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ ให้เด็กหรือเยาวชนยังคงมีสิทธิได้รับหรือถูกตัดประโยชน์
ในลักษณะเดียวกับที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕๙ มาตรา ๖๐ มาตรา ๖๑ และมาตรา ๖๒ โดยให้ผู้ดูแล
หรือผู้ปกครองสถานที่ดังกล่าวที่รับเด็กหรือเยาวชนไว้ในความควบคุมเป็นผู้ทำรายงานเสนอ และให้ศาล
มีคำสั่งตามความเหมาะสม ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง
กำหนด

มาตรา ๖๔ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๓๖ มาตรา ๓๙ มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๒ มาตรา ๔๓
มาตรา ๔๔ มาตรา ๔๕ และมาตรา ๔๖ มาใช้บังคับกับสถานที่ที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ หรือสถานที่อื่น
ที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายและศาลเห็นสมควรตามมาตรา ๕๗ ที่รับเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำ
ความผิดไว้ในความควบคุมโดยอนุโลม ทั้งนี้ ตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๖๕ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรม
ผู้ดูแลหรือผู้ปกครองสถานที่ที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ หรือสถานที่อื่นที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายและศาล
เห็นสมควรตามมาตรา ๕๗ และพนักงานอื่นของสถานที่ดังกล่าวตามที่กฎกระทรวงระบุตำแหน่งเพื่อ
ช่วยเหลือบุคคลดังกล่าว เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

หมวด ๖ การสอบสวนคดีอาญา

มาตรา ๖๖ ห้ามมิให้จับกุมเด็กซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด เว้นแต่เด็กนั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้า หรือมีหมายจับหรือคำสั่งของศาล

การจับกุมเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๖๗ การพิจารณาออกหมายจับเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด นอกจากต้องอยู่ภายใต้บังคับมาตรา ๖๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแล้ว ให้ศาลคำนึงถึงการคุ้มครองสิทธิเด็กหรือเยาวชนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะในเรื่องอายุ เพศ และอนาคตของเด็กหรือเยาวชนที่พึงได้รับการพัฒนาและปกป้องคุ้มครอง หากการออกหมายจับจะมีผลกระทบกระเทือนต่อจิตใจของเด็กหรือเยาวชนอย่างรุนแรงโดยไม่จำเป็น ให้พยายามเลี่ยงการออกหมายจับ โดยใช้วิธีติดตามตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นด้วยวิธีอื่นก่อน

มาตรา ๖๘ เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิเด็กหรือเยาวชน ห้ามมิให้ควบคุม คุมขัง กักขัง คุมความประพฤติ หรือใช้มาตรการอื่นใดอันมีลักษณะเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดหรือเป็นจำเลย เว้นแต่มีหมายหรือคำสั่งของศาล หรือเป็นกรณีการคุมตัวเท่าที่จำเป็นเพื่อดำเนินการตามมาตรา ๖๙ มาตรา ๗๐ หรือมาตรา ๗๒

มาตรา ๖๙ ในการจับกุมเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด ให้เจ้าพนักงานผู้จับแจ้งแก่เด็กหรือเยาวชนนั้นว่าเขาต้องถูกจับ และแจ้งข้อกล่าวหา รวมทั้งสิทธิตามกฎหมายให้ทราบ หากมีหมายจับให้แสดงต่อผู้ถูกจับ แล้วนำตัวผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ถูกจับทันที เพื่อให้พนักงานสอบสวนของท้องที่ดังกล่าวส่งตัวผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบโดยเร็ว

ถ้าขณะจับกุมมีบิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือผู้แทนองค์การซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยอยู่ด้วยในขณะนั้น ให้เจ้าพนักงานผู้จับแจ้งเหตุแห่งการจับให้บุคคลดังกล่าวทราบ และในกรณีความผิดอาญาซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกินห้าปี เจ้าพนักงานผู้จับจะสั่งให้บุคคลดังกล่าวเป็นผู้นำตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนตามวรรคหนึ่งก็ได้ แต่ถ้าในขณะนั้นไม่มีบุคคลดังกล่าวอยู่กับผู้ถูกจับ ให้เจ้าพนักงานผู้จับแจ้งให้บุคคลดังกล่าวคนใดคนหนึ่งทราบถึงการจับกุมในโอกาสแรกเท่าที่สามารถกระทำได้ และหากผู้ถูกจับประสงค์จะติดต่อสื่อสารหรือปรึกษาหารือกับบุคคลเหล่านั้น ซึ่งไม่เป็นอุปสรรคต่อการจับกุมและอยู่ในวิสัยที่จะดำเนินการได้ ให้เจ้าพนักงานผู้จับดำเนินการให้ตามควรแก่กรณีโดยไม่ชักช้า

ในการจับกุมและควบคุมเด็กหรือเยาวชนต้องกระทำโดยละมุนละม่อม โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และไม่เป็นการประจานเด็กหรือเยาวชน และห้ามมิให้ใช้วิธีการควบคุมเกินกว่าที่จำเป็นเพื่อป้องกันการหลบหนีหรือเพื่อความปลอดภัยของเด็กหรือเยาวชนผู้ถูกจับหรือบุคคลอื่น รวมทั้งมิให้

ใช้เครื่องพันนาการแก่เด็กไม่ว่ากรณีใด ๆ เว้นแต่มีความจำเป็นอย่างยั้งอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้เพื่อป้องกันการหลบหนีหรือเพื่อความปลอดภัยของเด็กผู้ถูกจับหรือบุคคลอื่น

ก่อนส่งตัวผู้ถูกจับให้พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ถูกจับ ให้เจ้าพนักงานผู้จับทำบันทึกการจับกุม โดยแจ้งข้อกล่าวหาและรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุแห่งการจับให้ผู้ถูกจับทราบ ทั้งนี้ ห้ามมิให้ถามค่าให้การผู้ถูกจับ ถ้าขณะทำบันทึกดังกล่าวมีบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลหรือผู้แทนองค์การซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย อยู่ด้วยในขณะนั้น ต้องกระทำต่อหน้าบุคคลดังกล่าวและจะให้ลงลายมือชื่อเป็นพยานด้วยก็ได้ ถ้อยคำของเด็กหรือเยาวชนในชั้นจับกุมมิให้ศาลรับฟังเป็นพยานเพื่อพิสูจน์ความผิดของเด็กหรือเยาวชน แต่ศาลอาจนำมาฟังเป็นคุณแก่เด็กหรือเยาวชนได้

มาตรา ๖๙/๑^{๙๙} ในกรณีเด็กกระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด โดยความผิดนั้นกฎหมายบัญญัติให้อยู่ในอำนาจเปรียบเทียบของพนักงานสอบสวนหรือเจ้าพนักงานอื่น หากเป็นการกระทำความผิดครั้งแรก ให้พนักงานสอบสวนหรือเจ้าพนักงานนั้นเรียกเด็ก บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลหรือผู้แทนองค์การซึ่งเด็กนั้นอาศัยอยู่ด้วย มาว่ากล่าวตักเตือน ถ้าเด็กสำนึกในการกระทำ และบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลหรือองค์การซึ่งเด็กนั้นอาศัยอยู่ด้วย สามารถดูแลเด็กได้ ก็ให้งดการสอบสวนและปล่อยตัวไป

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับบุคคลซึ่งมีอายุไม่เกินกว่าอายุที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๗๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญาด้วย เว้นแต่บุคคลนั้นกระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดอื่นนอกจากวรรคหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวนส่งตัวบุคคลนั้นให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก เพื่อดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ในโอกาสแรกที่กระทำได้ แต่ต้องภายในเวลาไม่เกินยี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาที่บุคคลนั้นมาถึงสถานที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ

ภายใต้บังคับวรรคหนึ่งและวรรคสอง ห้ามมิให้ผู้เสียหายฟ้องบุคคลซึ่งมีอายุไม่เกินกว่าอายุที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๗๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญา เป็นคดีอาญาต่อศาลใด

มาตรา ๖๙/๒^{๑๐๐} ในกรณีเด็กหรือเยาวชนอยู่ในเกณฑ์ต้องดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ให้ดำเนินการตามกฎหมายดังกล่าวก่อน เว้นแต่ไม่อาจดำเนินการได้หรือทำการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดไม่สำเร็จ ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการนำตัวเด็กหรือเยาวชนไปศาล เพื่อให้ศาลมีคำสั่งเกี่ยวกับการควบคุมตัว และพนักงานอัยการอาจฟ้องคดีได้ภายในระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนดหรือภายในสามสิบวันนับแต่ศาลมีคำสั่ง

มาตรา ๗๐^{๑๐๐} เมื่อพนักงานสอบสวนได้รับตัวเด็กหรือเยาวชนซึ่งถูกจับ หรือเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดถูกเรียกมา ส่งตัวมา เข้าหาพนักงานสอบสวนเอง มาปรากฏตัวอยู่ต่อหน้าพนักงานสอบสวน หรือมีผู้นำตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นเข้ามามอบตัวต่อพนักงานสอบสวน และคดีนั้นเป็นคดีที่ต้องพิจารณาพิพากษาในศาลเยาวชนและครอบครัว ให้พนักงานสอบสวนรีบสอบถามเด็กหรือเยาวชนในเบื้องต้นเพื่อทราบชื่อตัว ชื่อสกุล อายุ สัญชาติ ถิ่นที่อยู่ สถานที่เกิด และอาชีพของเด็กหรือเยาวชน ตลอดจนชื่อตัว ชื่อสกุล และรายละเอียดเกี่ยวกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลหรือองค์การ

^{๑๙๙} มาตรา ๖๙/๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๙ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๓/ตอนที่ ๑๐๙ ก/หน้า ๒๕-๒๖/๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙)

^{๑๐๐} มาตรา ๖๙/๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๙ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๓/ตอนที่ ๑๐๙ ก/หน้า ๒๖/๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙)

^{๑๐๐} มาตรา ๗๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๙ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๓/ตอนที่ ๑๐๙ ก/หน้า ๒๖/๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙)

ซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย แล้วแจ้งเรื่องที่เด็กหรือเยาวชนถูกกล่าวหาให้บุคคลหรือผู้แทนองค์การดังกล่าวทราบ โดยให้โอกาสบุคคลหรือผู้แทนองค์การดังกล่าวที่จะแสดงข้อเท็จจริงอันเป็นประโยชน์แก่เด็กหรือเยาวชนได้ และแจ้งให้ผู้อำนวยความสะดวกสถานพินิจที่เด็กหรือเยาวชนนั้นอยู่ในเขตอำนาจเพื่อดำเนินการตามมาตรา ๘๒

การสอบถามเบื้องต้นตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำในสถานที่ที่เหมาะสม โดยไม่เลือกปฏิบัติและไม่ปะปนกับผู้ต้องหาอื่นหรือมีบุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องอยู่ในสถานที่นั้นอันมีลักษณะเป็นการประจานเด็กหรือเยาวชน ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงอายุ เพศ สภาพของเด็กหรือเยาวชนเป็นสำคัญ และต้องใช้ภาษาหรือถ้อยคำที่ทำให้เด็กหรือเยาวชนสามารถเข้าใจได้โดยง่าย โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ถ้าเด็กหรือเยาวชนไม่สามารถสื่อสารหรือไม่เข้าใจภาษาไทยก็ให้จัดหาล่ามให้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือจัดหาเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกหรือความช่วยเหลืออื่นใดให้ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ หากเด็กหรือเยาวชนประสงค์จะติดต่อสื่อสารหรือปรึกษาหารือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลหรือผู้แทนองค์การซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยและอยู่ในวิสัยที่จะดำเนินการได้ ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการให้ตามควรแก่กรณีโดยไม่ชักช้า

เมื่อพนักงานสอบสวนสอบถามเบื้องต้นแล้ว หากปรากฏหลักฐานตามสมควรว่าเด็กหรือเยาวชนน่าจะได้กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา พนักงานสอบสวนจะแจ้งข้อกล่าวหาและสอบปากคำเด็กหรือเยาวชนในโอกาสเดียวกันก็ได้ แต่ต้องดำเนินการตามมาตรา ๗๕

มาตรา ๗๑^{๒๑} เมื่อได้สอบถามเบื้องต้นและแจ้งเรื่องที่เด็กหรือเยาวชนถูกกล่าวหาตามมาตรา ๗๐ แล้ว ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนถูกเรียกมา ส่งตัวมา เข้าหาพนักงานสอบสวนเอง มาปรากฏตัวอยู่ต่อหน้าพนักงานสอบสวน หรือมีผู้นำตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นเข้ามามอบตัวต่อพนักงานสอบสวน ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตามมาตรา ๑๓๔ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาโดยอนุโลม

มาตรา ๗๒ ในกรณีที่พนักงานสอบสวนได้รับตัวเด็กหรือเยาวชนซึ่งถูกจับ ให้พนักงานสอบสวนนำตัวเด็กหรือเยาวชนไปศาลเพื่อตรวจสอบการจับกุมทันที ทั้งนี้ ภายในเวลาสี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาที่เด็กหรือเยาวชนไปถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ แต่มิให้นับเวลาเดินทางตามปกติที่นำตัวเด็กหรือเยาวชนผู้ถูกจับจากที่ทำการของพนักงานสอบสวนมาศาลเข้าในกำหนดเวลาสี่สิบสี่ชั่วโมงนั้นด้วย

ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหว่ากระทำความผิดมีบิดา มารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลหรือองค์การซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย และบุคคลหรือองค์การดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ายังสามารถปกครองดูแลเด็กหรือเยาวชนนั้นได้ พนักงานสอบสวนอาจมอบตัวเด็กหรือเยาวชนให้แก่บุคคลดังกล่าวไปปกครองดูแลและส่งให้นำตัวเด็กหรือเยาวชนไปยังศาลภายในสี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาที่เด็กหรือเยาวชนไปถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวนภายหลังถูกจับ ในกรณีเช่นว่านี้ หากมีพฤติการณ์น่าเชื่อว่าเด็กหรือเยาวชนจะไม่ไปศาล พนักงานสอบสวนจะเรียกประกันจากบุคคลดังกล่าวตามควรแก่กรณีก็ได้

บทบัญญัติมาตรานี้มิให้นำไปใช้บังคับในคดีที่พนักงานสอบสวนเห็นว่าคดีอาจเปรียบเทียบปรับได้

^{๒๑} มาตรา ๗๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๙ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๓/ตอนที่ ๑๐๙ ก/หน้า ๒๗/๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙)

มาตรา ๗๓ เมื่อเด็กหรือเยาวชนมาอยู่ต่อหน้าศาล ให้ศาลตรวจสอบว่าเป็นเด็กหรือเยาวชน ซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดหรือไม่ การจับและการปฏิบัติต่อเด็กหรือเยาวชนเป็นไปโดยชอบด้วย กฎหมายหรือไม่ หากการจับเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ก็ให้ปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนไป ถ้าเด็ก หรือเยาวชนยังไม่มีที่ปรึกษากฎหมาย ให้ศาลแต่งตั้งให้ และเพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิเด็กหรือเยาวชน ศาลอาจมีคำสั่งให้มอบตัวเด็กหรือเยาวชนให้แก่บิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือองค์การซึ่งเด็ก หรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย หรือบุคคลหรือองค์การที่ศาลเห็นสมควรเป็นผู้ดูแลเด็กหรือเยาวชน ในระหว่างการดำเนินคดี โดยกำหนดให้บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่นำตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นไปพบ พนักงานสอบสวนหรือพนักงานคุมประพฤติหรือศาล แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าการกระทำของเด็กหรือเยาวชนมีลักษณะหรือพฤติการณ์ที่อาจ เป็นภัยต่อบุคคลอื่นอย่างร้ายแรง หรือมีเหตุสมควรประการอื่น ศาลอาจมีคำสั่งให้ควบคุมเด็กหรือเยาวชน ซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดไว้ในสถานพินิจหรือในสถานที่อื่นที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายและตามที่ศาลเห็นสมควร

ถ้าเยาวชนนั้นมีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์ขึ้นไป และมีลักษณะหรือพฤติการณ์ที่อาจเป็นภัย ต่อบุคคลอื่น หรือมีอายุเกินยี่สิบปีบริบูรณ์แล้ว ศาลอาจมีคำสั่งให้ควบคุมไว้ในเรือนจำหรือสถานที่อื่น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

การมอบตัวเด็กหรือเยาวชนให้แก่ผู้ดูแลตามวรรคหนึ่งหรือการปล่อยชั่วคราว หากปรากฏต่อ ศาลว่าเด็กหรือเยาวชนมีความจำเป็นต้องได้รับการบำบัดรักษา หรือรับคำปรึกษาแนะนำหรือเข้าร่วม กิจกรรมบำบัดใด ๆ ให้ศาลมีอำนาจกำหนดมาตรการเช่นนั้นด้วยก็ได้

มาตรา ๗๔ ก่อนมีคำสั่งควบคุมหรือคุมขังเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดหรือ ซึ่งเป็นจำเลยทุกครั้ง ให้ศาลสอบถามเด็กหรือเยาวชนหรือที่ปรึกษากฎหมายของเด็กหรือเยาวชนนั้น ว่าจะมีข้อคัดค้านประการใดหรือไม่ และศาลอาจเรียกพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการมาชี้แจง ความจำเป็นหรืออาจเรียกพยานหลักฐานมาไต่สวนเพื่อประกอบการพิจารณาก็ได้

ในการพิจารณาออกคำสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลคำนึงถึงการคุ้มครองสิทธิและประโยชน์สูงสุด ของเด็กหรือเยาวชนเป็นสำคัญ และการควบคุมหรือคุมขังเด็กหรือเยาวชนให้กระทำเป็นทางเลือกสุดท้าย

มาตรา ๗๕ ในการสอบสวน ให้กระทำในสถานที่ที่เหมาะสมโดยไม่เลือกปฏิบัติและ ไม่ปะปนกับผู้ต้องหาอื่นหรือมีบุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องอยู่ในสถานที่นั้นอันมีลักษณะเป็นการประจาน เด็กหรือเยาวชน ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงอายุ เพศ สภาพของเด็กหรือเยาวชนเป็นสำคัญ และต้องใช้ภาษา และถ้อยคำที่ทำให้เด็กหรือเยาวชนสามารถเข้าใจได้ง่าย โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ถ้าเด็ก หรือเยาวชนไม่สามารถสื่อสารหรือไม่เข้าใจภาษาไทยให้จัดหาล่ามให้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญาหรือจัดหาเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกหรือความช่วยเหลืออื่นใดให้ตามกฎหมาย ว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

ในการแจ้งข้อกล่าวหาและสอบปากคำเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดจะต้องมีที่ปรึกษากฎหมายของเด็กหรือเยาวชนร่วมอยู่ด้วยทุกครั้ง พร้อมทั้งแจ้งด้วยว่าเด็กหรือเยาวชนมีสิทธิที่จะไม่ให้การหรือให้การก็ได้ และถ้อยคำของเด็กหรือเยาวชนอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้ ทั้งนี้ เมื่อคำนึงถึงอายุ เพศ และสภาพจิตของเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดแต่ละราย

ในการแจ้งข้อหาและการสอบปากคำเด็กหรือเยาวชนตามวรรคสอง บิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือผู้แทนองค์การซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยจะเข้าร่วมรับฟังการสอบสวนดังกล่าวด้วยก็ได้

ให้ที่ปรึกษากฎหมายได้รับค่าป่วยการตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนดโดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง^{๒๒}

มาตรา ๗๖ เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด ห้ามมิให้เจ้าพนักงานผู้จับกุมเด็กหรือเยาวชน หรือพนักงานสอบสวนจัดให้มีหรืออนุญาตให้มีหรือยินยอมให้มีการถ่ายภาพหรือบันทึกภาพเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด เว้นแต่เพื่อประโยชน์ในการสอบสวน

มาตรา ๗๗^{๒๓} ในระหว่างการสอบสวน หากมีข้อสงสัยเกี่ยวกับอายุของเด็กที่ถูกจับกุมหรือควบคุม ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจดำเนินการสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง แต่หากปรากฏภายหลังว่าบุคคลนั้นมีอายุไม่เกินกว่าอายุที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๗๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญาในขณะกระทำความผิดและอยู่ในความควบคุมของสถานพินิจหรือองค์การอื่นใด ให้สถานพินิจหรือองค์การดังกล่าวรายงานให้ศาลทราบ เพื่อให้ศาลมีคำสั่งปล่อยตัวบุคคลนั้น และให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตามมาตรา ๖๙/๑ วรรคสอง ต่อไป

มาตรา ๗๘ เมื่อมีการจับกุมเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดตามมาตรา ๖๙ วรรคหนึ่ง หรือกรณีเด็กหรือเยาวชนปรากฏตัวอยู่ต่อหน้าพนักงานสอบสวนตามมาตรา ๗๐ วรรคหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวนรีบดำเนินการสอบสวน และส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมทั้งความเห็นไปยังพนักงานอัยการ เพื่อให้พนักงานอัยการยื่นฟ้องต่อศาลเยาวชนและครอบครัวให้ทันภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่เด็กหรือเยาวชนนั้นถูกจับกุมหรือปรากฏตัวอยู่ต่อหน้าพนักงานสอบสวน แล้วแต่กรณี

ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกเกินหกเดือน แต่ไม่เกินห้าปี ไม่ว่าจะมิโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม หากเกิดความจำเป็นไม่สามารถฟ้องเด็กหรือเยาวชนนั้นต่อศาลได้ทันภายในระยะเวลาดังกล่าวในวรรคหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการแล้วแต่กรณี ยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอผิดฟ้องต่อไปได้อีกครั้งละไม่เกินสิบห้าวัน แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินสองครั้ง

ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกเกินห้าปี ไม่ว่าจะมิโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม เมื่อศาลสั่งอนุญาตให้ผิดฟ้องครบสองครั้งแล้ว หากพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอผิดฟ้องต่อไปอีก โดยอ้างเหตุจำเป็น ศาลจะอนุญาต

^{๒๒} มาตรา ๗๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๙ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๓/ตอนที่ ๑๐๙ ก/หน้า ๒๗/๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙)

^{๒๓} มาตรา ๗๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๙ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๓/ตอนที่ ๑๐๙ ก/หน้า ๒๗/๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙)

ตามคำขอนั้น ได้ต่อเมื่อพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการได้แสดงถึงเหตุจำเป็นและนำพยานมาเบิกความประกอบจนเป็นที่พอใจแก่ศาล ในกรณีเช่นว่านี้ศาลมีอำนาจสั่งอนุญาตให้ผิดฟ้องต่อไปได้อีกครั้งละไม่เกินสิบห้าวัน แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินสองครั้ง

การผิดฟ้องตามวรรคสองและวรรคสาม ให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบมีอำนาจผิดฟ้องต่อศาลที่พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบอยู่ในเขตอำนาจศาลนั้นได้

ในการพิจารณาคำร้องขอผิดฟ้อง ถ้าเด็กหรือเยาวชนซึ่งเป็นผู้ต้องหาฯ ยังไม่มีที่ปรึกษากฎหมายให้ศาลแต่งตั้งให้เพื่อแถลงข้อคัดค้านหรือซักถามพยาน

มาตรา ๗๙ ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนผู้ต้องหาหลบหนีจากการควบคุมในระหว่างสอบสวน มิให้นับระยะเวลาที่หลบหนีนั้นรวมเข้าในกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๗๘

มาตรา ๘๐^{๒๔} ห้ามมิให้พนักงานอัยการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๗๘ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการผู้มีตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีอัยการหรืออธิบดีอัยการภาค ซึ่งอัยการสูงสุดมอบหมาย ทั้งนี้ ให้พนักงานอัยการผู้ได้รับมอบหมายรายงานผลการดำเนินการดังกล่าวให้อัยการสูงสุดทราบด้วย

การขออนุญาตและการอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในข้อบังคับของอัยการสูงสุด

มาตรา ๘๑ ในกรณีที่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจหรือพนักงานสอบสวน จำต้องควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชนผู้ต้องหาไว้ก่อนส่งตัวไปศาลตามมาตรา ๗๐ และมาตรา ๗๒ ห้ามมิให้ควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชนผู้ต้องหานั้นไว้ปะปนกับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่เป็นผู้ใหญ่ และห้ามมิให้ควบคุมไว้ในห้องขังที่จัดไว้สำหรับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่เป็นผู้ใหญ่

มาตรา ๘๒ เมื่อผู้อำนวยการสถานพินิจได้รับแจ้งการจับกุมเด็กหรือเยาวชนตามมาตรา ๗๐ วรรคหนึ่ง หรือได้รับตัวเด็กหรือเยาวชนตามมาตรา ๗๓ แล้ว ให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) สั่งให้พนักงานคุมประพฤติสืบเสาะข้อเท็จจริงตามมาตรา ๓๖ (๑) เว้นแต่ในคดีอาญา ซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าผู้อำนวยการสถานพินิจเห็นว่าการสืบเสาะข้อเท็จจริงดังกล่าวไม่จำเป็นแก่คดีจะส่งต่อการสืบเสาะข้อเท็จจริงนั้นเสียก็ได้ แล้วให้แจ้งไปยังพนักงานสอบสวนที่เกี่ยวข้อง

(๒) ทำรายงานในคดีที่มีการสืบเสาะเพื่อแสดงถึงข้อเท็จจริงตามมาตรา ๓๖ (๑) และแสดงความเห็นเกี่ยวกับสาเหตุแห่งการกระทำความผิดของเด็กหรือเยาวชน แล้วส่งรายงานและความเห็นนั้นไปยังพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี และถ้ามีการฟ้องร้องเด็กหรือเยาวชนต่อศาล

^{๒๔} มาตรา ๘๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๒/ตอนที่ ๘๖ ก/หน้า ๗๑/๘ กันยายน ๒๕๕๘)

ให้เสนอรายงานและความเห็นนั้นต่อศาลพร้อมทั้งความเห็นเกี่ยวกับการลงโทษ หรือการใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนด้วย

(๓) ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนอยู่ในความควบคุมของสถานพินิจ ให้เด็กหรือเยาวชนได้รับการปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

(ก) ทำความสะอาดร่างกายและเปลี่ยนเครื่องแต่งกาย

(ข) ให้แพทย์ตรวจสภาพร่างกายและสภาพจิตในเบื้องต้น และถ้าเห็นสมควรให้จิตแพทย์ตรวจสภาพจิตด้วย

(ค) ถ้าปรากฏว่าเด็กหรือเยาวชนเจ็บป่วย ซึ่งควรจะได้การรักษาพยาบาลก่อนดำเนินคดี ให้มีอำนาจสั่งให้ได้รับการรักษาพยาบาลในสถานพินิจหรือสถานพยาบาลอื่นตามที่เห็นสมควร ในกรณีเช่นว่านี้ ให้แจ้งไปยังพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการที่เกี่ยวข้องด้วย

มาตรา ๘๓ เมื่อศาลพิพากษาลงโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน ให้ศาลหักจำนวนวันที่เด็กหรือเยาวชนอยู่ในความควบคุมของสถานพินิจหรือเรือนจำหรือสถานที่อื่นใดที่ได้รับการมอบหมายให้ควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชนระหว่างสอบสวนหรือพิจารณาคดี

ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งให้เด็กหรือเยาวชนเข้าตรวจสภาพร่างกายหรือสภาพจิต หรือรับการรักษาพยาบาลหรือแก้ไข บำบัด หรือฟื้นฟูในสถานพยาบาล หรือศาลกำหนดเงื่อนไขระหว่างปล่อยชั่วคราวตามมาตรา ๗๓ วรรคสี่ ให้ศาลหักจำนวนวันที่เด็กหรือเยาวชนอยู่ในเงื่อนไขดังกล่าวให้แก่เด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องคำพิพากษาให้ลงโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน

มาตรา ๘๔ เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิเด็กหรือเยาวชน ห้ามมิให้เปิดเผยหรือนำประวัติการกระทำความผิดอาญาของเด็กหรือเยาวชนไปพิจารณาให้เป็นผลร้ายหรือเป็นการเลือกปฏิบัติอันไม่เป็นธรรมแก่เด็กหรือเยาวชนนั้นไม่ว่าในทางใด ๆ เว้นแต่เป็นการใช้ประกอบดุลพินิจของศาลเพื่อกำหนดวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน หากมีการฝ่าฝืนให้ศาลสั่งระงับการกระทำที่ฝ่าฝืนหรือเพิกถอนการกระทำนั้น และอาจกำหนดค่าเสียหายหรือบรรเทาผลร้ายหรือมีคำสั่งให้จัดการแก้ไขเพื่อเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นตามที่เห็นสมควร

เด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดหรือเป็นจำเลยที่อยู่ในระหว่างการควบคุมดูแลของบุคคลหรือองค์กรใด ๆ จะต้องได้รับการฟื้นฟูทั้งร่างกายและจิตใจ และส่งเสริมให้มีโอกาสกลับคืนสู่สังคม รวมทั้งได้รับการปฏิบัติด้วยมนุษยธรรมและเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หากมีการแสวงหาประโยชน์การกระทำอันมิชอบ การทรมาน การลงโทษ การปฏิบัติที่โหดร้ายไร้มนุษยธรรมหรือต่ำช้ารูปแบบอื่นหรือการกระทำใด ๆ ที่มีได้เป็นไปเพื่อฟื้นฟูร่างกายหรือจิตใจหรือเพื่อการกลับคืนสู่สังคม และมีลักษณะที่ขัดต่อประโยชน์สูงสุดของเด็กหรือเยาวชน ให้ศาลสั่งระงับหรือเพิกถอนการกระทำที่ฝ่าฝืน และกำหนดค่าเสียหายหรือบรรเทาผลร้ายหรือมีคำสั่งให้จัดการแก้ไขเพื่อเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๘๕ ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนอยู่ในความควบคุมระหว่างการสอบปากคำ ตามมาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ หรืออยู่ในความควบคุมของสถานพินิจ ระหว่างการสอบสวนหรือ พิจารณาคดีที่ดี ระหว่างการตรวจสภาพร่างกายหรือสภาพจิตหรือรับการรักษาพยาบาลที่ดี ไม่ให้ถือว่า เป็นการควบคุมตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่ถ้าศาลพิพากษาลงโทษหรือใช้วิธีการ สำหรับเด็กและเยาวชน ให้ศาลหักจำนวนวันที่อยู่ในความควบคุมระหว่างการสอบปากคำ หรืออยู่ใน ความควบคุมของสถานพินิจ

ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนถูกส่งตัวไปควบคุมไว้เพื่อฝึกอบรมตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล หลบหนีไปจากการควบคุมแล้วภายหลังจับตัวมาได้ ให้ศาลชั้นต้นที่พิพากษาหรือมีคำสั่ง หรือศาลชั้นต้น ที่มีเขตอำนาจในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนถูกส่งตัวไปควบคุมไว้เพื่อฝึกอบรม มีอำนาจสั่งกำหนดเวลา ที่ต้องฝึกอบรมเพิ่มขึ้นตามที่เห็นสมควรแทนการลงโทษอาญาก็ได้ แต่ต้องไม่เกินกว่าเวลาที่เด็ก หรือเยาวชนนั้นมีอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์

หมวด ๗

มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา

มาตรา ๘๖^๕ ในคดีที่เด็กหรือเยาวชนต้องหาว่ากระทำความผิดอาญาซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูง ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกินห้าปี ไม่ว่าจะมิโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม ถ้าปรากฏว่าเด็ก หรือเยาวชนไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิด ที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ หากเด็กหรือเยาวชนสำนึกในการกระทำก่อนฟ้องคดี เมื่อคำนึงถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สภาพร่างกาย สภาพจิต อาชีพ ฐานะ และเหตุแห่งการกระทำความผิดแล้ว หากผู้อำนวยการสถานพินิจพิจารณาเห็นว่าเด็กหรือเยาวชนนั้น อาจกลับตนเป็นคนดีได้โดยไม่ต้องฟ้อง ให้จัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูให้เด็กหรือเยาวชนปฏิบัติ และหากจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองเด็กหรือเยาวชนอาจกำหนดให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลหรือผู้แทนองค์การซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยปฏิบัติด้วยก็ได้ ทั้งนี้ เพื่อแก้ไขปรับเปลี่ยน ความประพฤติของเด็กหรือเยาวชน บรรเทา ทดแทน หรือชดเชยความเสียหายแก่ผู้เสียหาย หรือเพื่อให้เกิด ความปลอดภัยแก่ชุมชนและสังคม แล้วเสนอความเห็นประกอบแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูต่อพนักงานอัยการ เพื่อพิจารณา โดยการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูดังกล่าวต้องได้รับความยินยอมจากเด็กหรือเยาวชน และผู้เสียหายด้วยหากคดีนั้นเป็นคดีที่มีผู้เสียหาย

^๕ มาตรา ๘๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๙ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๓/ตอนที่ ๑๐๙ ก/หน้า ๒๗-๒๘/๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙)

เมื่อพนักงานอัยการได้รับแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูและความเห็นของผู้อำนวยการสถานพินิจตามวรรคหนึ่งแล้ว หากมีข้อสงสัยอาจสอบถามผู้อำนวยการสถานพินิจหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาได้ ถ้าพนักงานอัยการไม่เห็นชอบกับแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ให้ส่งแก้ไขแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูหรือสั่งดำเนินคดีต่อไป และให้ผู้อำนวยการสถานพินิจแจ้งคำสั่งของพนักงานอัยการให้พนักงานสอบสวนและผู้เกี่ยวข้องทราบ หากพนักงานอัยการเห็นว่าแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูได้เป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็กหรือเยาวชนแล้ว เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ให้พนักงานอัยการเห็นชอบกับแผนดังกล่าวและให้มีการดำเนินการตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูทันที พร้อมทั้งรายงานให้ศาลทราบ ทั้งนี้ แผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูต้องได้รับความยินยอมจากเด็กหรือเยาวชนและผู้เสียหายด้วยหากคดีนั้นเป็นคดีที่มีผู้เสียหาย

ในกรณีที่ปรากฏข้อเท็จจริงแก่ศาลว่ากระบวนการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้ศาลพิจารณาสั่งตามที่เห็นสมควร

ศาลต้องมีคำสั่งตามวรรคสามภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงาน ทั้งนี้ ให้ประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาออกข้อกำหนดเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินการของศาลด้วย

มาตรา ๘๗ ในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามมาตรา ๘๖ ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจเชิญฝ่ายเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด ฝ่ายผู้เสียหาย และนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์เข้าร่วมประชุม และหากเห็นสมควรอาจเชิญผู้แทนชุมชนหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องหรือได้รับผลกระทบจากการกระทำความผิด หรือพนักงานอัยการด้วยก็ได้ ทั้งนี้ จะต้องจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูให้แล้วเสร็จและเสนอให้พนักงานอัยการพิจารณาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เด็กหรือเยาวชนสำนึกในการกระทำ

แผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูต้องไม่มีลักษณะเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของเด็กหรือเยาวชนเว้นแต่เป็นการกำหนดขึ้นเพื่อประโยชน์ของเด็กหรือเยาวชนนั้นหรือเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะและไม่มีลักษณะเป็นการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็กหรือเยาวชน

แผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามวรรคหนึ่ง อาจกำหนดให้ว่ากล่าวตักเตือน กำหนดเงื่อนไขให้เด็กหรือเยาวชนปฏิบัติ และหากจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองเด็กหรือเยาวชน อาจกำหนดให้บิดามารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือองค์กรซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยปฏิบัติด้วยก็ได้ กำหนดให้ชดใช้เยียวยาความเสียหาย กำหนดให้ทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์ไม่เกินสามสิบชั่วโมงหรือกำหนดให้นำมาตรการอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างมาใช้เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชน ทั้งนี้ ระยะเวลาในการปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูต้องไม่เกินหนึ่งปี

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๘๘ ผู้มีหน้าที่ปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูนั้น หากฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจรายงานให้พนักงานอัยการทราบและแจ้งให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีต่อไป

เมื่อมีการปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูครบถ้วนแล้ว ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจรายงานให้พนักงานอัยการทราบ หากพนักงานอัยการเห็นชอบให้มีอำนาจสั่งไม่ฟ้องเด็กหรือเยาวชนนั้น คำสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการให้เป็นที่สุด และสิทธินำคดีอาญามาฟ้องเป็นอันระงับ ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิผู้มีส่วนได้เสียที่จะดำเนินคดีส่วนแพ่ง และให้ผู้อำนวยการสถานพินิจรายงานคำสั่งไม่ฟ้องให้ศาลทราบ

มาตรา ๘๙ ในระหว่างจัดทำและปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการงดการสอบปากคำหรือดำเนินการใด ๆ เฉพาะกับเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดไว้ก่อน ทั้งนี้ มิให้นำระยะเวลาในการจัดทำและการปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูรวมเข้าในกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๗๘

มาตรา ๙๐ เมื่อมีการฟ้องคดีต่อศาลว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดอาญาซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกินยี่สิบปี ไม่ว่าจะมิโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม ถ้าปรากฏว่าเด็กหรือเยาวชนไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกมาก่อน เว้นแต่เป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ ก่อนมีคำพิพากษา หากเด็กหรือเยาวชนสำนึกในการกระทำและผู้เสียหายยินยอมและโจทก์ไม่คัดค้าน เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าพฤติการณ์แห่งคดีไม่เป็นภัยร้ายแรงต่อสังคมเกินสมควร และศาลเห็นว่าเด็กหรือเยาวชนอาจกลับตนเป็นคนดีได้ และผู้เสียหายอาจได้รับการชดเชยเยียวยาตามสมควร หากนำวิธีจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ซึ่งเป็นประโยชน์ต่ออนาคตของเด็กหรือเยาวชนและต่อผู้เสียหายมากกว่าการพิจารณาพิพากษา ให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจหรือบุคคลที่ศาลเห็นสมควรจัดให้มีการดำเนินการเพื่อจัดทำแผนดังกล่าว โดยมีเงื่อนไขให้เด็กหรือเยาวชน บิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือองค์กรซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยปฏิบัติ แล้วเสนอต่อศาลเพื่อพิจารณาภายในสามสิบวันนับแต่ที่ศาลมีคำสั่ง หากศาลเห็นชอบด้วยกับแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ให้ดำเนินการตามนั้น และให้มีคำสั่งจำหน่ายคดีไว้ชั่วคราว หากศาลไม่เห็นชอบ ให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป

มาตรา ๙๑ การประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามมาตรา ๙๐ ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจ หรือบุคคลที่ศาลเห็นสมควรเป็นผู้ประสานการประชุม โดยให้มีผู้เข้าร่วมประชุมตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๗ ทั้งนี้ พนักงานอัยการจะเข้าร่วมประชุมด้วยก็ได้

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามมาตรา ๙๐ ให้เป็นไปตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกา

มาตรา ๙๒ ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่ปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูที่ศาลเห็นชอบฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม หรือมีเหตุจำเป็นต้องแก้ไขเปลี่ยนแปลงแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูนั้น ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจหรือบุคคลที่ศาลสั่งให้จัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูรายงานให้ศาลทราบและให้ศาลพิจารณาสั่งตามที่เห็นสมควรหรือยกคดีขึ้นพิจารณาต่อไป แต่ถ้าปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูครบถ้วนแล้ว ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจหรือบุคคลที่ศาลสั่งให้จัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูรายงานให้ศาลทราบ หากศาลเห็นชอบด้วย ให้ศาลสั่ง

จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ และมีคำสั่งในเรื่องของกลาง โดยให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องเป็นอันระงับ
ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิผู้มีส่วนได้เสียที่จะดำเนินคดีส่วนแพ่ง

มาตรา ๙๓ ในกรณีที่การจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูไม่สำเร็จและต้องดำเนินคดีกับเด็กหรือ
เยาวชนนั้นต่อไปห้ามมิให้นำข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานที่ได้มาจากการประชุมเพื่อจัดทำแผนแก้ไข
บำบัดฟื้นฟูตามมาตรา ๘๖ และมาตรา ๙๑ มาใช้อ้างต่อศาล

มาตรา ๙๔ ให้ผู้เข้าร่วมประชุมในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามมาตรา ๘๖ หรือ
แผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามมาตรา ๙๐ และมาตรา ๑๓๒ ได้รับค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเช่าที่พัก
และค่าตอบแทนอย่างอื่นตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด โดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

หมวด ๘ อำนาจศาลเกี่ยวกับคดีอาญา

มาตรา ๙๕ คดีอาญาที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด ให้ศาลเยาวชนและครอบครัว
ซึ่งมีเขตอำนาจในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนมีถิ่นที่อยู่ปกติ มีอำนาจพิจารณาคดีเกี่ยวกับความผิดนั้น
แต่ถ้าเพื่อประโยชน์แก่เด็กหรือเยาวชนให้ศาลแห่งท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดมีอำนาจรับพิจารณาคดีนั้นได้

มาตรา ๙๖ ถ้าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดอาญาร่วมกับบุคคลซึ่งมิใช่เด็กหรือเยาวชน
ให้แยกฟ้องเด็กหรือเยาวชนต่อศาลเยาวชนและครอบครัว ถ้าโจทก์ยื่นฟ้องเด็กหรือเยาวชนร่วมกับ
บุคคลซึ่งมิใช่เด็กหรือเยาวชนต่อศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดา แต่ต่อมาความปรากฏแก่ศาลนั้น
ว่าจำเลยเป็นเด็กหรือเยาวชนและถ้าศาลเห็นสมควร ให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดามีอำนาจโอน
คดีเด็กหรือเยาวชนไปพิจารณายังศาลเยาวชนและครอบครัวตามกรณีที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๙๕
แต่ถ้าศาลเห็นว่า ไม่สมควรโอนคดี ให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดามีอำนาจใช้วิธีการสำหรับเด็กและ
เยาวชนตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้แก่จำเลยที่เป็นเด็กหรือเยาวชนได้ ในกรณีเช่นว่านี้ ไม่ทำให้
การดำเนินการในชั้นสอบสวนและการพิจารณาพิพากษาของศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาตั้งกล่าวเสียไป

มาตรา ๙๗ เพื่อประโยชน์แห่งพระราชบัญญัตินี้ บุคคลใดอายุยังไม่เกินยี่สิบปีบริบูรณ์
กระทำความผิดและเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดา ถ้าศาลนั้นพิจารณา
โดยคำนึงถึงสภาพร่างกาย สภาพจิต สติปัญญา และนิสัยแล้ว เห็นว่าบุคคลนั้นยังมีสภาพเช่นเดียวกับ
เด็กหรือเยาวชน ให้มีอำนาจส่งโอนคดีไปพิจารณาในศาลเยาวชนและครอบครัวที่มีอำนาจและให้ถือว่า
บุคคลนั้นเป็นเด็กหรือเยาวชน

คดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัว ถ้าศาลเยาวชนและครอบครัวพิจารณาโดย
คำนึงถึงสภาพร่างกาย สภาพจิต สติปัญญา และนิสัยแล้ว เห็นว่าในขณะกระทำความผิด หรือใน
ระหว่างการพิจารณา เด็กหรือเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำความผิดมีสภาพเช่นเดียวกับบุคคลที่มีอายุตั้งแต่
สิบแปดปีบริบูรณ์ขึ้นไป ให้มีอำนาจส่งโอนคดีไปพิจารณาในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาได้

มาตรา ๙๘ ในกรณีที่มีการโอนคดีจากศาลเยาวชนและครอบครัวไปยังศาลอื่นตามมาตรา ๒๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา จะโอนคดีไปยังศาลอื่นที่ใช้วิธีพิจารณาคดีต่างกับศาลเยาวชนและครอบครัวไม่ได้

หมวด ๙ การฟ้องคดีอาญา

มาตรา ๙๙ ห้ามมิให้ผู้เสียหายฟ้องคดีอาญาซึ่งมีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดต่อศาลเยาวชนและครอบครัว เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการสถานพินิจที่เด็กหรือเยาวชนนั้นอยู่ในเขตอำนาจ

เมื่อผู้อำนวยการสถานพินิจได้รับการร้องขอของผู้เสียหายที่จะฟ้องคดีอาญาตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจดำเนินการสืบสวนและสอบสวนว่าข้อกล่าวหาอันนั้นมีมูลสมควรอนุญาตให้ผู้เสียหายฟ้องหรือไม่ แล้วแจ้งให้ผู้เสียหายทราบว่าอนุญาตให้ฟ้องหรือไม่อนุญาตให้ฟ้อง

ในกรณีที่ผู้อำนวยการสถานพินิจไม่อนุญาตให้ฟ้อง ผู้เสียหายจะร้องต่อศาลขอให้สั่งอนุญาตก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ ให้ศาลเรียกผู้อำนวยการสถานพินิจมาสอบถามแล้วส่งตามที่เห็นสมควร คำสั่งศาลให้เป็นที่สุด

เมื่อศาลเยาวชนและครอบครัวได้ไต่สวนมูลฟ้องและมีคำสั่งประทับฟ้องของผู้เสียหายแล้ว ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจดำเนินการตามมาตรา ๘๒ ตามควรแก่กรณี

มาตรา ๑๐๐ ก่อนที่ศาลเยาวชนและครอบครัวจะอนุญาตให้โจทก์ถอนฟ้องคดีที่เด็กหรือเยาวชนต้องหาว่ากระทำความผิด ให้ศาลแจ้งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจที่เด็กหรือเยาวชนนั้นอยู่ในเขตอำนาจทราบก่อน ในกรณีเช่นนี้ ถ้าผู้อำนวยการสถานพินิจพิจารณาโดยคำนึงถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนตามมาตรา ๘๖ แล้ว เห็นว่าเพื่อสวัสดิภาพและอนาคตของเด็กหรือเยาวชน สมควรให้มีการคุ้มครองประพฤติดังกล่าวของเด็กหรือเยาวชนนั้น ก็ให้เสนอความเห็นต่อศาล ถ้าศาลเห็นสมควร ก็ให้ศาลมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองประพฤติดังกล่าวของเด็กหรือเยาวชนได้และให้นำมาตรา ๑๓๘ และมาตรา ๑๓๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๐๑ ในท้องที่ที่ศาลเยาวชนและครอบครัวเปิดดำเนินการแล้ว ให้อัยการสูงสุดแต่งตั้งพนักงานอัยการคนหนึ่งหรือหลายคนตามความจำเป็นเพื่อให้มีหน้าที่ดำเนินคดีที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดและจะต้องฟ้องต่อศาลเยาวชนและครอบครัว

หมวด ๑๐
การพิจารณาคดีอาญา

มาตรา ๑๐๒ ถ้าศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวเห็นเป็นการสมควรที่จะควบคุมเด็กหรือเยาวชนไว้ในระหว่างพิจารณา ให้ศาลสั่งให้ควบคุมเด็กหรือเยาวชนไว้ยังสถานพินิจหรือสถานที่อื่นที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายและตามที่ศาลเห็นสมควร

ผู้อำนวยการสถานพินิจหรือผู้ปกครองสถานที่ที่ได้รับมอบหมายให้ควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชน มีหน้าที่จัดส่งตัวเด็กหรือเยาวชนมายังศาลตามคำสั่งศาล

มาตรา ๑๐๓ ห้ามมิให้ใช้เครื่องพันธนาการแก่เด็กในระหว่างเวลาที่จำเป็นต้องควบคุมเด็กนั้นไว้เพื่อการพิจารณาคดี เว้นแต่ในคดีที่มีข้อหาว่าเด็กกระทำความผิดที่มีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกเกินสิบปี

มาตรา ๑๐๔ เมื่อศาลเยาวชนและครอบครัวได้รับฟ้องคดีที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด ให้ศาลแจ้งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจที่เด็กหรือเยาวชนนั้นอยู่ในเขตอำนาจ และบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยทราบถึงวันและเวลาดำเนินการพิจารณาของศาลโดยไม่ชักช้า ในกรณีที่ศาลเห็นสมควรศาลจะเรียกให้บุคคลดังกล่าวมาฟังการพิจารณาด้วยก็ได้

ในกรณีที่ศาลเยาวชนและครอบครัวได้รับฟ้องคดีที่พนักงานอัยการฟ้องต่อศาลตามมาตรา ๘๐ ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจดำเนินการตามมาตรา ๘๒ ตามควรแก่กรณี

มาตรา ๑๐๕ เมื่อศาลเยาวชนและครอบครัวได้รับฟ้องคดีที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดแล้ว อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว แล้วแต่กรณี จะเป็นเจ้าของสำนวนหรือจะให้ผู้พิพากษาคณบดีคนหนึ่งในศาลนั้นเป็นเจ้าของสำนวนก็ได้

มาตรา ๑๐๖ ไม่ว่าเวลาใดก่อนศาลชี้ขาดตัดสินคดี ถ้าผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนเห็นสมควรให้มีอำนาจเรียกจำเลยไปสอบถามเป็นการเฉพาะตัวเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อหาและสาเหตุแห่งการกระทำความผิด บุคลิกลักษณะ ท่วงที วาจา และข้อเท็จจริงตามมาตรา ๑๑๕ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพิจารณาพิพากษาคดีนั้น ทั้งนี้ ให้กระทำในห้องที่เหมาะสมซึ่งมิใช่ห้องพิจารณาคดี โดยอาจมอบหมายให้ผู้พิพากษาสมทบกระทำการแทนได้

มาตรา ๑๐๗ การพิจารณาคดีอาญาที่เด็กหรือเยาวชนเป็นจำเลยให้กระทำในห้องที่มีใช้ห้องพิจารณาคดีธรรมดา แต่ถ้าไม่อยู่ในวิสัยที่จะกระทำได้ ให้พิจารณาคดีในห้องสำหรับพิจารณาคดีธรรมดา แต่ต้องไม่ปะปนกับการพิจารณาคดีธรรมดา

มาตรา ๑๐๘ การพิจารณาคดีในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวให้กระทำเป็นการลับ และเฉพาะบุคคลที่เกี่ยวข้องกับคดีเท่านั้นมีสิทธิเข้าฟังการพิจารณาคดีได้ ซึ่งได้แก่

(๑) จำเลย ที่ปรึกษาทนายความของจำเลย และผู้ควบคุมตัวจำเลย

- (๒) บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งจำเลยอาศัยอยู่ด้วย
- (๓) พนักงานศาล และเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยแล้วแต่ศาลจะเห็นสมควร
- (๔) โจทก์ และทนายโจทก์
- (๕) พยาน ผู้ชำนาญการพิเศษ และล่าม
- (๖) พนักงานคุมประพฤติหรือพนักงานอื่นของสถานพินิจ
- (๗) บุคคลอื่นที่ศาลเห็นสมควรอนุญาต

มาตรา ๑๐๙ ถ้าศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวเห็นว่าจำเลยไม่ควรฟังคำให้การของพยานในตอนหนึ่งตอนใด ศาลมีอำนาจสั่งให้จำเลยออกไปนอกห้องพิจารณาได้ แต่เมื่อศาลสั่งให้จำเลยกลับเข้ามาฟังการพิจารณา ให้ศาลแจ้งข้อความที่พยานเบิกความไปแล้วให้จำเลยทราบเท่าที่ศาลเห็นสมควร

มาตรา ๑๑๐ ในการพิจารณาคดีอาญาที่เด็กหรือเยาวชนเป็นจำเลย ถ้าศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวเห็นสมควรที่จะพูดกับจำเลยโดยเฉพาะ หรือเห็นว่าบุคคลบางคนไม่ควรอยู่ในห้องพิจารณา ศาลมีอำนาจสั่งให้บุคคลทั้งหมดหรือบุคคลที่ศาลเห็นว่าไม่ควรอยู่ในห้องพิจารณาออกไปนอกห้องพิจารณาได้

มาตรา ๑๑๑ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาพิพากษาคดีอาญาที่เด็กหรือเยาวชนเป็นจำเลย ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจเรียกบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งจำเลยอาศัยอยู่ด้วย หรือบุคคลซึ่งให้การศึกษา ให้ทำการงาน หรือมีความเกี่ยวข้องมาเป็นพยานเพื่อสอบถามข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับจำเลยได้

มาตรา ๑๑๒ ในการพิจารณาคดีอาญาที่เด็กหรือเยาวชนเป็นจำเลย เมื่อศาลเห็นเองหรือปรากฏจากรายงานของผู้อำนวยการสถานพินิจว่า บิดา มารดา หรือผู้ปกครองใช้อำนาจปกครองโดยมิชอบเกี่ยวแก่ตัวเด็กหรือเยาวชน กระทำทารุณกรรม หรือกระทำการอันมีลักษณะเกื้อหนุนให้เด็กหรือเยาวชนประพฤติตนเสียหาย หรือปล่อยปละละเลยให้เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด ให้ศาลไต่สวนเพื่อหาข้อเท็จจริงได้ หากเห็นสมควรศาลอาจสั่งถอนอำนาจปกครองหรือความเป็นผู้ปกครองทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นการชั่วคราวเป็นเวลาไม่เกินสองปี แต่ต้องไม่เกินกว่าเยาวชนนั้นบรรลุนิติภาวะ และตั้งบุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะหรือครอบครัวอุปถัมภ์หรือผู้แทนองค์การด้านเด็กที่ยอมรับเด็กหรือเยาวชนนั้นไว้ในความปกครองดูแลเป็นผู้ปกครองชั่วคราว หรือจะตั้งผู้อำนวยการสถานพินิจที่เด็กหรือเยาวชนอยู่ในเขตอำนาจเป็นผู้ปกครองเด็กหรือเยาวชนนั้นชั่วคราว หรือสั่งให้เด็กหรือเยาวชนไปรับการคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก

ผู้ปกครองชั่วคราวที่ศาลตั้งตามวรรคหนึ่งให้มีอำนาจหน้าที่อย่างหนึ่งหรือหลายอย่างเกี่ยวกับการกำหนดที่อยู่ การอบรมสั่งสอน การคุ้มครองสวัสดิภาพ หรือการให้การอุปการะเลี้ยงดูแก่เด็กหรือเยาวชนตามสมควรแก่ความสามารถและฐานะานุรูป และให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยการใช้อำนาจปกครองและการตั้งผู้ปกครองมาใช้บังคับแก่การตั้งผู้ปกครองชั่วคราวโดยอนุโลม

มาตรา ๑๑๓ เมื่อครบระยะเวลาการตั้งผู้ปกครองชั่วคราวตามมาตรา ๑๑๒ ให้ผู้ถูกถอนอำนาจปกครองหรือความเป็นผู้ปกครองกลับมีอำนาจหน้าที่ดังเดิม เว้นแต่ศาลจะสั่งเป็นอย่างอื่น

ถ้าผู้ถูกถอนอำนาจปกครองหรือความเป็นผู้ปกครองตามมาตรา ๑๑๒ เห็นว่าเหตุดังกล่าวสิ้นไปแล้ว เมื่อตนเองหรือญาติของเด็กหรือเยาวชนหรือบุคคลหรือครอบครัวอุปถัมภ์ หรือผู้อำนวยการสถานพินิจร้องขอ ศาลจะสั่งให้ผู้ถูกถอนอำนาจปกครองหรือความเป็นผู้ปกครองมีอำนาจดังเดิมก็ได้

การที่บิดา มารดา หรือผู้ปกครองถูกถอนอำนาจปกครองหรือความเป็นผู้ปกครองบางส่วนตามมาตรา ๑๑๒ ไม่เป็นเหตุให้ผู้นั้นพ้นจากหน้าที่อุปการะเลี้ยงดูเด็กหรือเยาวชนตามกฎหมาย

มาตรา ๑๑๔ การพิจารณาคดีอาญาที่เด็กหรือเยาวชนเป็นจำเลย ไม่ต้องดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญาโดยเคร่งครัด และให้ใช้ถ้อยคำที่จำเลยสามารถเข้าใจได้ง่ายกับต้องให้ออกาสจำเลยรวมทั้งบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งจำเลยอาศัยอยู่ด้วย หรือบุคคลซึ่งให้การศึกษาให้ทำงาน หรือมีความเกี่ยวข้อง แลลงข้อเท็จจริง ความรู้สึก และความคิดเห็น ตลอดจนระบุและซักถามพยานได้ไม่ว่าในเวลาใด ๆ ในระหว่างที่มีการพิจารณาคดีนั้น

มาตรา ๑๑๕ ในการพิจารณาคดีที่เด็กหรือเยาวชนเป็นจำเลย ให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวถือว่าประวัติ อายุ เพศ ความประพฤติ สถิติปัญหา การศึกษาอบรม สภาพร่างกาย สภาพจิต นิสัย อาชีพ และฐานะของจำเลย ตลอดจนสิ่งแวดล้อมทั้งปวงเกี่ยวกับจำเลย และของบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งจำเลยอาศัยอยู่ด้วย หรือบุคคลซึ่งให้การศึกษา ให้ทำงาน หรือมีความเกี่ยวข้องเป็นประเด็นที่จะต้องพิจารณาด้วย

มาตรา ๑๑๖ ในกรณีที่ไม่มี การสืบเสาะข้อเท็จจริงตามมาตรา ๘๒ (๑) ถ้าศาลเห็นสมควร จะสั่งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจสืบเสาะข้อเท็จจริงข้อใดข้อหนึ่งหรือทั้งหมดตามมาตรา ๓๖ (๑) และทำรายงานพร้อมทั้งความเห็นตามมาตรา ๘๒ (๒) เสนอต่อศาลก็ได้

มาตรา ๑๑๗ ในกรณีที่ได้มีการสืบเสาะข้อเท็จจริงตามมาตรา ๓๖ (๑) หรือมาตรา ๑๑๖ แล้ว ถ้าศาลเห็นว่ารายงานของผู้อำนวยการสถานพินิจเกี่ยวกับข้อเท็จจริงตามมาตรา ๑๑๕ ยังมีข้อที่ควรสืบเสาะเพิ่มเติม ก็ให้มีอำนาจสั่งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจสืบเสาะข้อเท็จจริงเพิ่มเติมและทำรายงานพร้อมทั้งความเห็นเสนอต่อศาลได้

มาตรา ๑๑๘ การพิจารณาคดีอาญาที่เด็กหรือเยาวชนเป็นจำเลย ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวจะรับฟังรายงานเกี่ยวกับข้อเท็จจริงตามมาตรา ๑๑๕ ที่มีข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำความผิดที่ถูกฟ้องโดยไม่ต้องมีพยานบุคคลประกอบรายงานนั้นก็ได้ แต่ถ้าศาลจะรับฟังรายงานเช่นนั้นให้เป็นผลร้ายแก่จำเลยแล้ว ให้ศาลแจ้งข้อความตามรายงานนั้นให้จำเลยทราบ ในกรณีเช่นว่านี้ จำเลยมีสิทธิที่จะแถลงคัดค้านและสืบพยานหักล้างได้

มาตรา ๑๑๙ ในการพิจารณาและพิพากษาคดีที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด ให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวคำนึงถึงสวัสดิภาพและอนาคตของเด็กหรือเยาวชน ซึ่งควรจะได้รับ การฝึกอบรม สั่งสอน และสงเคราะห์ให้กลับตัวเป็นพลเมืองดียิ่งกว่าการที่จะลงโทษ และในการ

พิพาทคดีนั้นให้ศาลคำนึงถึงบุคลิกลักษณะ สภาพร่างกาย และสภาพจิตของเด็กหรือเยาวชนซึ่งแตกต่างกันเป็นคน ๆ ไป และลงโทษหรือเปลี่ยนโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนให้เหมาะสมกับตัวเด็กหรือเยาวชน และพฤติการณ์เฉพาะเรื่อง แม้เด็กหรือเยาวชนนั้นจะได้กระทำความผิดร่วมกัน

มาตรา ๑๒๐ ในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว จำเลยจะมีทนายความแก้คดีแทนไม่ได้ แต่ให้จำเลยมีที่ปรึกษากฎหมายเพื่อปฏิบัติหน้าที่ทำนองเดียวกับทนายความได้ ในกรณีที่จำเลยไม่มีที่ปรึกษากฎหมาย ให้ศาลแต่งตั้งที่ปรึกษากฎหมายให้

มาตรา ๑๒๑ ที่ปรึกษากฎหมายตามมาตรา ๑๒๐ ต้องมีคุณสมบัติเป็นทนายความตามกฎหมายว่าด้วยทนายความและผ่านการอบรมเรื่องวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว ความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาการสังคมสงเคราะห์ และความรู้อื่นที่เกี่ยวข้องตามที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา

มาตรา ๑๒๒ ศาลเยาวชนและครอบครัวทุกศาลอาจรับจดทะเบียนผู้ที่จะประสงค์จะเป็นที่ปรึกษากฎหมายที่ศาลแต่งตั้งในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวก็ได้

การจดทะเบียนตามวรรคหนึ่ง และการลบชื่อออกจากบัญชี ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา

มาตรา ๑๒๓ ที่ปรึกษากฎหมายซึ่งศาลแต่งตั้ง ให้ได้รับค่าป่วยการตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนด โดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

มาตรา ๑๒๔ ให้ประธานศาลฎีกามีอำนาจวางระเบียบปฏิบัติของที่ปรึกษากฎหมายในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

มาตรา ๑๒๕ ถ้าปรากฏแก่ศาลว่าที่ปรึกษากฎหมายซึ่งจำเลยหรือศาลแต่งตั้งนั้นไม่เหมาะสมที่จะเป็นผู้ช่วยเหลือจำเลยในคดีใด ก็ให้ศาลสั่งเพิกถอนเสีย

มาตรา ๑๒๖ ในระหว่างที่เด็กหรือเยาวชนถูกควบคุมตัวอยู่ในสถานพินิจหรือสถานที่อื่นใดที่ได้รับมอบหมายให้ควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชน ถ้าศาลเห็นสมควรศาลจะมีคำสั่งปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนชั่วคราวโดยไม่มีประกัน หรือมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกันก็ได้ หรือจะมอบตัวเด็กหรือเยาวชนแก่บิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือองค์การซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย หรือบุคคลหรือองค์การที่ศาลเห็นสมควรก็ได้ แต่ก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งมอบตัวเด็กหรือเยาวชนแก่บุคคลหรือองค์การดังกล่าว ให้ศาลเรียกผู้อำนวยการสถานพินิจหรือผู้ปกครองสถานที่ที่ได้รับมอบหมายให้ควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชนแล้วแต่กรณี มาสอบถามความเห็นก่อน

ในกรณีที่ความผิดมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสิบปี ให้ศาลสอบถามความเห็นของพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี ประกอบการพิจารณาปล่อยชั่วคราว เว้นแต่ไม่อาจสอบถามได้ โดยมีเหตุอันสมควรศาลจะงดการสอบถามเสียก็ได้ แต่ต้องบันทึกเหตุนั้นไว้

ถ้าบุคคลหรือองค์การที่รับมอบตัวเด็กหรือเยาวชนไว้จากศาล แสดงให้เห็นที่พอใจแก่ศาลได้ว่าไม่สามารถจะอบรมดูแลเด็กหรือเยาวชนต่อไปได้ และขอมอบตัวเด็กหรือเยาวชนต่อศาล ก็ให้ศาลส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปควบคุมไว้ในสถานพินิจหรือสถานที่อื่นที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายและตามที่ศาลเห็นสมควร

มาตรา ๑๒๗ ในกรณีที่จำเลยไม่สามารถมาฟังการพิจารณา ถ้าศาลเห็นสมควรศาลจะสั่งให้สืบพยานในข้อที่ไม่เกี่ยวกับประเด็นที่ว่าจำเลยได้กระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่ลับหลังจำเลยได้ แต่ทั้งนี้ต้องกระทำต่อหน้าที่ปรึกษากฎหมายของจำเลยนั้น

มาตรา ๑๒๘ การให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยซึ่งเป็นเด็กหรือเยาวชนมาศาล ถ้าศาลได้มอบตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นไว้กับบิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือองค์การซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย หรือบุคคลหรือองค์การอื่นตามมาตรา ๗๓ หรือมาตรา ๑๒๖ ให้ศาลออกหมายเรียกให้เด็กหรือเยาวชนนั้นมาศาล ถ้าได้ส่งหมายเรียกให้บุคคลดังกล่าวรับไว้แล้ว ให้ถือว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นได้รับหมายเรียกแล้ว ให้บุคคลซึ่งได้รับหมายเรียกส่งตัวเด็กหรือเยาวชนมาศาลตามหมายเรียก ถ้าไม่ส่งตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นมาโดยจงใจหรือโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้บุคคลเช่นนั้นชำระเงินจำนวนไม่เกินห้าพันบาทแก่ศาลภายในเวลาที่ศาลเห็นสมควร ในกรณีเช่นว่านี้ ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งว่าด้วยการบังคับคดีมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๒๙ ในการควบคุมเด็กหรือเยาวชนซึ่งเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยมาหรือไปจากศาลหรือในระหว่างควบคุมตัวไว้ก่อนนำเข้าห้องพิจารณา ถ้าไม่ได้รับอนุญาตจากศาลห้ามมิให้ควบคุมเด็กหรือเยาวชนนั้นปะปนกับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่เป็นผู้ใหญ่

มาตรา ๑๓๐ ห้ามมิให้ผู้ใดบันทึกภาพ แพร่ภาพ พิมพ์รูป หรือบันทึกเสียง แพร่เสียงของเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง หรือโฆษณาข้อความซึ่งปรากฏในทางสอบสวนของพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือในทางพิจารณาคดีของศาลที่อาจทำให้บุคคลอื่นรู้จักตัว ชื่อตัว หรือชื่อสกุล ของเด็กหรือเยาวชนนั้น หรือโฆษณาข้อความเปิดเผยประวัติการกระทำความผิด หรือสถานที่อยู่ สถานที่ทำงาน หรือสถานศึกษาของเด็กหรือเยาวชนนั้น

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่การกระทำเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาโดยได้รับอนุญาตจากศาลหรือการกระทำที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ของทางราชการ

หมวด ๑๑

การพิพากษาคดีอาญา

มาตรา ๑๓๑ ในกรณีที่ได้มีการสืบเสาะข้อเท็จจริงตามมาตรา ๓๖ (๑) ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวจะพิพากษาลงโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนได้ต่อเมื่อได้รับทราบรายงานและความเห็นจากผู้อำนวยการสถานพินิจตามมาตรา ๘๒ (๒) หรือมาตรา ๑๑๖ หรือมาตรา ๑๑๗ แล้ว และถ้าผู้อำนวยการสถานพินิจขอแถลงเพิ่มเติมด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือ ให้ศาลรับไว้ประกอบการพิจารณาด้วย

มาตรา ๑๓๒ ในกรณีนี้ที่ศาลเห็นว่าตามพฤติการณ์แห่งคดียังไม่สมควรจะมีคำพิพากษา หรือบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งจำเลยอาศัยอยู่ด้วยร้องขอ เมื่อศาลสอบถามผู้เสียหายแล้ว ศาลอาจมีคำสั่งให้ปล่อยตัวจำเลยชั่วคราวแล้วมอบตัวจำเลยให้บุคคลดังกล่าวโดยไม่มีประกัน หรือมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกันด้วยก็ได้ โดยกำหนดเงื่อนไข เช่น ให้จำเลยรายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติหรือเจ้าพนักงานอื่น หรือบุคคลใดหรือองค์การด้านเด็ก เข้ารับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู รับคำปรึกษาแนะนำ เข้าร่วมกิจกรรมบำบัดหรือกิจกรรมทางเลือก หรือให้ใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัย ภายในระยะเวลาที่ศาลเห็นสมควร แต่ต้องไม่เกินกว่าจำเลยนั้นมีอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์ ในการนี้ศาลมีอำนาจสั่งให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งจำเลยอาศัยอยู่ด้วยเข้าร่วมกิจกรรม หรือรับคำปรึกษาแนะนำด้วยก็ได้

ในกรณีศาลเห็นว่าจำเลยไม่สมควรใช้วิธีการตามวรรคหนึ่ง ศาลจะส่งตัวจำเลยไปยังสถานพินิจ หรือสถานที่อื่นที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายและตามที่ศาลเห็นสมควรที่ยินยอมรับตัวจำเลยไว้ดูแลชั่วคราวหรือจะให้ใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนไปพลางก่อนก็ได้ แต่ต้องไม่เกินกว่าจำเลยนั้นมีอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการส่งตามวรรคหนึ่ง ตลอดจนวิธีการประเมินสภาพปัญหา การจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู การเตรียมความพร้อมเพื่อมอบตัวจำเลยให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งจำเลยอาศัยอยู่ด้วย ให้เป็นไปตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกา

มาตรา ๑๓๓ เมื่อจำเลยได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขและภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนดตาม มาตรา ๑๓๒ แล้ว ให้ศาลสั่งยุติคดีโดยไม่ต้องมีคำพิพากษาเกี่ยวกับการกระทำความผิดของจำเลย เว้นแต่ คำสั่งเกี่ยวกับของกลาง และให้ถือว่าสิทธิภาคินาอาญา มาฟ้องเป็นอันระงับ

ถ้าจำเลยผิดเงื่อนไขตามมาตรา ๑๓๒ ก็ให้ศาลยกคดีขึ้นพิจารณาพิพากษาต่อไป

มาตรา ๑๓๔ ในการประชุมปรึกษาเพื่อมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ให้ผู้พิพากษาที่มีอาวุโสสูงสุด ซึ่งเป็นองค์คณะเป็นประธาน และให้ประธานของที่ประชุมนั้นถามความเห็นของผู้พิพากษาสมทบก่อน

มาตรา ๑๓๕ การอ่านคำพิพากษาให้กระทำการเป็นครั้ง และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐๘ มาใช้ บังคับโดยอนุโลม

ถ้าอยู่ในวิสัยที่จะกระทำได้ ให้ศาลเรียกบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งจำเลยอาศัยอยู่ด้วย มาฟังคำพิพากษาด้วย

มาตรา ๑๓๖ ในการโฆษณาไม่ว่าด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือซึ่งคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล ที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว ห้ามมิให้ระบุชื่อ หรือแสดงข้อความ หรือกระทำการด้วยประการใดๆ อันจะทำให้รู้จักตัวเด็กหรือเยาวชนซึ่งเป็นจำเลย เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากศาล

มาตรา ๑๓๗ เมื่อได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ลงโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนแล้ว และต่อมาความปรากฏต่อศาลเอง หรือปรากฏจากรายงานของผู้อำนวยการสถานพินิจ หรือผู้ดูแลหรือ ผู้ปกครอง สถานที่ที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ หรือปรากฏจากคำร้องของบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็ก หรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย หรือสถานที่ที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ ว่าข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ตามมาตรา ๑๑๕ หรือมาตรา ๑๑๙ ได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ถ้าศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวซึ่งพิพากษา

หรือมีคำสั่งหรือสิ่งมีเขตอำนาจในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนนั้นกำลังรับโทษหรือถูกควบคุมตัวอยู่เห็นว่า มีเหตุอันสมควรก็ให้อำนาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาหรือคำสั่งเกี่ยวกับการลงโทษหรือวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนได้ ในกรณีที่ศาลที่แก้ไขเปลี่ยนแปลงไม่ใช่ศาลที่พิพากษาหรือมีคำสั่ง ให้แจ้งศาลที่พิพากษาหรือมีคำสั่งทราบ และถ้าโทษหรือวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนที่กำหนดภายหลังหนักกว่าโทษหรือวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนที่เด็กและเยาวชนนั้นได้รับอยู่ เด็กหรือเยาวชนนั้นมีสิทธิอุทธรณ์และฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งที่แก้ไขเปลี่ยนแปลงนั้นได้

ในคดีที่ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาได้พิพากษาหรือมีคำสั่งให้ส่งตัวเด็กหรือเยาวชนซึ่งเป็น จำเลยไปควบคุมเพื่อฝึกอบรมยังสถานที่ที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ ให้ศาลเยาวชนและครอบครัวที่มีเขตอำนาจ ในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนซึ่งเป็นจำเลยถูกควบคุมตัวอยู่ มีอำนาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาหรือคำสั่ง เกี่ยวกับวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการในวรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๓๘ ในกรณีที่ศาลพิพากษาปล่อยเด็กหรือเยาวชนไป ถ้าศาลเห็นว่าเด็กหรือเยาวชน มีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดหรืออยู่ในสภาพแวดล้อมหรือสถานที่อันอาจชักนำให้กระทำผิดและ เพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กหรือเยาวชนนั้น ศาลจะว่ากล่าวตักเตือนเด็กหรือเยาวชน รวมทั้งบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยหรือองค์การที่รับเลี้ยงดูเด็กหรือเยาวชนก็ได้ ถ้าจะ กำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับความประพฤติของเด็กหรือเยาวชนนั้นด้วย ก็ให้ศาลมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครอง ความประพฤติข้อเดียวหรือหลายข้อไว้ในคำพิพากษาเท่าที่จำเป็น ดังต่อไปนี้

(๑) ห้ามมิให้เด็กหรือเยาวชนเข้าไปในสถานที่หรือท้องที่ใดอันอาจชักนำให้เด็กหรือเยาวชนนั้น กระทำผิด

(๒) ห้ามมิให้เด็กหรือเยาวชนออกนอกสถานที่อยู่อาศัยในเวลากลางคืน เว้นแต่จะมีเหตุจำเป็น หรือได้รับอนุญาตจากบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย

(๓) ห้ามมิให้เด็กหรือเยาวชนคบหาสมาคมกับบุคคลที่อาจชักนำไปสู่การกระทำผิด

(๔) ห้ามมิให้เด็กหรือเยาวชนประพฤติดนอันอาจนำไปสู่การกระทำผิด

(๕) ให้เด็กหรือเยาวชนไปรายงานตัวต่อศาล พนักงานคุมประพฤติ หรือนักสังคมสงเคราะห์เป็น ครั้งคราว

(๖) ให้เด็กหรือเยาวชนไปศึกษา เข้ารับการฝึกอบรม รับคำปรึกษาแนะนำ รับการรักษาแก้ไข บำบัดฟื้นฟู ประกอบสมาธิ หรือให้เด็กหรือเยาวชนเข้ารับการอบรมศีลธรรม จริยธรรม และหน้าที่พลเมือง

(๗) ให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือองค์การซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย หรือบุคคล หรือองค์การที่รับเลี้ยงดูเด็กหรือเยาวชนนั้น กระทำหรือห้ามมิให้กระทำการใด ๆ เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก หรือเยาวชนตามที่ศาลกำหนด

(๘) กำหนดเงื่อนไขอื่นใดเพื่อพัฒนาและส่งเสริมความประพฤติของเด็กหรือเยาวชน

ในการกำหนดเงื่อนไขตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลกำหนดระยะเวลาที่จะให้เด็กหรือเยาวชนปฏิบัติตามเงื่อนไขนั้นด้วยเป็นเวลาไม่เกินหนึ่งปี แต่ต้องไม่เกินกว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นมีอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์

เงื่อนไขตามที่ศาลได้กำหนดตามวรรคหนึ่งนั้น ถ้าภายหลังความปรากฏแก่ศาลเองหรือปรากฏจากรายงานของบุคคลตามมาตรา ๑๓๙ วรรคหนึ่ง ว่าข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์เกี่ยวกับการกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองประพฤติดังกล่าวของเด็กหรือเยาวชนนั้นได้เปลี่ยนแปลงไป เมื่อศาลเห็นสมควรอาจแก้ไขเพิ่มเติมหรือเพิกถอนข้อหนึ่งข้อใดหรือทุกข้อก็ได้ หรือจะกำหนดเงื่อนไขอื่นเพิ่มเติมก็ได้

มาตรา ๑๓๙ เมื่อศาลได้กำหนดเงื่อนไขตามมาตรา ๑๓๘ แล้ว ให้เป็นหน้าที่ของพนักงานคุมประพฤติ นักสังคมสงเคราะห์ หรือผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่จะสอดส่องและทำรายงานเสนอต่อศาลตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา

ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ศาลกำหนด ศาลมีอำนาจออกหมายเรียกเด็กหรือเยาวชนนั้นและบิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยหรือองค์การที่รับเลี้ยงดูเด็กหรือเยาวชนมาดักเตือน แต่ถ้าเด็กหรือเยาวชนไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเสี่ยงดังกล่าว เมื่อบิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือองค์การดังกล่าวยินยอมหรือศาลเห็นสมควร ให้ศาลมีอำนาจส่งตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นไปแก้ไขบำบัดฟื้นฟูในสถานที่ตามที่ศาลเห็นสมควรเป็นเวลาไม่เกินหนึ่งปีก็ได้ แต่ต้องไม่เกินกว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นมีอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์

มาตรา ๑๔๐ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๔๓ ในกรณีที่จะมีการปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนซึ่งได้รับการฝึกอบรมในสถานที่ที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ ครบตามระยะเวลาที่ศาลกำหนดหรือตามที่ศาลมีคำสั่งแก้ไขเปลี่ยนแปลงตามมาตรา ๑๓๗ ถ้ามีเหตุอันสมควรกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการคุ้มครองประพฤติดังกล่าวของเด็กหรือเยาวชนก่อนปล่อยตัวไป เมื่อศาลเห็นเองหรือผู้อำนวยการสถานพินิจ หรือผู้ปกครองสถานศึกษาหรือสถานฝึกและอบรมร้องขอ ให้ศาลมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขดังที่ระบุไว้ในมาตรา ๑๓๘ ได้ ถ้าได้กำหนดเงื่อนไขไว้ให้หน้าบทบัญญัติมาตรา ๑๓๘ วรรคสองและวรรคสาม และมาตรา ๑๓๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๔๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ปลัดกระทรวงยุติธรรม รองปลัดกระทรวงยุติธรรม อธิบดี อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัว หรือผู้พิพากษาและผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัว แล้วแต่กรณี มีอำนาจตรวจสถานพินิจ สถานที่ที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ สถานที่อื่นที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย หรือเรือนจำ เกี่ยวกับการดำเนินการที่เกี่ยวข้องตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งให้คำแนะนำเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชน หรือคู่ความในคดีครอบครัวหรือคดีคุ้มครองสวัสดิภาพซึ่งถูกส่งตัวไปควบคุม ฝึกอบรม แก้ไขบำบัดฟื้นฟู หรือรับคำปรึกษาแนะนำในสถานที่ดังกล่าว

หมวด ๑๒

การเปลี่ยนโทษและการใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน

มาตรา ๑๔๒ ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนแทนการลงโทษอาญาหรือวิธีการเพื่อความปลอดภัยได้ ดังต่อไปนี้

(๑) เปลี่ยนโทษจำคุกหรือวิธีการเพื่อความปลอดภัยตามมาตรา ๓๙ (๑) แห่งประมวลกฎหมายอาญา เป็นการส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปควบคุมเพื่อฝึกอบรมในสถานที่ที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ หรือสถานที่อื่นที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายและศาลเห็นสมควร ตามเวลาที่ศาลกำหนดแต่ต้องไม่เกินกว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นมีอายุครบยี่สิบสี่ปีบริบูรณ์

(๒) เปลี่ยนโทษปรับเป็นการคุมความประพฤติ โดยจะกำหนดเงื่อนไขข้อเดียวหรือหลายข้อตามมาตรา ๑๓๘ ด้วยหรือไม่ก็ได้ ถ้าได้กำหนดเงื่อนไขไว้ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๓๘ วรรคสองและวรรคสาม และมาตรา ๑๓๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่ศาลได้พิจารณาความหนักเบาแห่งข้อหาและพฤติการณ์แห่งคดีแล้วเห็นว่าควรจะควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชนตาม (๑) ต่อไปอีกหลังจากที่เด็กหรือเยาวชนนั้นมีอายุครบยี่สิบสี่ปีบริบูรณ์แล้ว ให้ศาลระบุในคำพิพากษาให้ส่งตัวไปจำคุกไว้ในเรือนจำตามเวลาที่ศาลกำหนด

มาตรา ๑๔๓ การส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปควบคุมเพื่อฝึกอบรมในสถานที่ที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ หรือสถานที่อื่นที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายและศาลเห็นสมควร ถ้าศาลได้กำหนดระยะเวลาขั้นต่ำและขั้นสูงไว้ ศาลจะปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนไปในระหว่างระยะเวลาขั้นต่ำและขั้นสูงนั้นก็ได้ ในกรณีดังกล่าวศาลจะกำหนดเงื่อนไขคุมความประพฤติตามมาตรา ๑๓๘ ด้วยหรือไม่ก็ได้ ถ้าได้กำหนดเงื่อนไขคุมความประพฤติไว้ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๓๘ วรรคสองและวรรคสาม และมาตรา ๑๓๙ วรรคหนึ่ง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ศาลกำหนด ศาลมีอำนาจออกหมายเรียกเด็กหรือเยาวชนนั้นและบิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยหรือองค์การที่รับเลี้ยงเด็กหรือเยาวชนมาดักเตือน แต่ถ้าเด็กหรือเยาวชนไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเสี่ยงดังกล่าว เมื่อบิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือองค์การดังกล่าวยินยอมหรือศาลเห็นสมควรให้ศาลมีอำนาจส่งตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นไปควบคุมเพื่อฝึกอบรมในสถานพินิจ สถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำทางจิตแห่งหนึ่งแห่งใด และระยะเวลาที่จะฝึกอบรมนั้นต้องไม่เกินกำหนดระยะเวลาที่เหลืออยู่

มาตรา ๑๔๔ คดีอาญาที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวนั้น ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวจะพิพากษาว่ามีความผิดแต่รอการกำหนดโทษหรือกำหนดโทษไว้แต่รอการลงโทษเด็กหรือเยาวชนตามประมวลกฎหมายอาญาก็ได้ แม้ว่า

(๑) เด็กหรือเยาวชนนั้นได้เคยรับโทษจำคุกหรือโทษอย่างอื่นตามคำพิพากษามาก่อนแล้ว

(๒) โทษที่จะลงแก่เด็กหรือเยาวชนเป็นโทษอย่างอื่นนอกจากโทษจำคุก

(๓) ศาลจะกำหนดโทษจำคุกเกินกว่าสามปี

มาตรา ๑๔๕ ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนต้องโทษปรับไม่ว่าจะมีโทษจำคุกด้วยหรือไม่ก็ตามถ้าเด็กหรือเยาวชนไม่ชำระค่าปรับ ห้ามมิให้ศาลส่งกักขังเด็กหรือเยาวชนแทนค่าปรับ แต่ให้ศาลส่งตัวไปควบคุมเพื่อฝึกอบรมในสถานที่ที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ หรือสถานที่อื่นที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายและศาลเห็นสมควรตามเวลาที่ศาลกำหนดแต่ต้องไม่เกินหนึ่งปี

ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนต้องโทษปรับแต่ไม่มีเงินชำระค่าปรับ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๓๐/๑ มาตรา ๓๐/๒ และมาตรา ๓๐/๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีมีการชำระค่าปรับ หากเด็กหรือเยาวชนได้ถูกควบคุมตัวมาบ้างแล้ว ให้คิดหักระยะเวลาที่ถูกควบคุมตัวออกจากค่าปรับที่จะต้องชำระตามอัตราที่กำหนดในประมวลกฎหมายอาญา

หมวด ๑๓

การพิจารณาพิพากษาคดีครอบครัว

มาตรา ๑๔๖ การพิจารณาพิพากษาคดีครอบครัวนั้นไม่ว่าการพิจารณาคดีจะได้ดำเนินไปแล้วเพียงใด ให้ศาลพยายามเปรียบเทียบให้คู่ความได้ตกลงกันหรือประนีประนอมกันในข้อพิพาทโดยคำนึงถึงความสงบสุขและการอยู่ร่วมกันในครอบครัว เพื่อการนี้ให้ศาลคำนึงถึงหลักการดังต่อไปนี้เพื่อประกอบดุลพินิจด้วย คือ

(๑) การสงวนและคุ้มครองสถานภาพของการสมรสในฐานะที่เป็นศูนย์รวมของชายและหญิงที่สมควรใจเข้ามาอยู่กันด้วยกันฉันสามีภรรยา หากไม่อาจรักษาสถานภาพของการสมรสได้ก็ให้การหย่าเป็นไปด้วยความเป็นธรรมและเสียหายน้อยที่สุด โดยคำนึงถึงสวัสดิภาพและอนาคตของบุตรเป็นสำคัญ

(๒) การคุ้มครองและช่วยเหลือครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่ครอบครัวนั้นต้องรับผิดชอบในการดูแลให้การศึกษาแก่บุตรที่เป็นผู้เยาว์

(๓) การคุ้มครองสิทธิของบุตรและส่งเสริมสวัสดิภาพของบุตร และ

(๔) มาตรการต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือสามีภริยาให้ปรองดองกันและปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างกันเองและกับบุตร

มาตรา ๑๔๗ ในการกำหนดองค์คณะตามมาตรา ๒๓ ถ้าศาลเห็นว่าคดีครอบครัวใดที่ศาลจะพิจารณาพิพากษาเป็นคดีที่ผู้เยาว์ไม่มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียก่อนเริ่มพิจารณาคดีให้ศาลสอบถามคู่ความว่าประสงค์จะให้มีผู้พิพากษาสมทบเป็นองค์คณะด้วยหรือไม่ ถ้าคู่ความทั้งสองฝ่ายหรือ

ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ประสงค์จะให้ มีผู้พิพากษาสมทบเป็นองค์คณะด้วย ให้ผู้พิพากษาไม่น้อยกว่าสองคน เป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาคดีได้

ในระหว่าง การพิจารณาของศาลที่ไม่มีผู้พิพากษาสมทบเป็นองค์คณะ ถ้าข้อเท็จจริงปรากฏแก่ศาลว่าคดีนั้นเป็นคดีที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสีย ให้ศาลกำหนดให้มีผู้พิพากษาสมทบตามมาตรา ๒๓ เป็นองค์คณะ แต่ทั้งนี้ไม่มีผลกระทบกระเทือนกระบวนการพิจารณาที่ได้ดำเนินไปแล้ว

ในกรณีจำเป็นต้องฟังความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้านการแพทย์ จิตวิทยา การให้คำปรึกษา แนะนำ การสังคมสงเคราะห์ และการคุ้มครองสวัสดิภาพ หรือผู้เชี่ยวชาญด้านอื่นศาลอาจเรียกบุคคลดังกล่าว มาร่วมปรึกษาหารือหรือให้ความเห็นตามมาตรา ๓๑ ก็ได้

มาตรา ๑๔๘ คดีครอบครัวที่มีข้อพิพาท ก่อนเริ่มพิจารณาให้ศาลตั้งผู้ประนีประนอมคดีครอบครัว เพื่อไกล่เกลี่ยให้คู่ความในคดีครอบครัวได้ประนีประนอมกัน ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการไกล่เกลี่ย และการรายงานผล ให้เป็นไปตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกา

เพื่อประโยชน์ในการไกล่เกลี่ยให้คู่ความได้ประนีประนอมกันในคดีครอบครัวศาลอาจมอบหมายให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง ญาติของคู่ความ ทนายความของคู่ความ นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา หรือบุคคลหรือหน่วยงานที่ศาลเห็นสมควร ให้คำปรึกษาหรือช่วยเหลือผู้ประนีประนอมคดีครอบครัวที่ศาลตั้งตามวรรคหนึ่งก็ได้ และในคดีครอบครัวที่มีผู้เยาว์เข้ามาเกี่ยวข้องและจำเป็นต้องได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพ ศาลจะเรียกพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็กมาร่วมในการไกล่เกลี่ยด้วยก็ได้

เมื่อผู้ประนีประนอมคดีครอบครัวตามวรรคหนึ่งได้ดำเนินการตามคำสั่งศาลแล้วให้รายงานผลการไกล่เกลี่ยประนีประนอมต่อศาล ในกรณีการไกล่เกลี่ยประนีประนอมเป็นผลสำเร็จ ให้ผู้ประนีประนอมคดีครอบครัวจัดให้มีการทำสัญญาประนีประนอมยอมความขึ้นแล้วรายงานศาล หรือจะนัดหรือขอให้ศาลเรียกคู่ความมาทำสัญญาประนีประนอมยอมความกันต่อหน้าศาลก็ได้

เมื่อศาลเห็นว่าสัญญาประนีประนอมยอมความไม่ฝ่าฝืนต่อกฎหมายหรือไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ให้ศาลพิพากษาไปตามสัญญาประนีประนอมยอมความนั้น หรือศาลจะยังไม่พิพากษาแต่กำหนดเงื่อนไขหรือเงื่อนไขให้คู่ความทดลองปฏิบัติตามสัญญาประนีประนอมยอมความก่อนก็ได้ โดยเฉพาะการใช้อำนาจปกครองหรือการอุปการะเลี้ยงดูผู้เยาว์หรือคนไร้ความสามารถ ไม่ว่ากรณีจะเป็นประการใด ถ้าคดีครอบครัวนั้นผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียให้ศาลคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของผู้เยาว์เป็นสำคัญ

ในกรณีที่ศาลเห็นว่าสัญญาประนีประนอมยอมความฝ่าฝืนต่อกฎหมายหรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเป็นคดีที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียและมีได้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของผู้เยาว์ ให้ศาลปฏิเสธการพิพากษตามสัญญาประนีประนอมยอมความนั้น

การไกล่เกลี่ยคดีครอบครัว ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๔๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๔๙ ให้ศาลเยาวชนและครอบครัวมีหน้าที่รับจดทะเบียนผู้ประนีประนอมคดีครอบครัว ผู้ประนีประนอมคดีครอบครัวต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์

(๒) มีคุณสมบัติที่จะเป็นข้าราชการศาลยุติธรรมได้ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม เว้นแต่ในเรื่องพื้นความรู้ให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา

(๓) มีอริยาสัย บุคลิกภาพ และความประพฤติเหมาะสมแก่การไกล่เกลี่ยคดีครอบครัว

(๔) ได้รับการอบรมและฝึกปฏิบัติงานสามารถผ่านการทดสอบในเรื่องเจตนารมณ์ของศาลเยาวชนและครอบครัว การพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว และวิธีการไกล่เกลี่ยคดีครอบครัว

การจดทะเบียนหรือลบชื่อออกจากทะเบียนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา

มาตรา ๑๕๐ ผู้ประนีประนอมคดีครอบครัวต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุจริตเที่ยงธรรม และรักษาความลับที่ตนล่วงรู้จากการปฏิบัติหน้าที่โดยเคร่งครัดตามคำแนะนำที่ประธานศาลฎีกากำหนด

ผู้ประนีประนอมคดีครอบครัวให้ได้รับค่าป่วยการตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนด โดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

มาตรา ๑๕๑ ถ้าคู่ความไม่อาจประนีประนอมยอมความกันได้ หรือลักษณะของคดีไม่อาจประนีประนอมยอมความกันได้ ให้ศาลสั่งยุติการไกล่เกลี่ยแล้วดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีต่อไป

บันทึกหรือถ้อยคำสำนวนในชั้นไกล่เกลี่ยจะนำมารับฟังในชั้นพิจารณาไม่ได้

มาตรา ๑๕๒ ในกรณีที่ศาลเห็นว่าจำเป็นเพื่อสวัสดิภาพและอนาคตของบุตรที่เป็นผู้เยาว์ ในระหว่างการไกล่เกลี่ยหรือพิจารณาคดี ศาลอาจมอบหมายให้ผู้อำนวยการสถานพินิจ นักสังคมสงเคราะห์ หรือนักจิตวิทยา ดำเนินการสืบเสาะภาวะความเป็นอยู่ของครอบครัวเพื่อประโยชน์ในการเปรียบเทียบ ให้คู่ความได้ตกลงหรือประนีประนอมกันในข้อพิพาทหรือเมื่อเห็นเป็นการสมควรและคู่ความได้ยินยอมแล้ว จะสั่งให้แพทย์หรือจิตแพทย์ตรวจสภาพร่างกายหรือสภาพจิตของคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งก็ได้

มาตรา ๑๕๓ เพื่อประโยชน์ในการไกล่เกลี่ยคดีครอบครัว เมื่อศาลเห็นสมควรหรือเมื่อคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอ ศาลจะสั่งให้ดำเนินการเป็นการลับเฉพาะต่อหน้าตัวความทุกฝ่ายหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง โดยจะให้มีความอยู่ด้วยหรือไม่ก็ได้

ในการโฆษณา ไม่ว่าด้วยวาจา เป็นหนังสือ เผยแพร่ทางสื่อมวลชน สื่อสารสนเทศหรือโดยวิธีการอื่นใดซึ่งคำคู่ความ ข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ใด ๆ ในคดี หรือคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีครอบครัวหรือการไกล่เกลี่ยคดีครอบครัว ห้ามมิให้แพร่ภาพ แพร่เสียง ระบุชื่อหรือแสดงข้อความหรือกระทำการด้วยประการใด ๆ อันอาจทำให้รู้จักตัวคู่ความหรือทำให้เกิดความเสียหายแก่ชื่อเสียง เกียรติคุณของบุคคลที่เกี่ยวข้อง หรือถูกกล่าวถึงในคดี เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาล

มาตรา ๑๕๔ ในการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลเพื่อชำระค่าอุปการะเลี้ยงดูหรือค่าเลี้ยงชีพนั้น สิทธิเรียกร้องเป็นเงินของลูกหนี้ตามคำพิพากษามาตรา ๒๘๖ (๑) (๒) และ (๓) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ให้อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดีเป็นจำนวนตามที่ศาลเห็นสมควร ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงฐานะในทางครอบครัวของลูกหนี้ตามคำพิพากษา จำนวนบุพการีและผู้สืบสันดานซึ่งอยู่ในความอุปการะของลูกหนี้ตามคำพิพากษาด้วย

ในการบังคับคดีตามวรรคหนึ่ง ศาลอาจตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดี เจ้าพนักงานศาล เจ้าพนักงานอื่นหรือบุคคลที่ศาลเห็นสมควรเป็นผู้ดำเนินการ โดยค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดีให้ได้รับการยกเว้น

มาตรา ๑๕๕ ในการยื่นคำฟ้องหรือคำร้องตลอดจนการดำเนินกระบวนการพิจารณาใด ๆ ในคดีครอบครัวเพื่อเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูหรือค่าเลี้ยงชีพ ให้ได้รับการยกเว้นไม่ต้องชำระค่าขึ้นศาลและค่าฤชาธรรมเนียม

มาตรา ๑๕๖ การส่งคำคู่ความหรือเอกสารอื่นใดไปยังคู่ความในคดีครอบครัวให้ส่งไปทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับหรือโดยเจ้าพนักงานศาล หรือศาลจะกำหนดให้ส่งโดยวิธีอื่น

มาตรา ๑๕๗ ในการฟ้องคดีครอบครัวที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียหรือฟ้องเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดู โจทก์หรือผู้ร้องอาจยื่นคำฟ้องหรือคำร้องเป็นหนังสือหรือมาแถลงข้อหาด้วยวาจาต่อหน้าศาลก็ได้ ถ้ามาแถลงข้อหาด้วยวาจาให้ศาลมีอำนาจสอบถามตามที่จำเป็นแล้วบันทึกการแถลงข้อหาเหล่านั้น อ่านให้โจทก์หรือผู้ร้องฟังและให้ลงลายมือชื่อไว้

โจทก์หรือผู้ร้องตามวรรคหนึ่งจะมอบอำนาจให้บุคคลหรือองค์การใดดำเนินคดีแทนหรือบุคคลหรือองค์การใดจะขออนุญาตต่อศาลดำเนินคดีแทนผู้เยาว์ก็ได้

มาตรา ๑๕๘ ในกรณีคู่ความไม่มีทนายความ จะขอให้ศาลแต่งตั้งให้ก็ได้ทนายความซึ่งศาลแต่งตั้งให้ได้รับค่าป่วยการตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนด โดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

มาตรา ๑๕๙ ในคดีครอบครัวให้ศาลมีอำนาจกำหนดวิธีการหรือมาตรการคุ้มครองชั่วคราวในเรื่องสินสมรส ค่าทดแทน ที่พักอาศัย การอุปการะเลี้ยงดูสามีภริยาและการพิทักษ์อุปการะเลี้ยงดูบุตรหรือวิธีการใด ๆ เพื่อคุ้มครองสิทธิหรือประโยชน์ของคู่ความหรือบุตรได้ตามความจำเป็นและสมควรแก่พฤติการณ์แห่งคดี

ในกรณีจำเป็นเพื่อสงเคราะห์ผู้เยาว์ที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ไม่ว่าจะมีคู่ความฝ่ายใดหรือบุคคลที่ปกครองดูแลผู้เยาว์นั้นร้องขอหรือไม่ ศาลมีอำนาจสั่งให้กองทุนคุ้มครองเด็กตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็กจ่ายเงินสงเคราะห์ผู้เยาว์ดังกล่าวตามความจำเป็นระหว่างทางไต่ถามหรือการพิจารณาคดีก็ได้ โดยให้ถือว่าเป็นเด็กที่พึงได้รับการสงเคราะห์ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก

ให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับวิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษามาประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับแก่กรณีตามวรรคหนึ่งโดยอนุโลม

มาตรา ๑๖๐ เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมในระหว่างการพิจารณาคดีเมื่อคู่ความฝ่ายใดร้องขอหรือศาลเห็นสมควร ศาลมีอำนาจสั่งให้คู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องไปให้แพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญที่ศาลเห็นสมควร ตรวจร่างกาย เก็บตัวอย่างเลือด สารคัดหลั่ง สารพันธุกรรม หรือดำเนินการอื่นใดเพื่อตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์เพื่อประโยชน์ในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงอันเป็นประเด็นข้อพิพาทที่สำคัญแห่งคดี ทั้งนี้ ต้องกระทำเพียงเท่าที่จำเป็นและสมควรโดยใช้วิธีการที่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดน้อยที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ และจะต้องไม่เป็นอันตรายต่อร่างกายและจิตใจของบุคคลนั้น ทั้งนี้ ถือเป็นสิทธิของคู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องนั้นที่จะยินยอมหรือไม่ก็ได้

ในกรณีผู้เยาว์อายุยังไม่ครบสิบห้าปีบริบูรณ์ ก่อนที่แพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญจะเก็บตัวอย่างเลือด สารคัดหลั่ง หรือสารพันธุกรรมของผู้เยาว์เพื่อใช้ในการตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์จะต้องได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้เยาว์นั้นด้วย

หากคู่ความฝ่ายใดไม่ยินยอมหรือกระทำการป้องกันขัดขวางมิให้บุคคลที่เกี่ยวข้องหรือผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้เยาว์ให้ความยินยอมให้แพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญตรวจเพื่อพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง แล้วแต่กรณี โดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าข้อเท็จจริงที่ต้องการให้ตรวจพิสูจน์เป็นผลร้ายแก่คู่ความฝ่ายนั้น

ให้แพทย์ หรือผู้เชี่ยวชาญที่ศาลสั่งตามมาตรา นี้ ได้รับค่าตอบแทนตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนด โดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

มาตรา ๑๖๑ เมื่อศาลมีคำสั่งหรือคำบังคับที่ไม่เกี่ยวกับการยึดหรืออายัดทรัพย์สินลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือมีคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวตามมาตรา ๑๕๙ หากความปรากฏต่อศาลเองหรือคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือผู้แทนหรือผู้มีส่วนได้เสียร้องต่อศาลว่าคู่ความหรือผู้ที่ถูกคำสั่งบังคับฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำบังคับ ให้ศาลออกหมายเรียกหรือหมายจับตัวมาไต่สวนและตักเตือนให้ปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำบังคับของศาล หากยังไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำบังคับอีกโดยไม่มีเหตุอันสมควรหรือมีพฤติการณ์จงใจหลบเลี่ยงไม่ปฏิบัติ ให้ศาลมีอำนาจกักขังจนกว่าจะปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำบังคับ แต่ห้ามมิให้กักขังแต่ละครั้งเกินกว่าสิบห้าวันนับแต่วันจับหรือกักขัง แล้วแต่กรณี เว้นแต่จะได้รับการปล่อยชั่วคราว

มาตรา ๑๖๒ ในคดีที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้จ่ายค่าอุปการะเลี้ยงดูหรือค่าเลี้ยงชีพ ถ้าศาลเห็นสมควรจะสั่งให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษานำเงินมาวางศาลตามเงื่อนไข หรือระยะเวลาที่ศาลกำหนด ในกรณีลูกหนี้ตามคำพิพากษามีรายได้ประจำ ศาลอาจสั่งให้อายัดเงินเท่าจำนวนที่จะชำระเป็นค่าอุปการะเลี้ยงดู หรือค่าเลี้ยงชีพเป็นรายเดือน แล้วให้ผู้มีหน้าที่จ่ายเงินดังกล่าวนำเงินมาวางศาลแทนลูกหนี้ตามคำพิพากษา

เมื่อความปรากฏต่อศาลเองหรือผู้มีสิทธิได้รับค่าอุปการะเลี้ยงดูหรือค่าเลี้ยงชีพร้องต่อศาลว่า ลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่ปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลเรียกตัวมาสอบถาม หากปรากฏเป็นความจริงให้ ศาลว่ากล่าวตักเตือนให้ปฏิบัติตามคำสั่งศาล

ในกรณีลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่ปฏิบัติตามคำตักเตือนของศาลตามวรรคสองโดยไม่มีเหตุ อันสมควร ศาลมีอำนาจออกหมายจับและสั่งให้กักขังลูกหนี้ตามคำพิพากษาไว้จนกว่าลูกหนี้จะนำเงิน ค่าอุปการะเลี้ยงดูหรือค่าเลี้ยงชีพมาชำระหรือวางศาล แต่ห้ามมิให้กักขังลูกหนี้ตามคำพิพากษาแต่ละครั้ง เกินกว่าสิบห้าวันนับแต่วันจับหรือกักขัง แล้วแต่กรณี เว้นแต่จะได้รับการปล่อยชั่วคราว

มาตรา ๑๖๓ ในคดีที่มีการร้องขอให้ศาลสั่งให้บุคคลเป็น คนไร้ความสามารถ ถ้าศาลเห็นสมควร อาจสั่งให้แพทย์หรือจิตแพทย์ตรวจพิเคราะห์ทางกายหรือทางจิตบุคคลที่ขอให้ เป็นคนไร้ความสามารถ หรือสั่งให้นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา หรือเจ้าพนักงานอื่นจัดทำรายงานสภาพครอบครัว สภาพความเป็นอยู่หรือสัมพันธภาพระหว่างผู้ไร้ความสามารถกับผู้ขอเป็นผู้อนุบาล แล้วรายงานศาล เพื่อประกอบการพิจารณาคดี

ในกรณีศาลมีคำสั่งตั้งผู้อนุบาลถ้าศาลเห็นสมควรเพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพและทรัพย์สิน ของผู้ไร้ความสามารถ ศาลจะมีคำสั่งตั้งนักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา หรือเจ้าพนักงานอื่น ทำหน้าที่ กำกับดูแลการใช้อำนาจของผู้อนุบาลเกี่ยวกับตัวผู้ไร้ความสามารถหรือทรัพย์สินของผู้ไร้ความสามารถ หรือค่าอุปการะเลี้ยงดูและการรักษาพยาบาลผู้ไร้ความสามารถก็ได้แล้วให้เจ้าพนักงานที่ได้รับแต่งตั้งรายงาน ให้ศาลทราบตามระยะเวลาที่เห็นสมควรหรือตามที่ศาลสั่ง แล้วแต่กรณี

ให้แพทย์ จิตแพทย์ นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา หรือเจ้าพนักงานอื่นที่ศาลสั่งตามวรรคหนึ่ง และวรรคสองได้รับค่าตอบแทนตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนด โดยความเห็นชอบ จากกระทรวงการคลัง

มาตรา ๑๖๔ ในคดีที่ร้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเกี่ยวกับผู้ใช้อำนาจปกครองหรือ ร้องขอตั้งผู้ปกครองผู้เยาว์ ถ้าศาลเห็นสมควรหรือคู่ความร้องขอ ศาลจะมีคำสั่งหรือกำหนดเงื่อนไขเป็น การชั่วคราวให้ผู้จะใช้อำนาจปกครองหรือผู้ที่จะเป็นผู้ปกครองทดลองปกครองเลี้ยงดูผู้เยาว์นั้นเป็นการ ชั่วคราวก่อนเป็นระยะเวลาไม่เกินหกเดือนก็ได้ และให้ศาลสั่งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจที่ผู้เยาว์นั้นอยู่ ในเขตอำนาจ นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา หรือเจ้าพนักงานอื่นเป็นผู้กำกับการทดลองปกครองเลี้ยงดู ผู้เยาว์แล้วรายงานให้ศาลทราบตามระยะเวลาที่ศาลเห็นสมควร

ในการพิจารณารายงานของผู้อำนวยการสถานพินิจ นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยาหรือ เจ้าพนักงานอื่นตามวรรคหนึ่ง ถ้าศาลเห็นสมควรจะเรียกบุคคลดังกล่าวมาแถลงข้อเท็จจริงเพิ่มเติมก็ได้ เมื่อปรากฏว่าผู้ที่จะใช้อำนาจปกครองหรือจะเป็นผู้ปกครองมีความเหมาะสมให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ให้เป็นผู้ใช้อำนาจปกครองหรือผู้ปกครอง แล้วแต่กรณี

หมวด ๑๔

การพิจารณาพิพากษาคดีครอบครัวที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสีย

มาตรา ๑๖๕ ในคดีครอบครัวที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียนอกจากการพิจารณาพิพากษาคดีจะอยู่ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติในหมวด ๑๓ แล้ว ยังอยู่ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติในหมวดนี้ด้วย

มาตรา ๑๖๖ การดำเนินคดีครอบครัวที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียให้ผู้อำนวยการสถานพินิจที่ผู้เยาว์นั้นอยู่ในเขตอำนาจมีอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับอำนาจและหน้าที่ของพนักงานอัยการที่มีอยู่ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และตามกฎหมายอื่น

มาตรา ๑๖๗ เมื่อศาลเยาวชนและครอบครัวได้รับคำฟ้องหรือคำร้องขอใด ๆ ในคดีครอบครัวที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสีย ให้ศาลแจ้งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจที่ผู้เยาว์นั้นอยู่ในเขตอำนาจทราบ

เมื่อได้รับแจ้งจากศาลตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจประมวลและรายงานเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของครอบครัว สุขภาพ ความประสงค์หรือประโยชน์สูงสุดของผู้เยาว์และข้อเท็จจริงอื่น และเสนอความเห็นต่อศาลโดยไม่ชักช้า เมื่อศาลได้รับความเห็นของผู้อำนวยการสถานพินิจแล้ว ให้ศาลแจ้งความเห็นนั้นให้คู่ความทราบ คู่ความมีสิทธิที่จะแถลงคัดค้านและนำสืบหักล้างได้

มาตรา ๑๖๘ ก่อนที่ศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีครอบครัวที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสีย ให้ศาลฟังความเห็นของผู้อำนวยการสถานพินิจที่ผู้เยาว์นั้นอยู่ในเขตอำนาจ เมื่อได้รับความเห็นของผู้อำนวยการสถานพินิจแล้ว ให้ศาลแจ้งความเห็นนั้นให้คู่ความทราบ ในกรณีเช่นว่านี้คู่ความมีสิทธิที่จะแถลงคัดค้านและนำสืบหักล้างได้

มาตรา ๑๖๙ ศาลมีอำนาจตั้งผู้อำนวยการสถานพินิจที่ผู้เยาว์นั้นอยู่ในเขตอำนาจเป็นผู้กำกับ การปกครอง และให้ผู้กำกับการปกครองมีอำนาจหน้าที่สอดส่องว่าบิดา มารดา หรือผู้ปกครองของผู้เยาว์ได้ใช้อำนาจปกครองเพื่อสวัสดิภาพและอนาคตของผู้เยาว์หรือไม่ และให้มีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่ศาลมอบหมาย รวมทั้งรวบรวมและรายงานข้อเท็จจริงและการปฏิบัติหน้าที่ของผู้กำกับการปกครองต่อศาลเป็นครั้งคราวหรือภายในกำหนดเวลาที่ศาลสั่ง

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับแก่ผู้อนุบาลของผู้เยาว์ซึ่งเป็นคนไร้ความสามารถ หรือผู้พิทักษ์ของผู้เยาว์ซึ่งเป็นคนเสมือนไร้ความสามารถโดยอนุโลม

ในระหว่างการทำกำกับการปกครองตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง หากผู้อยู่ใต้การกำกับการปกครองเห็นว่าการกระทำหรือคำวินิจฉัยของผู้กำกับการปกครองไม่เป็นไปเพื่อสวัสดิภาพและอนาคตของผู้เยาว์ หรือตามที่ศาลมอบหมาย ผู้อยู่ใต้การกำกับการปกครองอาจร้องต่อศาลที่แต่งตั้งผู้กำกับการปกครองภายในกำหนดสิบห้าวันนับตั้งแต่วันที่ได้ทราบการกระทำหรือคำวินิจฉัยนั้น ในกรณีเช่นว่านี้ให้ศาลมีอำนาจสั่งแก้ไขการกระทำหรือสั่งยืน กลับ หรือแก้ไขคำวินิจฉัยของผู้กำกับการปกครองหรือสั่งการอย่างอื่นตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๑๗๐ ในกรณีที่ศาลจะตั้งผู้ปกครองของผู้เยาว์ ถ้าผู้เยาว์ไม่มีบิดา มารดา หรือบิดา มารดาถูกถอนอำนาจปกครองหรือความเป็นผู้ปกครองของผู้เยาว์สิ้นสุดลง หรือมีเหตุจะถอนผู้ปกครองของผู้เยาว์ และศาลเห็นว่าไม่มีผู้เหมาะสมที่จะปกครองผู้เยาว์หรือจัดการทรัพย์สินของผู้เยาว์ ศาลจะตั้ง ผู้อำนวยการสถานพินิจที่ผู้เยาว์นั้นอยู่ในเขตอำนาจหรือครอบครัวอุปถัมภ์ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก หรือบุคคลอื่นใด เป็นผู้ปกครองผู้เยาว์หรือผู้จัดการทรัพย์สินของผู้เยาว์ก็ได้

หมวด ๑๕

การพิจารณาคดีคุ้มครองสวัสดิภาพ

มาตรา ๑๗๑ ให้ประธานศาลฎีกามีอำนาจออกข้อบังคับเกี่ยวกับวิธีการดำเนินคดีคุ้มครองสวัสดิภาพ ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีดังกล่าวเป็นไปโดยประหยัด สะดวก รวดเร็ว และเที่ยงธรรม โดยคำนึงถึงความสุขและประโยชน์ของเด็กและเยาวชนนั้นเป็นสำคัญ

มาตรา ๑๗๒ ผู้ที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวมีสิทธิร้องขอให้ศาลเยาวชนและครอบครัวที่ตนมีถิ่นที่อยู่หรือมีภูมิลำเนาหรือศาลที่มูลเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นออกคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวได้

ในกรณีที่ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวไม่อยู่ในสภาพหรือวิสัยที่จะร้องขอตามวรรคหนึ่งได้ ญาติ พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ พนักงานเจ้าหน้าที่ องค์การซึ่งมีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือประชาชนตามกฎหมาย หรือองค์การซึ่งมีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ ครอบครัว หรือบุคคลอื่นใดเพื่อประโยชน์ของผู้เสียหายจะกระทำการแทนก็ได้

มาตรา ๑๗๓ เมื่อศาลได้รับคำร้องขอตามมาตรา ๑๗๒ แล้ว ให้ทำการไต่สวนโดยมิชักช้า และไม่ต้องดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญาอย่างเคร่งครัดในระหว่างการไต่สวน ถ้าศาลเห็นว่าผู้ร้องขอไม่ควรเผชิญหน้ากับผู้ที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้กระทำด้วยความรุนแรง ศาลอาจสั่งให้บุคคลดังกล่าวออกนอกห้องพิจารณาหรือใช้วิธีการอื่นใดเพื่อลดการเผชิญหน้า และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐๘ และมาตรา ๑๑๑ มาใช้บังคับแก่การไต่สวนโดยอนุโลม

มาตรา ๑๗๔ ในกรณีปรากฏว่าผู้ถูกกล่าวหาจะมีพฤติการณ์น่าจะทำให้เกิดอันตรายแก่ร่างกาย จิตใจ หรือสุขภาพของบุคคลในครอบครัว ให้ศาลมีอำนาจออกคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพโดยห้ามผู้ถูกกล่าวหาเสพสุราหรือสิ่งมีเมา เข้าใกล้ที่อยู่อาศัยหรือที่ทำงานของผู้ร้อง ใช้หรือครอบครองทรัพย์สินหรือกระทำการใดอันอาจนำไปสู่ความรุนแรงในครอบครัวเป็นระยะเวลาที่ศาลเห็นสมควร แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินกว่าหกเดือน และศาลอาจกำหนดให้ผู้ถูกกล่าวหาเข้ารับคำปรึกษาแนะนำจากศูนย์ให้คำปรึกษาแนะนำหรือสถานพยาบาลหรือหน่วยงานตามที่ศาลกำหนด

ในกรณีศาลสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลมีคำสั่งให้นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเจ้าพนักงานอื่นติดตามกำกับให้ผู้ถูกกล่าวหาปฏิบัติตามคำสั่งและรายงานให้ศาลทราบตามระยะเวลาที่เห็นสมควรและจะสั่งให้คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องมาศาลเพื่อสอบถามความเป็นไปหรือการปฏิบัติตามคำสั่งศาลก็ได้

คำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพตามวรรคหนึ่งให้เป็นที่สุด แต่ถ้าพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไปศาลมีอำนาจสั่งแก้ไขคำสั่งเดิมได้

มาตรา ๑๗๕ เมื่อศาลเห็นว่าผู้ร้องมีส่วนก่อให้เกิดความรุนแรงในครอบครัวและจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือ บำบัดรักษา ศาลอาจสั่งให้ผู้ร้องเข้ารับคำปรึกษาแนะนำหรือเข้ารับการอบรมหรือบำบัดรักษาหรือฟื้นฟูจากศูนย์ให้คำปรึกษาแนะนำหรือสถานพยาบาลหรือหน่วยงานหรือองค์การซึ่งมีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือครอบครัวตามระยะเวลาที่ศาลกำหนด

ในกรณีศาลมีคำสั่งตามวรรคหนึ่งหรือตามมาตรา ๑๗๔ วรรคหนึ่ง ให้ศูนย์ให้คำปรึกษาแนะนำสถานพยาบาล หน่วยงาน หรือองค์การซึ่งมีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือครอบครัวได้รับค่าตอบแทนตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนด โดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

มาตรา ๑๗๖ ให้ศาลแจ้งคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพไปยังเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่ผู้ถูกกล่าวหาพำนักอยู่หรือภูมิลำเนาในเขตอำนาจเพื่อทราบ

ในกรณีผู้ถูกกล่าวหาจงใจฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพโดยไม่มีเหตุอันสมควร ศาลมีอำนาจออกหมายจับผู้ถูกกล่าวหามาซึ่งจนกว่าจะปฏิบัติตามคำสั่ง แต่ไม่เกินกว่าหนึ่งเดือน ถ้าผู้ถูกกล่าวหาได้รับการปล่อยชั่วคราว ศาลอาจกำหนดเงื่อนไขให้ผู้ถูกกล่าวหาปฏิบัติในระหว่างการปล่อยชั่วคราวก็ได้

มาตรา ๑๗๗ เมื่อผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ร้องได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพครบถ้วนแล้ว คำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพเป็นอันสิ้นสุด

ก่อนครบระยะเวลาตามเงื่อนไขหรือคำสั่งตามวรรคหนึ่ง ผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ร้องมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งยุติการคุ้มครองสวัสดิภาพได้

มาตรา ๑๗๘ ในระหว่างมีคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพศาลจะกำหนดให้ฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายค่าอุปการะเลี้ยงดูให้แก่อีกฝ่ายตามที่เห็นสมควรได้ ในกรณีไม่มีการจดทะเบียนสมรส ให้ศาลมีอำนาจกำหนดเงินช่วยเหลือบรรเทาทุกข์เบื้องต้นตามสมควรแก่ฐานะให้แก่ผู้เสียหายหรือสมาชิกในครอบครัวได้

มาตรา ๑๗๙ ในกรณีที่มีการปฏิบัติต่อเด็กโดยมิชอบด้วยกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก ให้เด็กหรือผู้ปกครองของเด็กนั้นร้องขอให้ศาลออกคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพตามหมวดนี้ได้ โดยให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๕๕ มาตรา ๑๕๖ มาตรา ๑๗๒ มาตรา ๑๗๓ มาตรา ๑๗๔ มาตรา ๑๗๖ มาตรา ๑๗๗ และมาตรา ๑๗๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๑๖
อุทธรณ์และฎีกา^{๒๖}

มาตรา ๑๘๐^{๒๗} การอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลเยาวชนและครอบครัว ให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์โดยให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งหรือประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แล้วแต่กรณี มาใช้บังคับโดยอนุโลม เว้นแต่ในกรณีที่ศาลเยาวชนและครอบครัวได้พิพากษาหรือมีคำสั่งกำหนดวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ ต้องห้ามมิให้อุทธรณ์

(๑) กำหนดให้ใช้วิธีการตามมาตรา ๗๔ (๑) และ (๕) แห่งประมวลกฎหมายอาญา

(๒) กำหนดให้ใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนตามมาตรา ๑๔๒ เว้นแต่ในกรณีที่การใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนนั้นเป็นการพิพากษาหรือมีคำสั่งให้ส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปควบคุมเพื่อฝึกอบรม มีกำหนดระยะเวลาเกินสามปี

(๓) กำหนดให้ใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนตามมาตรา ๑๔๓ เว้นแต่การฝึกอบรมนั้นมีกำหนดระยะเวลายาวเกินสามปี

มาตรา ๑๘๑^{๒๘} ในคดีซึ่งห้ามอุทธรณ์ตามมาตรา ๑๘๐ ถ้าอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัด แผนกคดีเยาวชนและครอบครัว เห็นว่าข้อความที่ตัดสินนั้นเป็นปัญหาสำคัญอันควรสู่ศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์ และอนุญาตให้อุทธรณ์ ก็ให้รับอุทธรณ์นั้นไว้พิจารณาต่อไป

มาตรา ๑๘๒^{๒๙} การพิจารณาและการชี้ขาดตัดสินคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์และผลแห่งคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์ให้นำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งหรือประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แล้วแต่กรณี มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๘๒/๑^{๓๐} การฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งหรือประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แล้วแต่กรณี

^{๒๖} หมวด ๑๖ อุทธรณ์ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๒/ตอนที่ ๑๒๐ ก/หน้า ๓๔/๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๘)

^{๒๗} มาตรา ๑๘๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๒/ตอนที่ ๑๒๐ ก/หน้า ๓๔/๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๘)

^{๒๘} มาตรา ๑๘๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๒/ตอนที่ ๑๒๐ ก/หน้า ๓๔/๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๘)

^{๒๙} มาตรา ๑๘๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๒/ตอนที่ ๑๒๐ ก/หน้า ๓๔/๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๘)

^{๓๐} มาตรา ๑๘๒/๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๒/ตอนที่ ๑๒๐ ก/หน้า ๓๔/๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๘)

มาใช้บังคับโดยอนุโลม เว้นแต่ในกรณีที่เป็นคำพิพากษาหรือคำสั่งกำหนดวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนตามมาตรา ๑๘๐ ต้องห้ามมิให้ฎีกา

การพิจารณาและการชี้ขาดตัดสินคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลฎีกาให้นำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งหรือประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแล้วแต่กรณี มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๑๗

ฎีกา (ยกเลิก)^{๓๑}

มาตรา ๑๘๓^{๓๒} (ยกเลิก)

มาตรา ๑๘๔^{๓๓} (ยกเลิก)

หมวด ๑๘

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๑๘๕ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงานมีตำแหน่งหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้และได้รู้ความลับของผู้อื่นเพราะการปฏิบัติการตามตำแหน่งหน้าที่ กระทำการโดยประการใด ๆ อันมิชอบด้วยหน้าที่ให้ผู้อื่นล่วงรู้ความลับนั้น โดยประการที่อาจจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๘๖ ผู้ใดช่วยเหลือหรือกระทำด้วยประการใด ๆ ให้เด็กหรือเยาวชนหลบหนีไปจากการควบคุมของเจ้าพนักงาน ซึ่งควบคุมไว้ระหว่างสอบสวน ระหว่างพิจารณาคดี หรือเพื่อฝักอบรมตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นเจ้าพนักงาน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปีหรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๘๗ ผู้ใดเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ตามมาตรา ๔๘ (๑) หรือ (๒) หรือมาตรา ๕๑ (๑) หรือ (๒) ซัดขืนไม่ยอมให้ผู้อำนวยการสถานพินิจ พนักงานคุมประพฤติ ผู้ช่วยพนักงานคุมประพฤติ หรือนักสังคมสงเคราะห์เข้าไปในสถานที่ตั้งกล่าวในระหว่างเวลาที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๘ หรือมาตรา ๕๑ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

^{๓๑} หมวด ๑๗ ฎีกา ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๒/ตอนที่ ๑๒๐ ก/หน้า ๓๔/๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๔)

^{๓๒} มาตรา ๑๘๓ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๒/ตอนที่ ๑๒๐ ก/หน้า ๓๔/๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๔)

^{๓๓} มาตรา ๑๘๔ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๒/ตอนที่ ๑๒๐ ก/หน้า ๓๔/๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๔)

มาตรา ๑๘๘ ผู้ใดเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครอง หรือเป็นผู้อยู่ในสถานที่ตามมาตรา ๔๘ (๑) หรือ (๒) หรือมาตรา ๕๑ (๑) หรือ (๒) ไม่ยอมตอบคำถามของผู้อำนวยการสถานพินิจ พนักงานคุมประพฤติ ผู้ช่วยพนักงานคุมประพฤติ หรือนักสังคมสงเคราะห์โดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือให้ถ้อยคำอันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา ๑๘๙ ผู้ใดเป็นครู อาจารย์ หรือผู้จัดการสถานศึกษาตามมาตรา ๔๘ (๓) ไม่ยอมตอบคำถามของผู้อำนวยการสถานพินิจ พนักงานคุมประพฤติ หรือผู้ช่วยพนักงานคุมประพฤติโดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือให้ถ้อยคำอันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา ๑๙๐ ผู้ใดเป็นครู อาจารย์ หรือผู้จัดการสถานศึกษาไม่ยอมทำรายงานตามมาตรา ๔๘ (๓) หรือทำรายงานเท็จ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๑๙๑ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้อำนวยการสถานพินิจ พนักงานคุมประพฤติ ผู้ช่วยพนักงานคุมประพฤติ หรือนักสังคมสงเคราะห์ ซึ่งใช้อำนาจตามมาตรา ๔๘ (๔) หรือมาตรา ๕๑ (๓) แล้วแต่กรณี โดยไม่มีเหตุอันสมควร ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๑๙๒ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๓๐ มาตรา ๑๓๖ หรือมาตรา ๑๕๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๑๙๓ ให้ศาลเยาวชนและครอบครัวที่จัดตั้งขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นศาลเยาวชนและครอบครัวตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่ค้างการพิจารณาอยู่ในศาลเยาวชนและครอบครัวดังกล่าวได้ต่อไป

มาตรา ๑๙๔ ให้สถานพินิจตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔ เป็นสถานพินิจตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๙๕ ให้โอนบรรดาอำนาจหน้าที่ของศาลเยาวชนและครอบครัวที่จัดตั้งขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และบรรดาอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของศาลเยาวชนและครอบครัวดังกล่าวไปเป็นของศาลเยาวชนและครอบครัวและของเจ้าหน้าที่ของศาลเยาวชนและครอบครัวตามพระราชบัญญัตินี้ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๙๖ ให้โอนบรรดาอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการของสถานพินิจที่จัดตั้งขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และบรรดาอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของสถานพินิจดังกล่าวไปเป็นของสถานพินิจ หรือของเจ้าหน้าที่ของสถานพินิจตามพระราชบัญญัตินี้ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๙๗ ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน หนี้ ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง และเงินงบประมาณในส่วนที่เกี่ยวข้องกับศาลเยาวชนและครอบครัวที่จัดตั้งขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ไปเป็นของศาลเยาวชนและครอบครัวตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๙๘ ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน หนังสือ ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง และเงินงบประมาณในส่วนที่เกี่ยวกับสถานพินิจที่จัดตั้งขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับไปเป็นของสถานพินิจตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๙๙ ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง รองอธิบดี ผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาอาวุโสในศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง เลขานุการศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด ผู้พิพากษาอาวุโสในศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด ผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด และผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัวซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาอาวุโสในศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง เลขานุการศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด ผู้พิพากษาอาวุโสในศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด ผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด และผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัวตามพระราชบัญญัตินี้ แล้วแต่กรณี

ให้ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล ผู้พิพากษาอาวุโส ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะ ผู้พิพากษาและผู้พิพากษาสมทบในแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัดซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นผู้พิพากษาหัวหน้าศาล ผู้พิพากษาอาวุโส ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะ ผู้พิพากษา และผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดตามพระราชบัญญัตินี้ แล้วแต่กรณี

ให้ผู้พิพากษาสมทบตามวรรคหนึ่งและวรรคสองดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะครบวาระ ทั้งนี้ ไม่ให้นับวาระการดำรงตำแหน่งของผู้พิพากษาสมทบดังกล่าวเป็นวาระการดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๒๕ วรรคสาม

มาตรา ๒๐๐ บทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งอื่นใดอ้างถึงศาลเยาวชนและครอบครัว และสถานพินิจตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔ ให้ถือว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งนั้นอ้างถึงศาลเยาวชนและครอบครัวและสถานพินิจตามพระราชบัญญัตินี้ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๒๐๑ ให้บรรดาพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งใช้บังคับอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้จนกว่าจะมีพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๒๐๒ ให้แผนกคดีเยาวชนและครอบครัวซึ่งเปิดทำการอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด โดยมีเขตอำนาจเช่นเดียวกับแผนกคดีเยาวชนและ

ครอบครัวดังกล่าว และให้ยุบเลิกแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวนั้น แล้วให้โอนบรรดาคดีที่ค้างการพิจารณาในแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวดังกล่าวไปพิจารณาพิพากษาในศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดที่จัดตั้งขึ้นแทน

ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน หนังสือ ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง และงบประมาณในส่วนที่เกี่ยวข้องกับแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวดังกล่าวไปเป็นของศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดที่จัดตั้งขึ้น

มาตรา ๒๐๓ ให้กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชน ผู้อำนวยการสถานพินิจ พนักงานคุมประพฤติ พนักงานสังคมสงเคราะห์ และผู้ช่วยพนักงานคุมประพฤติที่ได้รับการแต่งตั้งตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นกรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชน ผู้อำนวยการสถานพินิจ พนักงานคุมประพฤติ นักสังคมสงเคราะห์ และผู้ช่วยพนักงานคุมประพฤติตามพระราชบัญญัตินี้ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๒๐๔ ให้สถานศึกษา สถานฝึกและอบรม และสถานแนะนำทางจิตที่ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นสถานศึกษา สถานฝึกและอบรม และสถานแนะนำทางจิตที่ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๐๕ ในวาระเริ่มแรกมิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๒๑ มาใช้บังคับภายในสองปี นับแต่วันใช้บังคับพระราชบัญญัตินี้ โดยในระหว่างนั้นให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔ มาใช้บังคับจนกว่าคดีจะถึงที่สุด

มาตรา ๒๐๖ พระราชบัญญัตินี้ไม่มีผลกระทบถึงการดำเนินคดีใดๆ ที่ได้กระทำไปแล้ว ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ส่วนการดำเนินคดีใดที่ยังมิได้กระทำจนล่วงพ้นกำหนดเวลาที่จะต้องกระทำตามกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ก่อนพระราชบัญญัตินี้ แต่ยังอยู่ในกำหนดเวลาที่อาจกระทำได้ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ดำเนินคดีนั้นตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองราชพระบรมราชโองการ

อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ปัจจุบันได้มีการแยกศาลยุติธรรมออกจากกระทรวงยุติธรรม โดยมีสำนักงานศาลยุติธรรมเป็นหน่วยธุรการของศาลยุติธรรมที่เป็นอิสระ และกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงยุติธรรม สมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวให้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่และโครงสร้างใหม่ ประกอบกับสมควรปรับปรุงในส่วนที่เกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองสิทธิ สวัสดิภาพ และวิธีปฏิบัติต่อเด็ก เยาวชน สตรี และบุคคลในครอบครัว รวมทั้งในส่วนของการบูรณาการพิจารณาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัว เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก และอนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๕๘

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ในปัจจุบันคดีอาญาที่เด็กหรือเยาวชนเป็นผู้ต้องหาซึ่งไม่สามารถยื่นฟ้องต่อศาลเยาวชนและครอบครัวได้ทันภายในระยะเวลาที่กำหนดและต้องขออนุญาตฟ้องจากอัยการสูงสุดมีปริมาณเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากและมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นเหตุให้การพิจารณาอนุญาตฟ้องคดีล่าช้าและกระทบต่อการอำนวยความยุติธรรมแก่ประชาชน ดังนั้น เพื่อให้การอนุญาตฟ้องคดีดังกล่าวสะดวก รวดเร็ว และเพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน สมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ เพื่อกำหนดให้พนักงานอัยการผู้มีตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีอัยการหรืออธิบดีอัยการภาคซึ่งอัยการสูงสุดมอบหมาย มีอำนาจอนุญาตให้ฟ้องคดีอาญาที่เด็กหรือเยาวชนเป็นผู้ต้องหา ซึ่งไม่สามารถยื่นฟ้องต่อศาลได้ทันภายในระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนดด้วย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ๓)

พ.ศ. ๒๕๕๘

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๙ คดีที่ศาลเยาวชนและครอบครัวมีคำพิพากษาหรือคำสั่งก่อนวันเปิดทำการของศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์ ให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคและให้นำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ มาใช้บังคับในการพิจารณาพิพากษาของศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาค

บรรดาคดีเยาวชนและครอบครัวที่ค้างพิจารณาอยู่ในศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคก่อนวันเปิดทำการของศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์ ให้ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ มาใช้บังคับในการพิจารณาพิพากษาของศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาค

มาตรา ๑๐ คดีที่ศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวได้พิพากษาหรือมีคำสั่งก่อนวันเปิดทำการของศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์ ให้ฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นไปยังศาลฎีกาและให้นำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ มาใช้บังคับในการพิจารณาพิพากษาของศาลฎีกา

บรรดาคดีเยาวชนและครอบครัวที่ค้างพิจารณาอยู่ในศาลฎีกาก่อนวันเปิดทำการของศาลอุทธรณ์คดีชำนัญพิเศษ ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการฎีกาตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ มาใช้บังคับในการพิจารณาพิพากษาของศาลฎีกา

มาตรา ๑๑ ให้แผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลฎีกา ศาลอุทธรณ์ และศาลอุทธรณ์ภาคที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ยังคงมีอยู่ต่อไปตามความจำเป็นจนกว่าคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรมจะประกาศกำหนดเป็นอย่างอื่น

มาตรา ๑๒ ในระหว่างที่ศาลอุทธรณ์คดีชำนัญพิเศษยังไม่เปิดทำการ การวินิจฉัยว่าคดีใดจะอยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวหรือไม่ตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้ประธานศาลฎีกาเป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยของประธานศาลฎีกาให้เป็นที่สุด

มาตรา ๑๓ ให้ประธานศาลฎีการักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ได้มีการปรับปรุงหลักเกณฑ์การอุทธรณ์และฎีกาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง โดยให้คดีแพ่งที่ขึ้นสู่ศาลฎีกาจะต้องได้รับอนุญาตจากศาลฎีกาแต่ระบบการอุทธรณ์และฎีกาคดีเยาวชนและครอบครัวในปัจจุบันไม่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ที่แก้ไขใหม่ดังกล่าว ประกอบกับได้มีการจัดตั้งศาลอุทธรณ์คดีชำนัญพิเศษขึ้นเพื่อพิจารณาพิพากษาคดีชำนัญพิเศษต่าง ๆ สมควรแก้ไขปรับปรุงหลักเกณฑ์การอุทธรณ์และฎีกาคดีเยาวชนและครอบครัวให้มีความสอดคล้องเป็นระบบเดียวกันรวมทั้งแก้ไขวิธีพิจารณาที่เกี่ยวข้องให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ๔)

พ.ศ. ๒๕๕๙

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๗ ให้ผู้พิพากษาสมทบซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะครบวาระตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ ก่อนมีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๘ ให้ประธานศาลฎีการักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้กำหนดภารกิจของผู้พิพากษาสมทบเพิ่มขึ้นนอกเหนือจากหน้าที่ในการร่วมเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาคดี เช่น การปฏิบัติตามคำสั่งหรือการมอบหมายในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู เด็กและเยาวชน และกำหนดคุณสมบัติเกี่ยวกับอายุของบุคคลผู้มีสิทธิสมัครเป็นผู้พิพากษาสมทบ รวมทั้งเหตุแห่งการพ้นจากตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบยังไม่มีความเหมาะสมส่งผลทำให้การปฏิบัติงานของผู้พิพากษาสมทบขาดความต่อเนื่องและไม่คุ้มค่าต้องงบประมาณในการดำเนินงานตามภารกิจดังกล่าว สมควรแก้ไขเพิ่มเติมคุณสมบัติของบุคคลผู้มีสิทธิสมัครเป็นผู้พิพากษาสมทบ และแก้ไขเพิ่มเติม

เหตุแห่งการพ้นจากตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบเกี่ยวกับอายุ รวมทั้งยกเลิกข้อห้ามการดำรงตำแหน่งติดต่อกัน เกินสองวาระของผู้พิพากษาสมทบ เพื่อให้ได้บุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถและมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน เข้าสู่ระบบการคัดเลือกเป็นผู้พิพากษาสมทบอย่างเหมาะสม สามารถปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่อง และคุ้มค่า ต่องบประมาณในการดำเนินงานตามภารกิจดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ๕)

พ.ศ.๒๕๕๙

มาตรา ๑๑ บรรดาระเบียบหรือข้อกำหนดที่ออกตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชน และครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีระเบียบหรือข้อกำหนดในส่วนที่ต้องออกตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ใช้บังคับ

การดำเนินการออกระเบียบหรือข้อกำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน สามสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ หากไม่สามารถดำเนินการได้ ให้รัฐมนตรีรายงานเหตุผล ที่ไม่อาจดำเนินการได้ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ

มาตรา ๑๒ ให้ประธานศาลฎีกาและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ : เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ มีบทบัญญัติบางประการที่ยังไม่เหมาะสมกับการดำเนินการ เพื่อคุ้มครองเด็กและเยาวชน จึงเห็นควรปรับปรุงบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับบทนิยามเกี่ยวกับเด็ก การพ้นจาก ตำแหน่งของกรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชน การนำเด็กและเยาวชนไปฝากควบคุมยังสถานพินิจใกล้เคียง การว่ากล่าวตักเตือนเด็กหรือผู้ซึ่งอายุยังไม่เกินสิบปีรวมถึงบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลหรือผู้แทนองค์การ ที่เด็กหรือผู้ซึ่งอายุยังไม่เกินสิบปีอาศัยอยู่ด้วย การสอบถามเด็กหรือเยาวชนเบื้องต้น และมาตรการพิเศษ แทนการดำเนินคดีอาญาก่อนฟ้อง ทั้งนี้ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้อง กับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ๖)

พ.ศ.๒๕๖๕

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๑๙๐ ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งและให้ผู้พิพากษาและตุลาการพ้นจากตำแหน่ง แต่ในกรณีที่พ้นจากตำแหน่งเพราะความตาย เกษียณอายุ ตามวาระ หรือพ้นจากราชการเพราะถูกลงโทษ ให้มีความกราบบังคมทูลเพื่อทรงทราบ สมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ ให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติ

ศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ๕)

พ.ศ. ๒๕๕๙

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

เป็นปีที่ ๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๙”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันประกาศ ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในบทนิยามคำว่า “เด็ก” ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติ ศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“เด็ก” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุเกินกว่าอายุที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๗๓ แห่งประมวล กฎหมายอาญา แต่ยังไม่เกินสิบห้าปีบริบูรณ์”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๘ รัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชน สำหรับสถานพินิจ เพื่อทำหน้าที่

(๑) ให้คำปรึกษาแก่ผู้อำนวยการสถานพินิจ

(๒) ช่วยเหลือกิจการสถานพินิจ เพื่อสวัสดิภาพและอนาคตของเด็กและเยาวชน

(๓) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนซึ่งได้รับแต่งตั้งมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี กรรมการดังกล่าวซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

ในกรณีที่กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งไว้แล้ว

ในกรณีที่กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนพ้นจากตำแหน่งตามวาระ แต่ยังมีได้แต่งตั้งกรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนขึ้นใหม่ ให้กรรมการนั้นปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม วิธีการสรรหา และการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด”

มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองของมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓

“สถานพินิจใดยังไม่มีสถานที่ควบคุม ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจมีอำนาจส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปฝากควบคุมเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ยังสถานพินิจอื่นตามที่อธิบดีกำหนด”

มาตรา ๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๖๙/๑ และมาตรา ๖๙/๒ แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓

“มาตรา ๖๙/๑ ในกรณีเด็กกระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด โดยความผิดนั้นกฎหมายบัญญัติให้อยู่ในอำนาจเปรียบเทียบของพนักงานสอบสวนหรือเจ้าพนักงานอื่น หากเป็นการกระทำความผิดครั้งแรก ให้พนักงานสอบสวนหรือเจ้าพนักงานนั้นเรียกเด็ก บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลหรือผู้แทนองค์การซึ่งเด็กนั้นอาศัยอยู่ด้วย มาว่ากล่าวตักเตือน ถ้าเด็กสำนึกในการกระทำ และบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลหรือองค์การซึ่งเด็กนั้นอาศัยอยู่ด้วย สามารถดูแลเด็กได้ ก็ให้งดการสอบสวนและปล่อยตัวไป

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับบุคคลซึ่งมีอายุไม่เกินกว่าอายุที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๗๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญาด้วย เว้นแต่บุคคลนั้นกระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดอื่นนอกจากวรรคหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวนส่งตัวบุคคลนั้นให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก เพื่อดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ในโอกาสแรกที่กระทำได้ แต่ต้องภายในเวลาไม่เกินยี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาที่บุคคลนั้นมาถึงสถานที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ

ภายใต้บังคับวรรคหนึ่งและวรรคสอง ห้ามมิให้ผู้เสียหายฟ้องบุคคลซึ่งมีอายุไม่เกินกว่าอายุที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๗๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญา เป็นคดีอาญาต่อศาลใด

มาตรา ๖๙/๒ ในกรณีเด็กหรือเยาวชนอยู่ในเกณฑ์ต้องดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ให้ดำเนินการตามกฎหมายดังกล่าวก่อน เว้นแต่ไม่อาจดำเนินการได้ หรือทำการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดไม่สำเร็จ ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการนำตัวเด็กหรือเยาวชนไปศาล เพื่อให้ศาลมีคำสั่งเกี่ยวกับการควบคุมตัว และพนักงานอัยการอาจฟ้องคดีได้ภายในระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนดหรือภายในสามสิบวันนับแต่ศาลมีคำสั่ง”

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๗๐ และมาตรา ๗๑ แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๗๐ เมื่อพนักงานสอบสวนได้รับตัวเด็กหรือเยาวชนซึ่งถูกจับ หรือเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดถูกเรียกมา ส่งตัวมา เข้าหาพนักงานสอบสวนเอง มาปรากฏตัวอยู่ต่อหน้าพนักงานสอบสวน หรือมีผู้นำตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นเข้ามามอบตัวต่อพนักงานสอบสวน และคดีนั้นเป็นคดีที่ต้องพิจารณาพิพากษาในศาลเยาวชนและครอบครัว ให้พนักงานสอบสวนรีบสอบถามเด็กหรือเยาวชนในเบื้องต้นเพื่อทราบชื่อตัว ชื่อสกุล อายุ สัญชาติ ถิ่นที่อยู่ สถานที่เกิด และอาชีพของเด็กหรือเยาวชน ตลอดจนชื่อตัว ชื่อสกุล และรายละเอียดเกี่ยวกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลหรือองค์การซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย แล้วแจ้งเรื่องที่เด็กหรือเยาวชนถูกกล่าวหาให้บุคคลหรือผู้แทนองค์การดังกล่าวทราบ โดยให้โอกาสบุคคลหรือผู้แทนองค์การดังกล่าวที่จะแสดงข้อเท็จจริงอันเป็นประโยชน์แก่เด็กหรือเยาวชนได้ และแจ้งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจที่เด็กหรือเยาวชนนั้นอยู่ในเขตอำนาจเพื่อดำเนินการตามมาตรา ๘๒

การสอบถามเบื้องต้นตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำในสถานที่ที่เหมาะสม โดยไม่เลือกปฏิบัติและไม่ปะปนกับผู้ต้องหาอื่นหรือมีบุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องอยู่ในสถานที่นั้นอันมีลักษณะเป็นการประจานเด็กหรือเยาวชน ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงอายุ เพศ สภาพของเด็กหรือเยาวชนเป็นสำคัญ และต้องใช้ภาษาหรือถ้อยคำที่ทำให้เด็กหรือเยาวชนสามารถเข้าใจได้โดยง่าย โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ถ้าเด็กหรือเยาวชนไม่สามารถสื่อสารหรือไม่เข้าใจภาษาไทยก็ให้จัดหาล่ามให้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือจัดหาเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกหรือความช่วยเหลืออื่นใดให้ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ หากเด็กหรือเยาวชนประสงค์จะติดต่อสื่อสารหรือปรึกษากับบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลหรือผู้แทนองค์การซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยและอยู่ในวิสัยที่จะดำเนินการได้ ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการให้ตามควรแก่กรณีโดยไม่ชักช้า

เมื่อพนักงานสอบสวนสอบถามเบื้องต้นแล้ว หากปรากฏหลักฐานตามสมควรว่าเด็กหรือเยาวชนน่าจะได้กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา พนักงานสอบสวนจะแจ้งข้อกล่าวหาและสอบปากคำเด็กหรือเยาวชนในโอกาสเดียวกันก็ได้ แต่ต้องดำเนินการตามมาตรา ๗๕

มาตรา ๗๑ เมื่อได้สอบถามเบื้องต้นและแจ้งเรื่องที่เด็กหรือเยาวชนถูกกล่าวหาตามมาตรา ๗๐ แล้ว ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนถูกเรียกมา ส่งตัวมา เข้าหาพนักงานสอบสวนเอง มาปรากฏตัวอยู่ต่อหน้าพนักงานสอบสวน หรือมีผู้นำตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นเข้ามามอบตัวต่อพนักงานสอบสวน ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตามมาตรา ๑๓๔ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาโดยอนุโลม”

มาตรา ๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสี่ของมาตรา ๗๕ แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓

“ให้ที่ปรึกษาทนายความได้รับค่าป่วยการตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนดโดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง”

มาตรา ๙ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๗๗ แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๗๗ ในระหว่างการสอบสวน หากมีข้อสงสัยเกี่ยวกับอายุของเด็กที่ถูกจับกุมหรือควบคุม ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจดำเนินการสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง แต่หากปรากฏภายหลังว่าบุคคลนั้นมีอายุไม่เกินกว่าอายุที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๗๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญาในขณะที่กระทำความผิดและอยู่ในความควบคุมของสถานพินิจหรือองค์กรอื่นใด ให้สถานพินิจหรือองค์กรดังกล่าวรายงานให้ศาลทราบ เพื่อให้ศาลมีคำสั่งปล่อยตัวบุคคลนั้น และให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตามมาตรา ๖๙/๑ วรรคสอง ต่อไป”

มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘๖ แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๘๖ ในคดีที่เด็กหรือเยาวชนต้องหาว่ากระทำความผิดอาญาซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกินห้าปี ไม่ว่าจะมิโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม ถ้าปรากฏว่าเด็กหรือเยาวชนไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ หากเด็กหรือเยาวชนสำนึกในการกระทำก่อนฟ้องคดีเมื่อคำนึงถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สภาพร่างกาย สภาพจิต อาชีพ ฐานะ และเหตุแห่งการกระทำความผิดแล้ว หากผู้อำนวยการสถานพินิจพิจารณาเห็นว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นอาจกลับตนเป็นคนดีได้โดยไม่ต้องฟ้อง ให้จัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูให้เด็กหรือเยาวชนปฏิบัติ และหากจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองเด็กหรือเยาวชนอาจกำหนดให้บิดา มารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลหรือผู้แทนองค์การซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยปฏิบัติด้วยก็ได้ ทั้งนี้ เพื่อแก้ไขปรับเปลี่ยนความประพฤติของเด็กหรือเยาวชน บรรเทา ทดแทน หรือชดเชยความเสียหายแก่ผู้เสียหาย หรือเพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่ชุมชนและสังคม แล้วเสนอความเห็นประกอบแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูต่อพนักงานอัยการเพื่อพิจารณา โดยการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูดังกล่าวต้องได้รับความยินยอมจากเด็กหรือเยาวชนและผู้เสียหายด้วยหากคดีนั้นเป็นคดีที่มีผู้เสียหาย

เมื่อพนักงานอัยการได้รับแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูและความเห็นของผู้อำนวยการสถานพินิจตามวรรคหนึ่งแล้ว หากมีข้อสงสัยอาจสอบถามผู้อำนวยการสถานพินิจหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาได้ ถ้าพนักงานอัยการไม่เห็นชอบกับแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ให้ส่งแก้ไขแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูหรือสั่งดำเนินคดีต่อไป และให้ผู้อำนวยการสถานพินิจแจ้งคำสั่งของพนักงานอัยการให้พนักงานสอบสวนและผู้เกี่ยวข้องทราบ หากพนักงานอัยการเห็นว่าแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูได้เป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็กหรือเยาวชนแล้ว เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ให้พนักงานอัยการเห็นชอบกับแผนดังกล่าวและให้มีการดำเนินการตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูทันที พร้อมทั้งรายงานให้ศาลทราบ ทั้งนี้ แผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูต้องได้รับความยินยอมจากเด็กหรือเยาวชนและผู้เสียหายด้วยหากคดีนั้นเป็นคดีที่มีผู้เสียหาย

ในกรณีที่ปรากฏข้อเท็จจริงแก่ศาลว่ากระบวนการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้ศาลพิจารณาสั่งตามที่เห็นสมควร

ศาลต้องมีคำสั่งตามวรรคสามภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงาน ทั้งนี้ ให้ประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาออกข้อกำหนดเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินการของศาลด้วย”

มาตรา ๑๑ บรรดาระเบียบหรือข้อกำหนดที่ออกตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีระเบียบหรือข้อกำหนดในส่วนที่ต้องออกตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ใช้บังคับ

การดำเนินการออกระเบียบหรือข้อกำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ หากไม่สามารถดำเนินการได้ ให้รัฐมนตรีรายงานเหตุผลที่ไม่อาจดำเนินการได้ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ

มาตรา ๑๒ ให้ประธานศาลฎีกาและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระราชโองการ
พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ มีบทบัญญัติบางประการที่ยังไม่เหมาะสมกับการดำเนินการเพื่อคุ้มครองเด็กและเยาวชน จึงเห็นควรปรับปรุงบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับบทนิยามเกี่ยวกับเด็ก การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชน การนำเด็กและเยาวชนไปฝากควบคุมยังสถานพินิจใกล้เคียง การว่ากล่าวตักเตือนเด็กหรือผู้ซึ่งอายุยังไม่เกินสิบปีรวมถึงบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลหรือผู้แทนองค์การที่เด็กหรือผู้ซึ่งอายุยังไม่เกินสิบปีอาศัยอยู่ด้วย การสอบถามเด็กหรือเยาวชนเบื้องต้น และมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาก่อนฟ้อง ทั้งนี้ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติ

การบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด

พ.ศ. ๒๕๖๑

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๑

เป็นปีที่ ๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๖ มาตรา ๓๗ และมาตรา ๓๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อให้กลไกการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในเชิงบูรณาการเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ อันจะเป็นประโยชน์ในการคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชน และความสงบเรียบร้อยของสังคม ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้สอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด พ.ศ. ๒๕๖๑”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“เด็ก” หมายความว่า เด็กตามกฎหมายว่าด้วยศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

“เยาวชน” หมายความว่า เยาวชนตามกฎหมายว่าด้วยศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

“สถานพินิจ” หมายความว่า สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

“ศูนย์ฝึกและอบรม” หมายความว่า ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน

“สถานที่ควบคุม” หมายความว่า สถานที่ควบคุมของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนและศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน

“การจำแนก” หมายความว่า การแยกและจัดประเภทเด็กและเยาวชนเพื่อกำหนดวิธีการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนและการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูที่เหมาะสมตามสภาพปัญหาและความจำเป็นของเด็กและเยาวชน

“สิ่งของต้องห้าม” หมายความว่า สิ่งของต้องห้ามนำเข้าสถานที่ควบคุมของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนและศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด

“เจ้าพนักงานพินิจ” หมายความว่า ผู้ซึ่งมีคุณสมบัติตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมประกาศกำหนดและอธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้แต่งตั้งเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนและผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีหน้าที่และอำนาจออกกฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

คณะกรรมการการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด

มาตรา ๕ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด” ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงยุติธรรม เป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงสาธารณสุข เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมคุมประพฤติ อธิบดีกรมราชทัณฑ์ เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และเลขาธิการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ เป็นที่ประจักษ์ด้านการคุ้มครองเด็ก ด้านการศึกษา ด้านจิตวิทยา ด้านสังคมสงเคราะห์ ด้านสาธารณสุข และด้านสิทธิเด็ก ด้านละหนึ่งคน เป็นกรรมการ

ให้อธิบดีเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้อธิบดีแต่งตั้งข้าราชการของกรมพินิจและคุ้มครองเด็ก และเยาวชนจำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๖ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปี
- (๓) ไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต
- (๔) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๕) ไม่ติดยาเสพติดให้โทษ

(๖) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก ไม่ว่าจะได้รับโทษจำคุกจริงหรือไม่ เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๗) ไม่เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

(๘) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก ให้ออก หรือเลิกจ้างจากหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานของเอกชนเพราะทุจริตต่อหน้าที่ ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

มาตรา ๗ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้ผู้ได้รับการแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว เว้นแต่วาระของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวัน รัฐมนตรีจะไม่แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนก็ได้ และในการนี้ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการเท่าที่เหลืออยู่

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวาระหนึ่ง หากยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ อาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

มาตรา ๘ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๖

(๔) รัฐมนตรีให้ออกจากตำแหน่ง เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ

มาตรา ๙ คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอนโยบายและแผนในการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด เพื่อให้สอดคล้องกับกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบ

(๒) ให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาแก่รัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งให้คำแนะนำแก่อธิบดีในการออกระเบียบตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) พิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดตามที่คณะรัฐมนตรีขอให้พิจารณา

(๔) พิจารณาให้ความเห็นชอบการกำหนดอาณัติบริเวณภายนอกสถานที่ควบคุมซึ่งเป็นสาธารณะเป็นเขตปลอดภัย

(๕) กำหนดหรือเสนอแนะแนวทาง กลยุทธ์ และมาตรการในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด หรือการดำเนินการตามแผนการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด ให้เป็นไปโดยมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล รวมทั้งแนวทางในการดูแลช่วยเหลือเด็กและเยาวชนเพื่อมิให้กลับไปกระทำผิดซ้ำอีก

(๖) ให้คำปรึกษา แนะนำ และประสานหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพฤตินิสัยเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม การติดตามช่วยเหลือสงเคราะห์เด็กหรือเยาวชนภายหลังปล่อย และการป้องกันการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

(๗) กำหนดมาตรฐานการดำเนินงานต่าง ๆ ของเจ้าพนักงานพินิจให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งให้ความเห็นชอบหลักสูตรการฝึกอบรมเจ้าพนักงานพินิจ

(๘) พัฒนาหรือแก้ไขปัญหาคัดค้านต่าง ๆ อันเนื่องจากการใช้พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน

(๙) ปฏิบัติการอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น

มาตรา ๑๐ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้ารองประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๑ คณะกรรมการจะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมายก็ได้

การประชุมคณะอนุกรรมการให้นำความในมาตรา ๑๐ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๑๒ ให้กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการให้แก่คณะกรรมการ และประสานงานกับหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพฤตินิสัยเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม การติดตามช่วยเหลือสงเคราะห์เด็กหรือเยาวชนภายหลังปล่อย และการป้องกันการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน รวมทั้งปฏิบัติงานอื่นใดตามที่คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการมอบหมาย

หมวด ๒

หน้าที่และอำนาจของเจ้าพนักงานพินิจ

มาตรา ๑๓ ให้อธิบดีมีหน้าที่และอำนาจกำหนดหน้าที่และอำนาจของเจ้าพนักงานพินิจในส่วนที่เกี่ยวข้องแก่การงานและความรับผิดชอบ ตลอดจนเงื่อนไขที่จะปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจนั้น ทั้งนี้ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๑๔ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๐๓ แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ ห้ามมิให้ใช้เครื่องพันธนาการแก่เด็กและเยาวชนที่อยู่ในการควบคุมของเจ้าพนักงานพินิจ เว้นแต่มีเหตุจำเป็นอย่างยิ่งอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ ดังต่อไปนี้

(๑) เพื่อป้องกันการหลบหนี เมื่อนำตัวเยาวชนออกมานอกสถานที่ควบคุม หรือ

(๒) เพื่อความปลอดภัยของเด็กหรือเยาวชนเองหรือบุคคลอื่น ในกรณีที่เกิดความไม่สงบในสถานที่ควบคุม

การใช้เครื่องพันธนาการแก่เด็กและเยาวชนตาม (๑) และ (๒) ต้องให้ผู้อำนวยการเป็นผู้พิจารณาสั่งการ และต้องบันทึกความจำเป็นและเหตุผลที่ต้องใช้เครื่องพันธนาการกับเด็กและเยาวชนไว้ด้วย

ประเภท ชนิด และขนาดของเครื่องพันธนาการให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๕ ให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจประกาศกำหนดอาณาบริเวณภายนอกสถานที่ควบคุมซึ่งเป็นที่สาธารณะเป็นเขตปลอดภัยพร้อมแสดงแผนที่ของอาณาบริเวณดังกล่าว ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของบุคคลในบริเวณนั้นประกอบด้วย

ในกรณีที่มีพฤติการณ์และเหตุอันควรสงสัยว่า บุคคลหรือยานพาหนะใดอาจมีการส่งสิ่งของต้องห้ามหรือกระทำการผิดกฎหมายในบริเวณดังกล่าว ให้เจ้าพนักงานพินิจมีหน้าที่และอำนาจสั่งให้บุคคลหรือยานพาหนะออกนอกเขตปลอดภัยได้

มาตรา ๑๖ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของสถานที่ควบคุม ให้เจ้าพนักงานพินิจมีหน้าที่และอำนาจตรวจค้นสิ่งของต้องห้าม ตรวจสอบจดหมาย เอกสาร พัสตุนภัณฑ์ หรือสิ่งสื่อสารอื่น หรือสกัดกั้นการติดต่อสื่อสารทางโทรคมนาคมหรือทางใด ๆ ซึ่งมีถึงหรือมาจากเด็กหรือเยาวชน ยกเว้นการร้องทุกข์ ร้องเรียน หรือกรณีเป็นการสื่อสารระหว่างเด็กหรือเยาวชนกับที่ปรึกษากฎหมายหรือนายความ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๑๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ เจ้าพนักงานพินิจต้องแสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวเจ้าพนักงานพินิจ ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๑๘ ให้กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจัดให้เจ้าพนักงานพินิจเข้ารับการฝึกอบรมก่อนเข้าปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้มีการพัฒนาความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม และมีประสบการณ์ภาคปฏิบัติ รวมถึงการจัดฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะและความเชี่ยวชาญ ทั้งนี้ ตามหลักสูตรการฝึกอบรมที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ

มาตรา ๑๙ ให้เจ้าพนักงานพินิจซึ่งผ่านการฝึกอบรมตามมาตรา ๑๘ เป็นตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน และในการกำหนดให้ได้รับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษ ให้คำนึงถึงภาระหน้าที่และคุณภาพของงาน โดยเปรียบเทียบกับค่าตอบแทนของผู้ปฏิบัติงานอื่นในกระบวนการยุติธรรมด้วย ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

หมวด ๓

สถานที่ควบคุม การจำแนก และมาตรฐานสถานที่ควบคุมเด็กและเยาวชน

มาตรา ๒๐ เพื่อประโยชน์ในการควบคุมดูแลแก้ไขบำบัดฟื้นฟูและฝึกอบรมพัฒนาพฤตินิสัยเด็กและเยาวชน อธิบดีอาจประกาศกำหนดให้จัดแบ่งอาณาเขตภายในสถานที่ควบคุมออกเป็น ส่วน ๆ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับผลการจำแนกเด็กและเยาวชนแต่ละประเภทก็ได้

การจำแนกประเภทและรูปแบบของสถานที่ควบคุม ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๒๑ เพื่อให้การบริหารงานสถานที่ควบคุมทุกแห่งเป็นไปในแนวทางและมาตรฐานเดียวกัน ให้อธิบดีวางระเบียบเกี่ยวกับการบริหารงานในสถานที่ควบคุม การปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานพินิจ การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูและพัฒนาพฤตินิสัยเด็กและเยาวชน แนวทางการปฏิบัติตัวของเด็กและเยาวชน แต่ละประเภท และการอื่นอันจำเป็นตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๒ ให้ผู้อำนวยการจัดสิ่งดังต่อไปนี้ให้เด็กและเยาวชนอย่างเพียงพอ

- (๑) อาหารสะอาดและถูกหลักโภชนาการ
- (๒) น้ำสะอาดสำหรับการบริโภคและอุปโภค
- (๓) ยาสามัญประจำบ้านที่จำเป็น
- (๔) เสื้อผ้าที่เหมาะสมตามสภาพภูมิอากาศและสิ่งของเครื่องใช้ที่จำเป็น
- (๕) อุปกรณ์นันทนาการและการกีฬา
- (๖) อุปกรณ์ในการศึกษาขั้นพื้นฐานและการฝึกอบรม
- (๗) ที่หลับนอนที่เหมาะสมและถูกสุขลักษณะ
- (๘) สิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ที่จำเป็น

หมวด ๔

การรับตัว การจำแนก และการพัฒนาพฤตินิสัยเด็กและเยาวชน

ส่วนที่ ๑

การรับตัวเด็กและเยาวชนเข้าสถานที่ควบคุม

มาตรา ๒๓ ให้เจ้าพนักงานพินิจรับตัวเด็กและเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดไว้ในระหว่างการสอบสวน หรือการพิจารณาคดี หรือตามคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลไว้ควบคุมดูแลเพื่อแก้ไข บำบัดฟื้นฟูหรือฝึกอบรมในสถานที่ควบคุม เมื่อได้รับหมายควบคุมตัว

มาตรา ๒๔ ในวันที่รับตัวเด็กและเยาวชนเข้าใหม่ในสถานที่ควบคุม ให้เจ้าพนักงานพินิจ จัดทำข้อมูลการรับตัว สมุดประจำตัวเด็กและเยาวชน ชี้แจงสิทธิ หน้าที่ กฎ ระเบียบของสถานที่ควบคุม และให้คำแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติตนระหว่างอยู่ในสถานที่ควบคุมให้เด็กและเยาวชนทราบ รวมทั้ง จัดให้มีบุคลากรทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงและให้คำปรึกษาแก่เด็กและเยาวชน

มาตรา ๒๕ ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนมีบุตรอายุต่ำกว่าสามปีติดมาระหว่างถูกควบคุมตัวหรือรับการฝึกอบรม หรือคลอดบุตรในระหว่างรับการควบคุมตัวหรือรับการฝึกอบรมนั้น หากมีความจำเป็นหรือปรากฏว่าไม่มีผู้ใดจะเลี้ยงดูเด็กซึ่งเป็นบุตรของเด็กหรือเยาวชนนั้น ผู้อำนวยการจะอนุญาตให้บุตรของเด็กหรือเยาวชนอยู่ในสถานที่ควบคุมได้เฉพาะกรณีจำเป็นและบุตรอายุต่ำกว่าสามปีก็ได้ หรือให้ส่งบุตรนั้นไปยังหน่วยงานซึ่งมีหน้าที่ให้การสงเคราะห์คุ้มครองสวัสดิภาพหรือพัฒนาฟื้นฟูเด็กเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป ทั้งนี้ ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของบุตรของเด็กหรือเยาวชนเป็นสำคัญ

ส่วนที่ ๒

การจำแนกเด็กและเยาวชนและการพัฒนาพฤติกรรมเด็กและเยาวชน

มาตรา ๒๖ เพื่อประโยชน์ในการดูแล แก้ไขบำบัดฟื้นฟู และพัฒนาพฤติกรรมเด็กและเยาวชนให้กลับตนเป็นคนดี ให้จำแนกเด็กและเยาวชนในสถานที่ควบคุมตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๒๗ ให้ผู้อำนวยการจัดให้มีการจำแนกเด็กและเยาวชน เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหา สาเหตุหรือปัจจัยแห่งการกระทำความผิดในด้านสังคม สิ่งแวดล้อม สุขภาพ และจิตใจ รวมทั้งพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน เพื่อกำหนดวิธีการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชน การวางแผน แก้ไขบำบัดฟื้นฟู และการรายงานข้อเท็จจริงพร้อมทั้งเสนอความเห็นเกี่ยวกับการลงโทษ หรือการใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนที่เหมาะสมต่อศาล

ในการจำแนกเด็กและเยาวชนที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เข้ารับการฝึกอบรมในศูนย์ฝึกและอบรม ให้ผู้อำนวยการดำเนินการให้สอดคล้องกับคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลด้วย

การจำแนกเด็กและเยาวชนตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้ผู้อำนวยการรับฟังข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสหวิชาชีพตามกฎหมายว่าด้วยศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวประกอบด้วย

มาตรา ๒๘ เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการควบคุมดูแลเด็กและเยาวชนในสถานที่ควบคุม ให้จัดกลุ่มเด็กและเยาวชนโดยให้คำนึงถึงประเภทของสถานที่ควบคุมที่ได้จำแนกไว้ ความเหมาะสมกับเด็กและเยาวชนแต่ละประเภท การควบคุมดูแล แก้ไขบำบัดฟื้นฟู และพัฒนาพฤติกรรมเด็กและเยาวชน และการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

หมวด ๕
การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูและการฝึกอบรม

มาตรา ๒๙ ให้สถานพินิจและศูนย์ฝึกและอบรมจัดทำแนวทางในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูและการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนให้เหมาะสมกับเพศ อายุ ศาสนา วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี สภาพะสุภาพทางกายและจิต บุคลิกลักษณะ ระดับสติปัญญา ระดับการศึกษา การประกอบอาชีพ สภาพครอบครัว ตลอดจนสภาพแวดล้อมของเด็กและเยาวชน และกำหนดวิธีการและเป้าหมายในการกลับคืนสู่ครอบครัวและสังคม โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญ

ในการจัดทำแนวทางในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูและการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนแต่ละราย ต้องมาจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ทำให้ทราบถึงสาเหตุของการกระทำผิด และปัจจัยที่ก่อให้เกิด การกระทำผิด เพื่อกำหนดแนวทางในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนให้ตรงตามสภาพปัญหาและ ความจำเป็น และขจัดปัจจัยที่จะก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการกระทำผิด และสร้างปัจจัยเสริมที่จะช่วยให้ กลับตนเป็นคนดี

มาตรา ๓๐ ให้สถานพินิจจัดทำแนวทางการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนเป็นรายบุคคล ที่เหมาะสมกับสภาพปัญหาและความจำเป็น เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาทักษะการปรับตัวและ การดำเนินชีวิตของเด็กและเยาวชน สนับสนุนให้มีความพร้อมที่จะดำรงชีวิตในสังคม และเตรียม ความพร้อมในการเข้ารับกิจกรรมแก้ไขบำบัดฟื้นฟูที่เหมาะสมในกรณีที่ต้องเข้ารับการฝึกอบรม

มาตรา ๓๑ ให้ศูนย์ฝึกและอบรมจัดทำแนวทางการฝึกอบรม โดยกำหนดให้มีการเตรียม ความพร้อมก่อนปล่อย และแจ้งแนวทางการฝึกอบรมให้เด็กและเยาวชน และบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็กและเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยทราบ

ภายหลังการจัดทำแนวทางการฝึกอบรมแล้ว หากพบว่าข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไป ให้ทำการปรับปรุงแนวทางดังกล่าวให้เหมาะสม และรายงานแนวทางที่ได้ปรับปรุงแล้วให้ศาลทราบ

ให้มีการประเมินผลการฝึกอบรมตามแนวทางตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองเป็นระยะหรือ เมื่อการฝึกอบรมตามแนวทางดังกล่าวเสร็จสิ้น

มาตรา ๓๒ ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งให้สถานพินิจดำเนินการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนก่อนมีคำพิพากษา ให้มีการรับฟังความคิดเห็นของเด็กและเยาวชน รวมทั้งผู้ปกครอง ประกอบในการจัดทำแนวทางการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูด้วย

ให้เจ้าพนักงานพินิจจัดทำแนวทางการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู โดยวิเคราะห์สภาพปัญหาและสาเหตุการกระทำผิด กำหนดกิจกรรม และระยะเวลาที่ชัดเจนในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูในกรณีที่ศาลมิได้กำหนดระยะเวลาในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูไว้

มาตรา ๓๓ ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เด็กและเยาวชนเข้ารับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูแบบเข้ามาเย็นกลับ ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจกำหนดเขตพื้นที่เฉพาะสำหรับเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้หรือดำเนินการในสถานที่อื่นที่ได้รับความเห็นชอบจากอธิบดี และต้องจัดให้มีแนวทางการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเฉพาะราย

มาตรา ๓๔ ศูนย์ฝึกและอบรมจะต้องจัดให้มีการศึกษาสายสามัญหรือการฝึกวิชาชีพ และการบำบัดฟื้นฟูพฤติกรรมและอารมณ์เด็กและเยาวชน ที่เหมาะสมกับอายุ สภาพร่างกาย สภาพจิต ภูมิลำเนา ระยะเวลาการฝึกอบรม และประโยชน์ที่เด็กและเยาวชนจะได้รับในอนาคต ตามหลักสูตรการฝึกอบรมที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๓๕ ให้ศูนย์ฝึกและอบรมจัดทำแนวทางการฝึกอบรมเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนตามสภาพปัญหาและความจำเป็น โดยมีการกำหนดระยะเวลาที่สอดคล้องกับคำพิพากษาหรือคำสั่งศาล เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของเด็กและเยาวชนในการกลับไปดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ทั้งนี้ แนวทางการฝึกอบรมต้องสอดคล้องกับภารกิจและลักษณะของศูนย์ฝึกและอบรมแต่ละแห่ง

มาตรา ๓๖ ในการจัดทำแนวทางการฝึกอบรม ให้พิจารณาข้อมูล ดังต่อไปนี้

- (๑) รายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน
- (๒) ระยะเวลาการฝึกอบรมตามคำพิพากษาหรือคำสั่งศาล
- (๓) ผลการจำแนก
- (๔) ความสมัครใจ ความถนัด และความต้องการของเด็กและเยาวชน
- (๕) หลักสูตรการฝึกอบรมซึ่งสถานที่ควบคุมสามารถจัดได้

หมวด ๖

สิทธิหน้าที่ ประโยชน์ และกิจการอื่น ๆ เกี่ยวกับเด็กและเยาวชน

ส่วนที่ ๑

สิทธิของเด็กและเยาวชน

มาตรา ๓๗ ให้สถานที่ควบคุมจัดให้เด็กและเยาวชนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ โดยต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งต้องมีการฝึกอบรมด้านคุณธรรมและจริยธรรม และการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพ

ให้เด็กและเยาวชนมีโอกาสดำเนินการเข้ารับการศึกษและการฝึกอบรมอย่างเท่าเทียมกัน

ให้สถานที่ควบคุมจัดให้เด็กและเยาวชนได้รับความรู้เกี่ยวกับเพศวิถีศึกษาที่เหมาะสมแก่เด็กและเยาวชนแต่ละคน

การกำหนดหลักสูตร หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดการศึกษาและการฝึกอบรมให้แก่เด็กและเยาวชน ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๓๘ ให้สถานที่ควบคุมรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการศึกษาขั้นพื้นฐานและการฝึกอบรมให้แก่เด็กและเยาวชน รวมทั้งต้องจัดหาบรรดาเครื่องอุปกรณ์ในการศึกษาขั้นพื้นฐานและการฝึกอบรมให้แก่เด็กและเยาวชน

มาตรา ๓๙ ให้สถานที่ควบคุมจัดการกีฬา ดนตรี และนันทนาการ ให้แก่เด็กและเยาวชนที่เหมาะสมกับวัยและสภาพของเด็กและเยาวชนแต่ละคน รวมทั้งจัดกิจกรรมการแข่งขันกีฬาหรือการแสดงดนตรีของเด็กและเยาวชน

ให้สถานที่ควบคุมรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการจัดการและจัดหาบรรดาเครื่องอุปกรณ์ตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๔๐ ให้สถานที่ควบคุมจัดให้มีการสอนหลักคำสอนทางศาสนา ให้คำแนะนำทางจิตใจหรือประกอบศาสนกิจในสถานที่ควบคุมให้แก่เด็กและเยาวชน

มาตรา ๔๑ เด็กและเยาวชนมีสิทธิได้รับเงินรางวัลจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการฝึกวิชาชีพหรือฝึกงานฝีมือเด็กและเยาวชน หรือรางวัลจากการแสดงหรือบริการต่าง ๆ ของเด็กและเยาวชน ทั้งนี้ ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

ส่วนที่ ๒

สุขอนามัยของเด็กและเยาวชน

มาตรา ๔๒ ในกรณีที่แพทย์ พยาบาล หรือเจ้าพนักงานพินิจซึ่งผ่านการฝึกอบรมด้านการพยาบาล พบว่าเด็กหรือเยาวชนเจ็บป่วยซึ่งต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ ถ้าเป็นอาการเจ็บป่วยที่ง่ายต่อการติดเชื้อหรือเป็นโรคติดต่อ ให้จัดแยกเด็กหรือเยาวชนนั้นออกจากเด็กหรือเยาวชนอื่น โดยให้มีผู้ดูแลอย่างใกล้ชิดและรายงานผู้อำนวยการเพื่อดำเนินการให้ได้รับการตรวจจากแพทย์โดยเร็ว

หากแพทย์ พยาบาล หรือเจ้าพนักงานพินิจที่ผ่านการอบรมด้านการพยาบาล เห็นว่าเด็กหรือเยาวชนป่วยด้วยโรคที่ต้องการการบำบัดเฉพาะด้านหรือมีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพจิต ให้เสนอความเห็นต่อผู้อำนวยการเพื่อพิจารณาส่งตัวเด็กหรือเยาวชนดังกล่าวไปยังสถานบำบัดรักษาสำหรับโรคชนิดนั้น โดยเฉพาะ โรงพยาบาล หรือสถานบำบัดรักษาทางสุขภาพจิตนอกสถานที่ควบคุมต่อไป และให้ผู้อำนวยการแจ้งให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ทราบ

มาตรา ๔๓ ให้สถานที่ควบคุมจัดให้เด็กและเยาวชนได้รับอุปกรณ์ช่วยเกี่ยวกับสายตาและการได้ยิน การบริการทันตกรรม รวมถึงอุปกรณ์สำหรับผู้มีกายพิการ ตามความจำเป็นและเหมาะสม

ให้สถานที่ควบคุมจัดให้มีการตรวจสุขภาพเด็กและเยาวชนอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

ให้บุตรของเด็กและเยาวชนในสถานที่ควบคุมได้รับการตรวจสุขภาพร่างกายโดยผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพเด็กเพื่อวินิจฉัยและให้การรักษาตามความจำเป็น รวมทั้งการตรวจป้องกันโรค และการบริการด้านสุขอนามัย

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๔๔ ให้สถานที่ควบคุมจัดเตรียมให้เด็กและเยาวชนหญิงที่มีครรภ์ได้คลอดบุตรในโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลนอกสถานที่ควบคุม ณ ห้องที่ที่สถานที่ควบคุมนั้นตั้งอยู่

เมื่อเด็กและเยาวชนหญิงคลอดบุตรแล้ว ให้เด็กและเยาวชนหญิงนั้นอยู่พักรักษาตัวต่อไปภายหลังการคลอดได้ไม่เกินเจ็ดวันนับแต่วันคลอด ในกรณีที่จำเป็นต้องพักรักษาตัวนานกว่านี้ ให้เสนอความเห็นของแพทย์เพื่อขออนุญาตต่อผู้อำนวยการ

มาตรา ๔๕ ให้สถานที่ควบคุมจัดให้เด็กและเยาวชนหญิงผู้ตั้งครรภ์หรือผู้ให้นมบุตรได้รับคำแนะนำทางด้านสุขภาพและโภชนาการจากแพทย์ พยาบาล หรือเจ้าพนักงานพินิจซึ่งผ่านการฝึกอบรม

ด้านการพยาบาล และต้องจัดอาหารที่เพียงพอและในเวลาที่เหมาะสมให้แก่เด็กและเยาวชนหญิง ผู้ตั้งครรภ์ ทารก เด็กและมารดาผู้ให้นมบุตร และต้องไม่ขัดขวางเด็กและเยาวชนหญิงจากการให้นมบุตร เว้นแต่มีปัญหาด้านสุขภาพ

ส่วนที่ ๓

การติดต่อเด็กและเยาวชน

มาตรา ๔๖ เด็กและเยาวชนพึงได้รับการอนุญาตให้ติดต่อกับบุคคลภายนอกตามระเบียบ ที่อธิบดีกำหนด และบุคคลภายนอกซึ่งได้รับอนุญาตให้เข้าไปในสถานที่ควบคุมเพื่อกิจธุระ เยี่ยมเด็กและ เยาวชน หรือเพื่อประโยชน์อย่างอื่น จะต้องปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับของสถานที่ควบคุม ที่ประกาศไว้โดยเปิดเผย หากฝ่าฝืนให้เจ้าพนักงานพินิจมีหน้าที่และอำนาจสั่งให้ออกจากสถานที่ควบคุมได้

มาตรา ๔๗ ให้สถานที่ควบคุมจัดสถานที่ให้เด็กและเยาวชนได้พบและปรึกษากับที่ปรึกษา กฎหมายหรือทนายความของตนเป็นการเฉพาะตัวตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

ส่วนที่ ๔

ทรัพย์สินของเด็กและเยาวชน

มาตรา ๔๘ ทรัพย์สินชนิดใดจะเป็นสิ่งของต้องห้าม หรือสิ่งของที่อนุญาตหรือไม่อนุญาต ให้เก็บรักษาไว้ในสถานที่ควบคุม ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด ระเบียบดังกล่าวเมื่อประกาศใน ราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้ และให้ปิดประกาศรายชื่อสิ่งของต้องห้ามไว้ในสถานที่เปิดเผยหน้า สถานที่ควบคุมด้วย

ทรัพย์สินที่เป็นสิ่งของอนุญาตให้เก็บรักษาไว้ในสถานที่ควบคุม หากมีปริมาณหรือจำนวน เกินกว่าที่อธิบดีอนุญาต หรือเป็นสิ่งของที่ไม่อนุญาตให้เก็บรักษาไว้ในสถานที่ควบคุมให้แจ้งให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมารับสิ่งของดังกล่าวคืนจากเจ้าพนักงานพินิจ หากไม่มีผู้มารับคืน สถานที่ควบคุมอาจ จำหน่ายสิ่งของนั้นแล้วมอบเงินให้แก่เด็กและเยาวชนภายหลังหักค่าใช้จ่ายในการจำหน่ายในวันที่เด็กและ เยาวชนได้รับการปล่อยตัว แต่ถ้าสิ่งของนั้นเป็นของอันตรายหรือโสโครก ให้เจ้าพนักงานพินิจทำลายเสีย

การจำหน่ายและการทำลายสิ่งของตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๔๙ ทรัพย์สินของเด็กและเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัวหรือหลบหนีไปซึ่งตกค้างอยู่ในสถานที่ควบคุม หากเด็กและเยาวชนไม่มารับคืนไปภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับการปล่อยตัวหรือหลบหนี ให้ตกเป็นของแผ่นดิน

หมวด ๗

การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยและการติดตามภายหลังปล่อยจากสถานที่ควบคุม

มาตรา ๕๐ ให้สถานพินิจและศูนย์ฝึกและอบรมจัดให้มีแนวทางการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย โดยเริ่มเตรียมการตั้งแต่ได้รับตัวเด็กและเยาวชนไว้ในสถานที่ควบคุมเพื่อให้มีกระบวนการในการส่งเสริมและช่วยเหลือเด็กและเยาวชนได้อย่างถูกวิธีและเหมาะสมเพื่อให้เด็กและเยาวชนแต่ละคนกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข รวมทั้งต้องให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดการเรื่องส่วนตัว เศรษฐกิจสังคม ตลอดจนมีความสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัวและชุมชน ทั้งนี้ ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๕๑ ในการจัดทำแนวทางการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย ให้เด็กและเยาวชนและบิดามารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือองค์การหรือชุมชนที่เด็กและเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย มีส่วนร่วมพิจารณาในเรื่อง ดังต่อไปนี้

(๑) การดำเนินชีวิตและการปฏิบัติตนของเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อย

(๒) การควบคุมดูแลเด็กและเยาวชนของบิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือองค์การหรือชุมชนที่เด็กและเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย

(๓) วิธีการและระยะเวลาที่สถานพินิจหรือศูนย์ฝึกและอบรมจะติดตามภายหลังปล่อยเพื่อการประคับประคองให้เด็กและเยาวชนสามารถดำรงตนอยู่ได้โดยไม่กลับไปกระทำผิดอีก

มาตรา ๕๒ ในกรณีที่เด็กและเยาวชนพึงได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพภายหลังปล่อย ให้แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็กหรือติดต่อให้หน่วยงานเครือข่ายความร่วมมือภาครัฐและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพ ทั้งนี้ เพื่อเตรียมการตั้งแต่ในช่วงเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย

มาตรา ๕๓ ก่อนถึงกำหนดปล่อยตัวเด็กและเยาวชน ให้มีการเตรียมความพร้อมดังต่อไปนี้

(๑) แนวทางด้านการศึกษาและการประกอบอาชีพ

(๒) เตรียมเด็กและเยาวชนให้พร้อมคืนสู่ครอบครัวและสังคม

(๓) ประสานกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือผู้แทนองค์การหรือชุมชนที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยให้พร้อมรับเด็กและเยาวชนเมื่อได้รับการปล่อยตัวโดยมีแผนการดูแลที่ชัดเจน

(๔) ให้เด็กและเยาวชนกลับไปอยู่กับครอบครัวเป็นการชั่วคราว หรือทดลองไปทำงานภายนอกสถานที่ควบคุม เพื่อประเมินผลการกลับไปใช้ชีวิตในสังคม

มาตรา ๕๔ ในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย หากพบว่าเด็กและเยาวชนประสบปัญหาด้านที่อยู่อาศัย หรือไม่สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลในครอบครัว หรือไม่มีความปลอดภัยเมื่อกลับไปอยู่ในชุมชน หรืออยู่ในระหว่างการทดลองใช้ชีวิตในชุมชน หรืออยู่ในระหว่างการจัดหางานเพื่อประกอบอาชีพ หรือมีความจำเป็นอื่น ๆ ให้สถานพินิจหรือศูนย์ฝึกและอบรมจัดให้มีสถานที่เพื่อให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือภายหลังปล่อย

มาตรา ๕๕ ก่อนถึงกำหนดปล่อยตัวเด็กและเยาวชน ให้สถานพินิจหรือศูนย์ฝึกและอบรมเตรียมความพร้อม ดังต่อไปนี้

(๑) จัดเตรียมผลการศึกษา เพื่อให้เด็กและเยาวชนนำไปใช้ในการศึกษา หรือใช้เป็นหลักฐานในการสมัครงาน

(๒) ติดต่อบิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือผู้แทนองค์การหรือชุมชนซึ่งเด็กและเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย เพื่อแจ้งวันครบกำหนดปล่อยตัวให้ทราบ

(๓) เตรียมการสงเคราะห์ที่จำเป็น โดยต้องจัดให้หรือประสานกับหน่วยงานที่ให้การสงเคราะห์เพื่อรับเด็กและเยาวชนไปให้การสงเคราะห์ต่อ รวมทั้งต้องให้คำแนะนำแก่เด็กและเยาวชนตามสมควร

(๔) จัดส่งประวัติเด็กและเยาวชนไปยังสำนักงานตำรวจแห่งชาติเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับทะเบียนประวัติของเด็กและเยาวชน

มาตรา ๕๖ สถานพินิจหรือศูนย์ฝึกและอบรมต้องจัดให้มีการติดตามผลการปฏิบัติตัวของเด็กและเยาวชน รวมทั้งการแก้ไขปัญหาข้อขัดข้องในการกลับไปดำรงชีวิตในสังคม และการให้คำแนะนำหรือประสานกับหน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบให้การช่วยเหลือต่อไป

มาตรา ๕๗ ให้สถานพินิจหรือศูนย์ฝึกและอบรมประชุมจัดทำแนวทางการติดตามภายหลังปล่อยร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่ และพนักงานคุ้มครองเด็กในพื้นที่ รวมทั้งชุมชนหรือบุคคลที่เห็นสมควร เพื่อกำหนดวิธีการติดตามและการให้

ความช่วยเหลือเด็กและเยาวชนภายหลังการปล่อยตัวให้ตรงตามสภาพปัญหาและความจำเป็นของเด็กและเยาวชน โดยแนวทางจะต้องได้รับการยินยอมจากเด็ก เยาวชน บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำแนวทางการติดตามภายหลังปล่อย ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๕๘ ให้ผู้เข้าร่วมประชุมในการจัดทำแนวทางการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย ตามมาตรา ๕๑ หรือแนวทางการติดตามภายหลังปล่อยตามมาตรา ๕๗ ได้รับค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเช่าที่พัก หรือค่าตอบแทนอย่างอื่น ตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

มาตรา ๕๙ ให้กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจัดให้มีระบบสงเคราะห์ช่วยเหลือและติดตามเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อย โดยร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน หรือองค์การพัฒนาเอกชน รวมทั้งชุมชนหรือบุคคลที่เห็นสมควร เพื่อให้การสงเคราะห์ ช่วยเหลือและติดตามเด็กและเยาวชนให้ได้รับสวัสดิการและการคุ้มครองสวัสดิภาพที่เหมาะสมตรงตามสภาพปัญหาและความจำเป็น

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการสงเคราะห์ช่วยเหลือและติดตามเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อย ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด ส่วนกรณีการสงเคราะห์ช่วยเหลือภายหลังปล่อย ที่มีค่าใช้จ่ายเป็นเงิน ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด โดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรขององค์การหรือองค์กรอื่น หรือบุคคลอื่นที่ไม่ใช่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้ได้รับค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเช่าที่พัก และค่าตอบแทนอย่างอื่น ตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

หมวด ๘

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๖๐ ผู้ใดนำสิ่งของต้องห้ามเข้าไปในสถานที่ควบคุมไม่ว่าด้วยวิธีใด โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานพินิจ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ต้องระวางโทษเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

สิ่งของต้องห้ามตามวรรคหนึ่ง ให้รับเสียทั้งสิ้น

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๖๑ ในวาระเริ่มแรก ในระหว่างที่ยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ตามมาตรา ๕ ให้คณะกรรมการประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงยุติธรรม เป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงสาธารณสุข เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมคุมประพฤติ อธิบดีกรมราชทัณฑ์ เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และเลขาธิการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นกรรมการ และให้อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เป็นกรรมการและเลขานุการ ปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้ไปพลางก่อนจนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามพระราชบัญญัตินี้ แต่ต้องไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ผู้รับสนองพระราชโองการ
พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ในปัจจุบันการแก้ไขปัญหเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดยังขาดกลไกในการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนในเชิงบูรณาการ สมควรกำหนดแนวทางในการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูดังกล่าว เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูและฝึกอบรมในด้านต่าง ๆ จึงมีความจำเป็นต้องจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลบางประการ เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชน โดยให้มีคณะกรรมการการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ตลอดจนกำหนดสิทธิ หน้าที่ และประโยชน์ที่เด็กและเยาวชนควรได้รับในระหว่างการควบคุมดูแลของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน การจำแนกประเภทเด็กและเยาวชน การกำหนดมาตรฐานการดำเนินงานของเจ้าพนักงานพินิจและสถานที่ควบคุม การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย และกำหนดให้มีระบบสงเคราะห์ช่วยเหลือและติดตามภายหลังปล่อยจากสถานที่ควบคุม รวมทั้งจัดให้มีความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับเอกชน และกำหนดโทษทางอาญาสำหรับการกระทำความผิดบางอย่าง เพื่อให้การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ระเบียบกระทรวงยุติธรรม

ว่าด้วยคุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม วิธีการสรรหาและการพ้นจากตำแหน่ง
ของกรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจ
พ.ศ. ๒๕๕๘

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยคุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม
วิธีการสรรหาและการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจ เพื่อให้
สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อการดำเนินงานของกรมพินิจและคุ้มครองเด็ก
และเยาวชน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ และมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมจึงออกระเบียบไว้
ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยคุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม
วิธีการสรรหาและการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจ พ.ศ. ๒๕๕๘”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยคุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม วิธีการสรรหา
และการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจ พ.ศ. ๒๕๕๔

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“สถานพินิจ” หมายความว่า สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

“ศูนย์ฝึกและอบรม” หมายความว่า ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน

“กรม” หมายความว่า กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

“กรรมการสงเคราะห์” หมายความว่า กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจ

“คณะกรรมการดำเนินงาน” หมายความว่า คณะกรรมการดำเนินงานเกี่ยวกับกรรมการสงเคราะห์เด็ก
และเยาวชนสำหรับสถานพินิจ

“คณะกรรมการสรรหา” หมายความว่า คณะกรรมการสรรหากรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชน
สำหรับสถานพินิจ

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

ข้อ ๕ ให้อธิบดีรักษาการตามระเบียบนี้

หมวด ๑

คุณสมบัติ และลักษณะต้องห้ามของกรรมการสงเคราะห์

- ข้อ ๖ กรรมการสงเคราะห์ต้องมีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้
- (๑) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบปีบริบูรณ์
 - (๒) มีประสบการณ์ด้านการดูแล ช่วยเหลือเด็ก หรือด้านอื่นอันจะเป็นประโยชน์ต่อเด็กและเยาวชน
 - (๓) มีความรู้และทัศนคติที่ดีต่อการสงเคราะห์ แก้ไข บำบัด พื้นฟู เด็กและเยาวชน
 - (๔) มีคุณธรรม จริยธรรม พร้อมช่วยเหลือกิจการสถานพินิจ
 - (๕) ประกอบอาชีพสุจริตที่ไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดี
 - (๖) ไม่เป็นคนวิกลจริต จิตฟั่นเฟือน ไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ
 - (๗) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ
 - (๘) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย
 - (๙) ไม่มีประวัติเป็นผู้กระทำความรุนแรงแก่เด็ก เยาวชน หรือสตรี

หมวด ๒

วิธีการสรรหา

ข้อ ๗ ให้มีคณะกรรมการดำเนินงานประกอบด้วย อธิบดี เป็นประธาน รองอธิบดี ผู้ตรวจราชการกรม ผู้เชี่ยวชาญกรม ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร เลขาธิการกรม ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งประธานแต่งตั้งจากกรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจจำนวนไม่เกินสามคน เป็นกรรมการ

ให้บุคลากรที่ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชนมอบหมาย เป็นกรรมการและเลขานุการ หัวหน้ากลุ่มงานช่วยผู้อำนวยการและประสานงานและหัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไป สำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

- ข้อ ๘ ให้คณะกรรมการดำเนินงานมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้
- (๑) พิจารณาลดหรือเพิ่มจำนวนกรรมการสงเคราะห์ตามความเหมาะสม
 - (๒) กำหนดหลักเกณฑ์ และพิจารณาคัดเลือกกรรมการสงเคราะห์ดีเด่น
 - (๓) พิจารณาเสนอชื่อกรรมการสงเคราะห์ เพื่อขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ตามระเบียบว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

(๔) พิจารณาตรวจสอบ กลั่นกรอง ระบุ ยับยั้งบุคคลที่คณะกรรมการสรรหาเสนอรายชื่อเพื่อแต่งตั้งเป็นกรรมการสงเคราะห์ กรณีเกี่ยวกับคุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม หรือที่มีเรื่องร้องเรียนเป็นลายลักษณ์อักษร

(๕) พิจารณาเสนอรัฐมนตรีเพื่อถอดถอนกรรมการสงเคราะห์ที่กระทำผิดวินัยและจริยธรรมตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

(๖) กำหนดหลักสูตรการอบรมกรรมการสงเคราะห์เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน การพิทักษ์คุ้มครองสิทธิและสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน

(๗) แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะทำงาน หรือบุคคลเพื่อดำเนินการใด ๆ ตามแต่จะมอบหมายภายในอำนาจหน้าที่

ข้อ ๙ ในการประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ในกรณีที่ประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองอธิบดีตามลำดับอาวุโสเป็นประธานในที่ประชุมแทน

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ ๑๐ ให้มีคณะกรรมการสรรหา ดังนี้

(๑) ในกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานพินิจ เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านกรุณา ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านมุทิตา ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านอุเบกขา ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนสตรีนคร ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นบุคคลภายนอกที่ประธานแต่งตั้งจำนวนไม่เกินสองคน เป็นกรรมการ และหัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไปสถานพินิจกรุงเทพมหานคร เป็นกรรมการและเลขานุการ

(๒) ในจังหวัดอื่น ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานพินิจ เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นบุคคลภายนอกที่ประธานแต่งตั้งจำนวนไม่เกินสองคน หัวหน้ากลุ่มงานคดีหรือหัวหน้าฝ่ายคดี หัวหน้าสถานแรกรับ หัวหน้ากลุ่มงานประสานกิจกรรมชุมชน เป็นกรรมการ และหัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไป เป็นกรรมการและเลขานุการ

(๓) กรณีสถานพินิจและศูนย์ฝึกและอบรม มีสถานที่ตั้งอยู่ในจังหวัดเดียวกัน นอกเหนือจากศูนย์ฝึกและอบรมตาม (๑) ให้ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเป็นประธานกรรมการ ผู้อำนวยการสถานพินิจเป็นรองประธานกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นบุคคลภายนอกที่ประธานแต่งตั้งจำนวนไม่เกินสองคน ผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรม หัวหน้ากลุ่มงานคดี หัวหน้าสถานแรกรับ หัวหน้ากลุ่มงานประสานกิจกรรมชุมชน เป็นกรรมการ โดยให้หัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไป สถานพินิจ เป็นเลขานุการ และหัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไป ศูนย์ฝึกและอบรม เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

ข้อ ๑๑ คณะกรรมการสรรหา มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ดำเนินการสรรหาผู้มีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๖ เพื่อเสนอแต่งตั้งเป็นกรรมการสงเคราะห์ ภายในระยะเวลาตามข้อ ๑๓ (๔) และตามจำนวนที่คณะกรรมการดำเนินงานกำหนด

(๒) ประเมินผลการปฏิบัติงานของกรรมการสงเคราะห์

(๓) พิจารณาเสนอรายชื่อกรรมการสงเคราะห์ เพื่อรับการคัดเลือกเป็นกรรมการสงเคราะห์ดีเด่นตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการดำเนินงานกำหนด

(๔) เสนอรายชื่อกรรมการสงเคราะห์ต่อคณะกรรมการดำเนินงาน เพื่อการพิจารณาเสนอขอรับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

(๕) เชิญบุคคลใดมาให้อัยการหรือส่งเอกสารประกอบการพิจารณาได้ตามที่เห็นสมควร

(๖) พิจารณาการกระทำผิดวินัยและจริยธรรมของกรรมการสงเคราะห์ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดเพื่อเสนอคณะกรรมการดำเนินงาน

(๗) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ คณะทำงาน หรือบุคคลเพื่อดำเนินการใด ๆ ตามแต่จะมอบหมายภายในอำนาจหน้าที่

(๘) ดำเนินงานอื่นตามที่คณะกรรมการดำเนินงานได้มอบหมาย

ข้อ ๑๒ การประชุมคณะกรรมการสรรหาให้นำข้อ ๙ มาใช้บังคับ โดยอนุโลม

ข้อ ๑๓ ให้คณะกรรมการสรรหาดำเนินการสรรหากรรมการสงเคราะห์ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการดังนี้

(๑) ดำเนินการประกาศรับสมัครโดยเปิดเผย และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การรับสมัครให้ทราบโดยทั่วกันตามความเหมาะสม ก่อนวันรับสมัครไม่น้อยกว่าสิบวัน และให้มีกำหนดเวลารับสมัครไม่น้อยกว่าสิบวัน

(๒) พิจารณาตรวจสอบคุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม และประเมินความเหมาะสมของผู้สมัคร

(๓) การประเมินความเหมาะสมของผู้สมัครตาม (๒) ให้พิจารณาความเหมาะสมด้านบุคลิกภาพ สติปัญญา ความรู้ความเข้าใจในปัญหาเด็กเยาวชนและครอบครัว ความมีจิตอาสา ตลอดจนความเหมาะสมอื่น ๆ เช่น อุปนิสัย วุฒิภาวะทางอารมณ์ ความสุขุมรอบคอบ อธิยาศัยห่วงที่วาจา การแสดงออก ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การปรับตัวกับผู้ร่วมงาน เป็นต้น

(๔) เสนอรายชื่อผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งกรรมการสงเคราะห์ พร้อมด้วยรายงานการประชุมของคณะกรรมการสรรหาต่อคณะกรรมการดำเนินงานเพื่อเสนอรัฐมนตรีพิจารณาแต่งตั้งก่อนคณะกรรมการสงเคราะห์ชุดเดิมครบวาระไม่น้อยกว่าหกสิบวัน

ข้อ ๑๔ ให้สถานพินิจดำเนินการจัดอบรมเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน การพิทักษ์คุ้มครองสิทธิและสวัสดิภาพเด็กและเยาวชนแก่กรรมการสงเคราะห์ตามหลักสูตรที่คณะกรรมการดำเนินงานกำหนด

ข้อ ๑๕ ให้อธิบดีเป็นผู้มีอำนาจออกบัตรประจำตัวกรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชน
สำหรับสถานพินิจ ตามแบบที่แนบท้ายระเบียบนี้

หมวด ๓
การพ้นจากตำแหน่ง

ข้อ ๑๖ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการสงเคราะห์พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๖

(๔) รัฐมนตรีมีคำสั่งให้ออกเนื่องจากกระทำผิดระเบียบวินัยและจริยธรรมตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

การพ้นจากตำแหน่งตาม (๓) หรือ (๔) ให้คณะกรรมการสรรหารายงานต่อคณะกรรมการ
ดำเนินงานเพื่อเสนอรัฐมนตรีพิจารณาให้พ้นจากตำแหน่ง

ประกาศ ณ วันที่ ๒๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๘
พลเอก ไพบูลย์ คุ้มฉายา
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

แบบบัตรประจำตัว
กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจ

ด้านหน้า

รูปถ่าย ๒.๕ X ๓.๐ ซม.	บัตรประจำตัว.....(ตำแหน่ง)..... เลขประจำตัวประชาชนของผู้ถือบัตร ชื่อ..... สังกัด..... ลายมือชื่อผู้ถือบัตร หมูโลहित..... (นายวีระยุทธ สุขเจริญ) อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ผู้ออกบัตร
--------------------------------------	---

๘.๕ ซม.

๕.๕ ซม.

๘.๕ ซม.

ตราครุฑสำหรับหน่วยงานราชการที่ออกบัตร

ด้านหลัง

บัตรประจำตัว กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจ เลขที่ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม วันที่ออกบัตร...../...../..... บัตรหมดอายุ...../...../.....	
---	--

๘.๕ ซม.

๕.๕ ซม.

๘.๕ ซม.

ระเบียบกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่อื่นและการดำเนินงานของกรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชน

สำหรับสถานพินิจ

พ.ศ. ๒๕๕๔

โดยที่มาตรา ๓๘ (๓) แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ ให้กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจปฏิบัติหน้าที่อื่นตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด ประกอบกับอธิบดีเป็นผู้รักษาการตามและระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยคุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม วิธีการสรรหา และการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจ พ.ศ. ๒๕๕๔

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานของกรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจเป็นไปด้วยความเรียบร้อย อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จึงออกระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่อื่นและการดำเนินงานของกรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชน สำหรับสถานพินิจ พ.ศ. ๒๕๕๔”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“กรรมการสงเคราะห์” หมายความว่า กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจที่ได้รับการแต่งตั้งจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

“สถานพินิจ” หมายความว่า สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

“ศูนย์ฝึกและอบรม” หมายความว่า ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน

หมวด ๑

การปฏิบัติหน้าที่อื่น

ข้อ ๔ กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนให้มีหน้าที่อื่นตามที่อธิบดีกำหนด ดังนี้

(๑) เข้าไปเยี่ยมเยียนเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและศูนย์ฝึกและอบรม

(๒) สงเคราะห์เด็กและเยาวชนที่อยู่ในความควบคุมของสถานพินิจและศูนย์ฝึกและอบรม และภายหลังปล่อยตามความเหมาะสม เช่น จัดหาทุนการศึกษา ทุนการประกอบอาชีพ ช่วยจัดหางาน หรือให้การอุปการะเด็กหรือเยาวชนในกรณีจำเป็นอื่น

(๓) ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ สำหรับเด็กและเยาวชน

(๔) ทำหน้าที่เป็นวิทยากรหรือเชิญชวนผู้ทรงคุณวุฒิอื่น ๆ ไปเป็นวิทยากรในการอบรมจริยธรรม หรือช่วยสนับสนุนด้านการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนตามที่อยู่อาศัยสถานพินิจหรือผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเห็นสมควร

- (๕) ช่วยเหลือกิจการสถานพินิจและศูนย์ฝึกและอบรมด้านอื่น ๆ เพื่อสวัสดิภาพและอนาคตของเด็กและเยาวชนตามที่มีอำนาจการขอความร่วมมือ
- (๖) ให้ความร่วมมือในการจัดหารายได้เพื่อกองทุนสงเคราะห์เด็กและเยาวชน
- (๗) เชิญชวนผู้มีจิตกุศลให้ร่วมกันบริจาคเงิน สิ่งของ เครื่องใช้ในการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนตลอดจนเข้าเยี่ยมเยียนเด็กและเยาวชนในบางโอกาส
- (๘) ร่วมจัดทำแผนการดำเนินงานประจำปีกับสถานพินิจ

หมวด ๒

สิทธิและประโยชน์ของกรรมการสงเคราะห์

ข้อ ๕ กรรมการสงเคราะห์มีสิทธิระดับเพิ่มเติมเครื่องหมายของกรรมการสงเคราะห์ตามแบบที่กำหนดแนบท้ายระเบียบนี้

ข้อ ๖ กรรมการสงเคราะห์มีสิทธิเข้าร่วมการสัมมนาเกี่ยวกับงานสถานพินิจหรือศูนย์ฝึกและอบรม ซึ่งจัดโดยกระทรวงยุติธรรมหรือกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ข้อ ๗ กรรมการสงเคราะห์มีสิทธิได้รับการพิจารณาคัดเลือกเป็นกรรมการสงเคราะห์ดีเด่น

ข้อ ๘ กรรมการสงเคราะห์มีสิทธิได้รับการพิจารณาคัดเลือกเพื่อเสนอชื่อขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามระเบียบว่าด้วยการขอเครื่องราชอิสริยาภรณ์และหลักเกณฑ์ที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด

หมวด ๓

การดำเนินงานของคณะกรรมการสงเคราะห์

ข้อ ๙ เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสงเคราะห์แล้วให้สถานพินิจจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการสงเคราะห์ครั้งแรกภายในสามสิบวันนับแต่วันมีคำสั่งเพื่อให้ความรู้และร่วมจัดทำแนวทางการสงเคราะห์เด็กและเยาวชน

ข้อ ๑๐ ให้มีคณะกรรมการบริหารคณะกรรมการสงเคราะห์ขึ้นมาคณะหนึ่ง โดยให้ที่ประชุมคณะกรรมการสงเคราะห์เลือกประธานกรรมการหนึ่งคน รองประธานกรรมการสองคน และให้สถานพินิจรายงานผลการเลือกประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ ให้อธิบดีทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันทราบผลการเลือก

ข้อ ๑๑ ประธานคณะกรรมการตามข้อ ๑๐ มีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นประธานในที่ประชุม
- (๒) แต่งตั้งกรรมการสงเคราะห์เป็นคณะกรรมการบริหารตามจำนวนที่เห็นสมควร
- (๓) แต่งตั้งคณะทำงานดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้
- (๔) จัดประชุมคณะกรรมการบริหารกรรมการสงเคราะห์อย่างน้อยทุก ๓ เดือนต่อครั้ง

(๕) จัดการประชุมกรรมการสงเคราะห์ อย่างน้อยสี่เดือนต่อครั้งเพื่อให้คำปรึกษาแก่ผู้อำนวยการและติดตามผลการดำเนินงานตามแผนที่กำหนด หรือปรับแผนการดำเนินงานให้เหมาะสม

ข้อ ๑๒ รองประธานกรรมการมีหน้าที่เป็นผู้ช่วยประธานกรรมการในการประชุมปฏิบัติหน้าที่ตามที่ประธานกรรมการมอบหมายและทำหน้าที่แทนประธานกรรมการในกรณีประธานกรรมการไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

ข้อ ๑๓ ประธานกรรมการและรองประธานคณะกรรมการบริหารพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุหนึ่งเหตุใดดังต่อไปนี้

(๑) ลาออก

(๒) ที่ประชุมคณะกรรมการสงเคราะห์ลงมติให้ออกจากตำแหน่งด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของคณะกรรมการสงเคราะห์ทั้งหมด

(๓) สิ้นสุดสถานภาพของกรรมการสงเคราะห์ตามระเบียบนี้

ข้อ ๑๔ ถ้าตำแหน่งประธานกรรมการหรือตำแหน่งรองประธานคณะกรรมการบริหารว่างลง ให้ที่ประชุมคณะกรรมการสงเคราะห์ดำเนินการเลือกใหม่ ภายในระยะเวลาสามสิบวัน นับแต่วันที่ตำแหน่งดังกล่าวว่างลง

ภายหลังจากเลือกประธานกรรมการหรือรองประธานคณะกรรมการบริหารแล้ว ให้สถานพินิจรายงานผลการเลือกให้อธิบดีทราบภายในระยะเวลาสิบห้าวันนับแต่วันทราบผลการเลือก

ข้อ ๑๕ การประชุมคณะกรรมการบริหารกรรมการสงเคราะห์ตามข้อ ๑๐ และข้อ ๑๑ (๔) จะต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งจึงเป็นองค์ประชุม

มติที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเป็นเสียงชี้ขาด

หมวด ๔

การรักษาวินัยและจริยธรรม

ข้อ ๑๖ กรรมการสงเคราะห์ต้องประพฤติปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต

ข้อ ๑๗ กรรมการสงเคราะห์ต้องรักษาความลับของเด็กและเยาวชนรวมทั้งครอบครัวของเด็กและเยาวชนอย่างเคร่งครัด

ข้อ ๑๘ กรรมการสงเคราะห์ต้องไม่ปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรรายงานอันอาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่เด็กและเยาวชน

ข้อ ๑๙ กรรมการสงเคราะห์พึงรักษาความสามัคคีในระหว่างผู้ร่วมงาน

ข้อ ๒๐ กรรมการสงเคราะห์ต้องมีความประพฤติเรียบร้อยปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กและเยาวชน

ข้อ ๒๑ กรรมการสงเคราะห์ต้องไม่แสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบสำหรับตนเองและผู้อื่น

ข้อ ๒๒ กรรมการสงเคราะห์ต้องเข้าประชุมคณะกรรมการสงเคราะห์ครั้งแรกภายในสามสิบวันนับแต่วันมีคำสั่งเพื่อให้ความรู้และร่วมจัดทำแนวทางการสงเคราะห์เด็กและเยาวชน และต้องเข้าร่วมประชุมที่กำหนดไว้ตามระเบียบกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่อื่นและการดำเนินงานของกรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชน สำหรับสถานพินิจ พ.ศ. ๒๕๕๔ เกินกว่ากึ่งหนึ่ง

ประกาศ ณ วันที่ ๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

รัชชัย ไทยเขียว

อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

เครื่องหมายกรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจ

๑. พื้นและตัวอักษร เป็นโลหะสีทอง แบบนูน

๒. ตัวตรากระทรวงยุติธรรม แบบนูน

๓. พื้นลงยาสีฟ้า

ความหมาย : สีฟ้า หมายถึง การเปิดกว้างโอกาสความเย็น ความพร้อมใจ ซึ่งเป็นหลักการดำเนินงานอำนวยความสะดวก ร่วมกันระหว่างคณะกรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจ และกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ประกาศกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาผลงานของกรรมการสงเคราะห์ดีเด่นของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ตามที่ระเบียบกระทรวงยุติธรรม ว่าด้วยคุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม วิธีการสรรหาและการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจ พ.ศ. ๒๕๕๘ ข้อ ๘ (๒) กำหนดให้คณะกรรมการดำเนินงานเกี่ยวกับกรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจ มีอำนาจในการพิจารณาคัดเลือกและเสนอชื่อกรรมการสงเคราะห์เพื่อเป็นกรรมการสงเคราะห์ดีเด่นในแต่ละปี คณะกรรมการดำเนินงานจึงประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ การพิจารณาคัดเลือกกรรมการสงเคราะห์ดีเด่น โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ใช้หลักเกณฑ์การพิจารณาผลงานของกรรมการสงเคราะห์ดีเด่นนี้แทนประกาศกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกกรรมการสงเคราะห์ดีเด่น ลงวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๕ ตั้งแต่วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๐

ข้อ ๒ ผลงานทั่วไปของกรรมการสงเคราะห์ดีเด่นที่ใช้พิจารณา

๒.๑ เข้าไปเยี่ยมเยียนเด็กและเยาวชน หรือเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ สำหรับเด็กและเยาวชนที่สถานพินิจหรือศูนย์ฝึกและอบรม ด้วยตนเองหรือผู้แทนซึ่งไม่ใช่กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชน ไม่น้อยกว่า ๓ ครั้ง ในปีที่พิจารณา

๒.๒ เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการสงเคราะห์ของจังหวัดด้วยตนเองเพื่อให้คำปรึกษาแก่ผู้อำนวยการและติดตามผลการดำเนินงานตามแผนที่กำหนด หรือปรับแผนการดำเนินงานที่เหมาะสม ไม่น้อยกว่า ๒ ครั้งในปีที่พิจารณา

ข้อ ๓ ผลงานเฉพาะของกรรมการสงเคราะห์ดีเด่นที่ใช้พิจารณา

ผู้ที่ได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการสงเคราะห์ดีเด่นจะได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการสงเคราะห์ดีเด่นเพียงระดับเดียว ตามเกณฑ์ที่กำหนดดังนี้

กรรมการสงเคราะห์ดีเด่นระดับดี จะต้องมียผลงานตั้งแต่ ๓ - ๕ คะแนนในปีที่พิจารณา

กรรมการสงเคราะห์ดีเด่นระดับดีมาก จะต้องมียผลงานตั้งแต่ ๖ - ๑๑ คะแนนในปีที่พิจารณา

กรรมการสงเคราะห์ดีเด่นระดับกรม จะต้องมียผลงานตั้งแต่ ๑๒ คะแนนขึ้นไป และมีผลงาน ๓ กิจกรรมขึ้นไป ในปีที่พิจารณา

ทั้งนี้ หากกรรมการสงเคราะห์ดีเด่นระดับดี หรือระดับดีมาก มีผลงานเฉพาะรวมกันสะสมจนถึงระดับกรรมการสงเคราะห์ดีเด่นระดับกรม หรือกรรมการสงเคราะห์แม้จะมีได้เคยได้รับเลือกเป็นกรรมการสงเคราะห์ดีเด่นระดับดี หรือระดับดีมาก แต่มีคะแนนสะสมตั้งแต่ ๑๒ คะแนนขึ้นไปในปีที่พิจารณาได้รับเลือกเป็นกรรมการสงเคราะห์ให้ได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการสงเคราะห์ดีเด่นระดับกรมในปีนั้นได้

ข้อ ๔ ผลงาน...

ข้อ ๔ กรรมการสงเคราะห์จะต้องมีผลงานทั่วไปในปีที่พิจารณา และมีผลงานเฉพาะตามตารางท้ายประกาศนี้ในปีที่พิจารณาด้วย

การจัดเก็บผลงานทั่วไปและผลงานเฉพาะ ให้กรรมการสงเคราะห์แจ้งรายละเอียดต่อผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนในการเก็บรวบรวม

ข้อ ๕ ผู้ที่จะได้เป็นกรรมการสงเคราะห์ดีเด่น แต่ละระดับ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจะพิจารณาจากเกณฑ์ผลงานเป็นรายบุคคล ซึ่งกรรมการสงเคราะห์สามารถนำผลงานเฉพาะประเภทผลงานกันได้ตามตารางท้ายประกาศนี้ เพื่อได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการสงเคราะห์ดีเด่นระดับดี ระดับดีมาก หรือระดับกรม แล้วแต่กรณี ในปีที่พิจารณา

การพิจารณาผลงานเฉพาะตามวรรคหนึ่ง กรณีกรรมการสงเคราะห์หลายคน ได้เข้าร่วมกิจกรรมกับเด็กหรือเยาวชนในรายเดียวกัน แต่ต่างประเภทผลงานเฉพาะกันให้ถือเป็นผลงานเฉพาะรายบุคคลแยกต่างหากจากกัน ทั้งนี้ ไม่รวมถึงกรณีของกรรมการสงเคราะห์หลายคน ที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมในผลงานเดียวกัน คราวเดียวกัน ไม่อาจนับรวมเป็นผลงานเฉพาะรายบุคคล แต่ให้เป็นผลงานเฉพาะของกรรมการสงเคราะห์คนหนึ่งคนใดตามที่ตกลงกันได้

ข้อ ๖ ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูล และรายงานเสนอต่อคณะกรรมการดำเนินงานเป็นรายปี ภายในวันที่ ๓๐ กันยายนของทุกปี สำหรับกรรมการสงเคราะห์ที่ได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการสงเคราะห์ระดับดี ระดับดีมาก หรือระดับกรม โดยพิจารณาผลงานทั่วไปในปีที่พิจารณาและมีผลงานเฉพาะตามตารางท้ายประกาศนี้ในปีที่พิจารณาด้วย

ข้อ ๗ การประกาศเกียรติคุณและโล่กรรมการสงเคราะห์ดีเด่น ให้กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจัดทำใบประกาศเกียรติคุณกรรมการสงเคราะห์ดีเด่นพร้อมโล่ และการเสนอชื่อเพื่อรับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ มอบให้กรรมการสงเคราะห์ดีเด่น ดังนี้

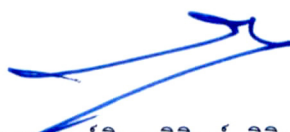
๗.๑ กรรมการสงเคราะห์ดีเด่นระดับดี ได้รับประกาศเกียรติคุณ

๗.๒ กรรมการสงเคราะห์ดีเด่นระดับดีมาก ได้รับประกาศเกียรติคุณพร้อมโล่

๗.๓ กรรมการสงเคราะห์ดีเด่นระดับกรม ได้รับประกาศเกียรติคุณพร้อมโล่ และได้เสนอชื่อให้ได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

ข้อ ๘ ผลงานเฉพาะที่กรรมการสงเคราะห์ได้กระทำขึ้นตั้งแต่วันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๕๙ เป็นต้นมา ให้กรรมการสงเคราะห์แจ้งรายละเอียดต่อผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเพื่อประโยชน์ในการเก็บรวบรวมเป็นข้อมูล โดยสามารถนำผลงานดังกล่าวนับรวมเป็นผลงานตลอดทั้งปีในการพิจารณาคัดเลือกกรรมการสงเคราะห์ดีเด่นในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ นี้ได้ด้วย

ประกาศ ณ วันที่ ๒๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

(ศาสตราจารย์พิเศษวิศิษฎ์ วิศิษฎ์สรอรรถ)

อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ตารางกิจกรรมผลงานเฉพาะระดับ กรรมการสงเคราะห์ดีเด่น

กิจกรรม	ผลงาน	แนวทางการพิจารณา	หลักเกณฑ์การพิจารณา	จำนวนผลงาน		
				๑ คะแนน	๒ คะแนน	๔ คะแนน
๑.	จัดหาสถานศึกษาให้เด็ก หรือ เยาวชนได้เข้ารับการศึกษ	เป็นผู้ดำเนินการติดต่อ ช่วยเหลือ ประสานงาน กับสถานศึกษาให้รับเด็กหรือเยาวชนเข้าศึกษา หรือเป็นผู้อนุเคราะห์รับเด็กหรือเยาวชนเข้าศึกษา ในสถานศึกษา โดยเด็กหรือเยาวชนได้สมัครและ เข้าศึกษาในสถานศึกษานั้น ยกเว้นการศึกษา นอกโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย	จำนวนเด็กหรือเยาวชน ที่ได้เข้าเรียนใน สถานศึกษาสามัญ หรือสายอาชีพ	ไม่น้อยกว่า ๑ ราย	ไม่น้อยกว่า ๒ ราย	ไม่น้อยกว่า ๔ ราย
๒.	ให้ทุนการศึกษาหรือค่าใช้จ่าย ที่จำเป็นเพื่อการศึกษา	เป็นผู้ดำเนินการหรือประสานงานให้ทุนการศึกษา และค่าธรรมเนียมอื่นๆทั้งหมด อย่างน้อย ๑ ภาค การศึกษา หรือค่าใช้จ่ายอื่นๆที่จำเป็นในการศึกษา ของเด็กหรือเยาวชนตลอด ๑ ภาคการศึกษา ได้แก่ ค่าที่พัก ค่ายานพาหนะ ค่าอาหาร ค่าหนังสือและ ค่าอุปกรณ์การศึกษา ค่าเครื่องแต่งกาย เป็นต้น และ ดูแลเด็กหรือเยาวชนในเรื่องการศึกษอย่างต่อเนื่อง	จำนวนเด็กหรือเยาวชน ที่ได้รับการสงเคราะห์ ทุนการศึกษาหรือ ค่าใช้จ่ายที่จำเป็น ในการศึกษา	ไม่น้อยกว่า ๒ ราย หรือ ๒ ภาค การศึกษา	ไม่น้อยกว่า ๔ ราย หรือ ๔ ภาค การศึกษา	ไม่น้อยกว่า ๘ ราย หรือ ๘ ภาค การศึกษา
๓.	จัดหางานหรือรับเยาวชน เข้าทำงานในสถานประกอบการ	เป็นผู้ดำเนินการติดต่อ ประสานงานกับสถาน ประกอบการ/ร้านค้า/นายจ้าง ให้รับเด็กหรือเยาวชน เข้าทำงานหรือเป็นผู้อนุเคราะห์ให้เด็กหรือเยาวชน เข้าทำงาน ทำให้เด็กหรือเยาวชนได้ประกอบอาชีพ หรือมีรายได้เป็นกิจจะลักษณะ	จำนวนเด็กหรือเยาวชน ที่ประกอบอาชีพหรือ มีรายได้เป็นกิจจะลักษณะ	ไม่น้อยกว่า ๑ ราย	ไม่น้อยกว่า ๒ ราย	ไม่น้อยกว่า ๔ ราย

กิจกรรม	ผลงาน	แนวทางการพิจารณา	หลักเกณฑ์การพิจารณา	จำนวนผลงาน		
				๑ คะแนน	๒ คะแนน	๔ คะแนน
๔	ให้ทุนหรือสิ่งของที่จำเป็นในการประกอบอาชีพอิสระ	เป็นผู้ให้หรือจัดหาทุนหรือสิ่งของที่จำเป็นทั้งหมดในการประกอบอาชีพสำหรับเด็กหรือเยาวชนจนสามารถทำให้เด็กหรือเยาวชนมีรายได้ที่แน่นอน	จำนวนเด็กหรือเยาวชนที่สามารถประกอบอาชีพหรือมีรายได้เป็นกิจจะลักษณะ	ไม่น้อยกว่า ๑ ราย	ไม่น้อยกว่า ๒ ราย	ไม่น้อยกว่า ๔ ราย
๕	เป็นผู้ค้ำประกันในการทำงานให้เด็กหรือเยาวชน	รับเป็นผู้ค้ำประกันการทำงานให้กับเด็กหรือเยาวชนโดยมีหลักประกันการทำงานหรือหลักประกันความเสียหายในการทำงานซึ่งสามารถดำเนินการได้ทั้งการค้ำประกันด้วยเงินสด ทรัพย์สิน หรือ ตัวบุคคล	จำนวนเด็กหรือเยาวชนที่ได้รับการค้ำประกันการเข้าทำงาน	ไม่น้อยกว่า ๑ ราย	ไม่น้อยกว่า ๒ ราย	ไม่น้อยกว่า ๔ ราย
๖.	ให้การสงเคราะห์เด็กและเยาวชนหรือประสานบุคคล/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การช่วยเหลือหรือคุ้มครองสวัสดิภาพในกรณีที่มีปัญหาพิเศษ	เป็นผู้สงเคราะห์หรือประสานบุคคล/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้ความช่วยเหลือเด็กหรือเยาวชนที่มีปัญหาพิเศษเฉพาะรายให้ได้รับการช่วยเหลือตามสภาพปัญหาอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง เช่น จัดหาที่พักอาศัยให้กับเด็กหรือเยาวชนเร่ร่อนได้มีที่อยู่เป็นหลักแหล่งเด็กหรือเยาวชนที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนได้รับเลข ๑๓ หลัก หรือมีสถานะบุคคล เด็กหรือเยาวชนตั้งครภได้รับการสงเคราะห์อาหารเสริมอุปกรณ์ในการดูแลบุตร เด็กหรือเยาวชนที่มีความจำเป็นต้องใช้อุปกรณ์ทางการแพทย์ที่ไม่สามารถเบิกได้และผู้ปกครองไม่สามารถให้การสนับสนุนได้รับการสงเคราะห์อุปกรณ์ทางการแพทย์ที่จำเป็น เป็นต้น	จำนวนเด็กหรือเยาวชนที่มีปัญหาพิเศษได้รับความช่วยเหลือเฉพาะรายตามสภาพปัญหาอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง	ไม่น้อยกว่า ๑ ราย	ไม่น้อยกว่า ๒ ราย	ไม่น้อยกว่า ๔ ราย

กิจกรรม	ผลงาน	แนวทางการพิจารณา	หลักเกณฑ์การพิจารณา	จำนวนผลงาน		
				๑ คะแนน	๒ คะแนน	๔ คะแนน
๗.	ให้การดูแล ติดตาม ช่วยเหลือเด็กหรือเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัวจากสถานพินิจหรือศูนย์ฝึกและอบรมอย่างต่อเนื่อง โดยมีผลงานเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน	เป็นผู้ติดตาม ดูแล ช่วยเหลือสงเคราะห์เด็กหรือเยาวชนหลังจากได้รับการปล่อยตัวจากการส่งต่อของหน่วยงานโดยมีระยะเวลาในการติดตามอย่างน้อย ๖ เดือนและมีการส่งข้อมูลให้กับหน่วยงานอย่างต่อเนื่อง	จำนวนเด็กหรือเยาวชนที่ได้รับการสงเคราะห์ช่วยเหลือ ให้คำแนะนำและติดตามอย่างต่อเนื่องไม่ต่ำกว่า ๖ เดือน	ไม่น้อยกว่า ๑ ราย	ไม่น้อยกว่า ๒ ราย	ไม่น้อยกว่า ๔ ราย
๘.	รับเป็นพ่อแม่อุปถัมภ์ให้กับเด็กหรือเยาวชนที่ไม่มีผู้ปกครองมาดูแลระหว่างที่เด็กหรือเยาวชนถูกควบคุมตัว	รับเป็นพ่อแม่อุปถัมภ์โดยการสงเคราะห์ เยี่ยมเยียนให้คำปรึกษา ช่วยเหลือเด็กหรือเยาวชนที่ไม่มีผู้ปกครองมาดูแลระหว่างควบคุมตัวอย่างต่อเนื่องด้วยตนเอง -กรณีเด็กหรือเยาวชนถูกควบคุมตัวที่สถานแรกรับเด็กและเยาวชน เข้ามาเยี่ยมเยียนไม่ต่ำกว่าเดือนละ ๒ ครั้งจนกระทั่งเด็กหรือเยาวชนได้รับการปล่อยตัว -กรณีเด็กหรือเยาวชนอยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เข้ามาเยี่ยมเยียนเดือนละ ๑ ครั้งยกเว้นมีเหตุจำเป็นแต่ต้องไม่ต่ำกว่าปีละ ๘ ครั้ง	จำนวนเด็กหรือเยาวชนที่ได้รับการดูแล ช่วยเหลือให้คำปรึกษาอย่างต่อเนื่อง	ไม่น้อยกว่า ๒ ราย	ไม่น้อยกว่า ๔ ราย	ไม่น้อยกว่า ๘ ราย

กิจกรรม	ผลงาน	แนวทางการพิจารณา	หลักเกณฑ์การพิจารณา	จำนวนผลงาน		
				๑ คะแนน	๒ คะแนน	๔ คะแนน
๙.	เป็นผู้จัดทำโครงการหรือกิจกรรมที่สนับสนุนการดำเนินงานของสถานพินิจ	เป็นผู้จัดทำโครงการหรือกิจกรรมเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงาน เพื่อเป็นการแก้ไข บำบัด พื้นฟู หรือป้องกันการกระทำผิดของเด็ก และเยาวชนหรือเพื่อพัฒนาบุคลากร	จำนวนโครงการที่ได้ดำเนินงานเสร็จสิ้นแล้ว	ไม่น้อยกว่า ๑ โครงการ	ไม่น้อยกว่า ๒ โครงการ	ไม่น้อยกว่า ๔ โครงการ
๑๐.	เป็นผู้สนับสนุน การจัดกิจกรรม หรือเชิญชวนบุคคล องค์กร หน่วยงานต่าง ๆ มาสนับสนุนการดำเนินงานของสถานพินิจ/ศูนย์ฝึก	เป็นผู้ประสานงานบุคคล องค์กรหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาสนับสนุนการจัดกิจกรรม/การดำเนินงานต่าง ๆ ของสถานพินิจ/ศูนย์ฝึก หรือเป็นผู้สนับสนุนการจัดกิจกรรม เช่น การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล/กลุ่ม การฝึกอาชีพ การศึกษา กิจกรรมในการบำบัด พฤติกรรม กิจกรรมคุณธรรมจริยธรรม กีฬานันทนาการ ปฐมนิเทศ เป็นวิทยากรหรือสนับสนุนวิทยากรให้กับกิจกรรมของหน่วยงาน จัดกิจกรรมกับชุมชนในการป้องกันปัญหาการกระทำผิดของเด็ก หรือเยาวชน เข้าร่วมเป็นกรรมการต่าง ๆ ของสถานพินิจฯ เป็นผู้เผยแพร่หรือสนับสนุนการประชาสัมพันธ์ ที่เกี่ยวข้องกับงานของหน่วยงานในสังกัดกรมพินิจฯ สนับสนุนการตรวจสอบสุขภาพ เป็นต้น	จำนวนกิจกรรม/ครั้งที่ดำเนินการ	ไม่น้อยกว่า ๒ ครั้ง	ไม่น้อยกว่า ๔ ครั้ง	ไม่น้อยกว่า ๘ ครั้ง